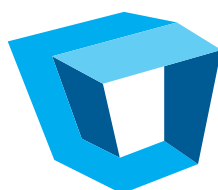

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2023

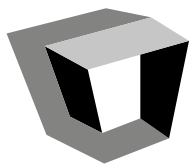

TIETOARKISTO

Tietoarkiston tietotilinpäätös vuodelta 2023

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteen, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suojatoimet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere

Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, 33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi

Internet: www.fsd.tuni.fi

Tämän julkaisun pysyvä osoite on <https://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:V-202405230001>

Sisältö

Tietoarkiston tietotilinpäättös vuodelta 2023.....	1
Sisältö	2
Tietoarkisto.....	4
Lainsäädännön huomioon ottamisesta	4
Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404).....	4
Tietosuoja-asetus (2016/679)	5
Tietosuojalaki (1050/2018)	6
Seulontaperiaatteet.....	7
Laadulliset seulontakriteerit	7
Tekniset seulontakriteerit	7
Muut seulontakriteerit ja täsmennykset.....	8
Henkilötietoja sisältävien aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö –sisäiset seulonta- ja käsittelyohjeet.....	8
Pseudonyymien ja henkilötietoineen arkistoitavien aineistojen jäännösriskin arvioinnin ohjeet.....	11
Arkistointiprosessiin sisältyvät suojaustoimet	13
Tietoturvatkaisu	13
Tietoturva aineistojen sisäänotossa.....	13
Tietoturva aineistojen prosessoinnissa.....	13
Kvantitatiivisten aineistojen tunnistusten poisto.....	14
Tunnistusten poisto kvalitatiivisista aineistoista	15
Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suojaustoimina.....	15
Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojaustoimet.....	17
Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen.....	17
Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä	17
Asiakkaan sitoumukset.....	17
Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys.....	18
Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet.....	18
Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori	18
Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset.....	19
Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2023.....	20
Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa	21
Arkistoinnin tilastotietoja 2023	22
Arkistoidut aineistot ja aineistojen arkistointi Tietoarkistoon arkistointiorganisaatiot	22
2023 valmistuneet aineistot, joita ei tarvinnut anonymisoida Tietoarkistossa.....	22
2023 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnistuksia arkistointiprosessin aikana.....	23
Asiakastilastoja.....	33
Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteettilähteet 31.12.2023.....	33
Rekisteröinnin hylkäämiset	34

Hylätyt käyttöluvhakemukset ja asiakastilien sulut 2023	34
Henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttö 2022	35
Lainsäädäntöä ja tietosuojaa koskeva tietopalvelu	36
Aineistohallinnan käsikirjan käyttö 2023 ja asiakaspalvelu	36
Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen 2023	36
Asiakasrekisterit ja niitä koskeva kehitystyö	37
Tietoturvaloukkaukset 2023	37
Jäännösriskin arviointi 2023.....	37
Tietosuojaan liittyvä kehitystyö 2023	39
Aineistojen poistot (dearkistointi) 2023	39
Koulutukset	39
Sisäiset koulutukset.....	39
Ulkoiset koulutukset ja esitykset.....	39
Vuoden 2024 kehityskohteet	40
Liitteet.....	41
Liite 1: Arkistointisopimus.....	41
Arkistointisopimuksen LIITE 1	45
Arkistointisopimuksen LIITE 2	48
Arkistointisopimuksen LIITE 3	49
Liite 2: Tietosuojaseloste.....	50
Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?.....	50
Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?	50
Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?	51
Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä	52
AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä	52
Sopimus tutkimusaineistosta.....	54
Tietopalvelu, tapahtumat, viestintä ja muu asiakaspalvelu	55
Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja	57
Vaalikoneaineistot.....	59
Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet	59
Liite 3: Ailan yleiset käyttöehdot	61
Liite 4: Aineistojen yleiset käyttöehdot.....	63
Liite 5: Tietojärjestelmäseloste (Aila)	64
Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII).....	66

Tietoarkisto

Tietoarkisto on opetus- ja kulttuuriministeriön ja Tampereen yliopiston rahoittama tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluresurssi. Tietoarkisto perustettiin vuonna 1999 ja se toimii erillisyyksikkönä Tampereen yliopiston yhteydessä. Tietoarkisto arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Tampereen yliopiston rehtori nimitti Tietoarkistolle valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudelle 15.11.2019–31.12.2023. Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida yksikön toimintaa ja sen tulevaa kehittämistä, tehdä asiaa koskevia aloitteita ja esityksiä sekä vahvistaa yksikön yhteistyösuhteita ja tietoarkistotyön tunnettuutta. Neuvottelukunnassa on 14 varsinaista jäsentä, joista jokaiselle on nimetty varajäsen. Mukana neuvottelukunnassa on edustajia yliopistoista, Tampereen ylioppilaskunnasta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksesta, Suomen Akatemiasta, Kansallisarkistosta, Tilastokeskuksesta, CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksesta sekä Kansalliskirjastosta. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on Tampereen yliopiston tutkimusvararehtori.

CESSDA ERIC on eurooppalaisten yhteiskuntatieteellisten tietoarkistojen muodostama tutkimusinfrastruktuuri, joka tarjoaa yhteisiä, kattavia tutkimusdatapalveluita sekä koulutusta yhteiskuntatieteille. ERIC on Euroopan komission erityisesti keskeisille tutkimusinfrastruktuureille luoma organisaatiotyyppi. CESSDA ERICin yleiskokous hyväksyi Suomen jäsenhakemuksen syksyllä 2017. Samalla se hyväksyi Tietoarkiston CESSDAn kansalliseksi palveluntuottajaksi.

Lainsäädännön huomioon ottamisesta

Tietoarkistolla on valtakunnallinen palvelutehtävä osana Tampereen yliopistoa. Yliopistolaisissa (558/2009) vahvistetaan yliopistojen autonomia, jonka mukaisesti yliopistojen sisäisestä hallinnosta vastaavat yliopistot itse, eivätkä valtion yleiset hallintoviranomaiset. Yliopistolakia koskevassa hallituksen esityksessä painotetaan, että tutkimusaineistojen asianmukainen säilytys on turvattava (HE 7/2009 vp, s 87).

Tietoarkiston keskeisin tehtävä on tutkimustarkoituksiin kerättyjen sähköisten aineistojen dokumentointi, luettelointi, käytettävyyden ylläpito ja pitkäaikaissäilytyksen ja -saatavuuden varmistaminen. Tietoarkisto pyrkii toteuttamaan vastuut, ohjeet, käsittelyn ja tietoturvan aineistojen käsittelyssä siten kuin laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) edellytetään. Kansallisarkistolla on edustaja Tietoarkiston toimintaa ohjaavassa valtakunnallisessa neuvottelukunnassa.

Jotta Tietoarkisto voi onnistua tehtävässään, tutkimusaineistojen arkistoinnin kaikki vaiheet tulee tehdä suunnitelmallisesti. Arkistotyön ylin ohje on arkistonmuodostussuunnitelma (AMS). AMS päivitetään vuosittain ja julkaistaan tietoarkiston verkkosivuilla. AMS on tehtäväpohjainen. Ihmistieteiden tutkimusaineistoihin sovelletaan keskeisimmin tekijänoikeuslakia ja tietosuojalainsäädäntöä.

Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404)

Aineiston tekijät säilyttävät aineistonsa omistus-, hallinta- ja tekijänoikeudet. Tietoarkisto valmistaa arkistoitavaksi toimitetusta aineiston sähköisestä kopiosta pitkäaikaissäilytettävän aineistoversion ja toimittaa sitä asiakkaidensa jatkokäytettäväksi arkistointisopimuksessa yksilöidyn ehdoin. Arkistointisopimuksen mukaisesti Tietoarkisto voi muokata vastaanottamaansa aineistoa voimassa olevien tietosuoja- ja tietoturvasääntöjen ja pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti.

Tutkimusaineiston tekijyyden kunnioittaminen tapahtuu tieteen normaalien viittauskäytäntöjen kautta. Aineistojen käyttöehdoissa jatkokäyttäjät velvoitetaan viittamaan käyttämäänsä aineistoon ja sen tekijään tai tekijöihin asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään.

Suomen tekijänoikeuslaissa ei ole niin sanottua tutkimuspoikkeusta, joka mahdollistaisi tutkimuksessa analysoitujen teosten arkistoinnin tutkimuskäyttöön ilman tekijän lupaa tai erillistä lisenssisopimusta. Tietoarkisto ja Kopiosto ovat solmineet 2015 sopimuksen, jonka mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä

muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit, kuvat, kuvitukset ja sarjakuvat). Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.

Kun tutkimusaineistoihin sisältyy tutkittavien tuottamaa tekijänoikeuksien alaista materiaalia, tutkijan tulee sopia oikeuksien siirrosta tutkittavien kanssa ennen aineiston arkistointia.

Tietosuoja-asetus (2016/679)

Tietoarkisto toimii pääsääntöisesti käsittelijän roolissa ottaessaan vastaan pitkäaikaisesti säilytettäviä ja jatkokäyttöön toimitettavia tutkimusaineistoja. Yksi poikkeus tähän on kansainvälinen International Social Survey Programme -aineistonkeruu, jossa Tietoarkisto on rekisterinpitäjä ja kulloinkin valittu aineistonkeruun toteuttaja on käsittelijän roolissa. Keruusta tehdään tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelysopimus ja Tietoarkisto huolehtii siitä, että keruuseen osallistuvat saavat kaiken tarpeellisen tiedon henkilötietojensa käsittelystä. Toinen poikkeus on Penna-alustalla kerättävät kirjoitusaineistot. Niissä Tietoarkisto on yhteisrekisterinpitäjä Penna-alustaa aineistonsa keruuseen käyttävän tutkijan kanssa. Ennen keruuta tehtävään arkistointisopimukseen sisältyy liitteenä tietosuoja-asetuksen mukainen yhteisrekisterinpitäjien sopimus, jossa kuvataan kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet.

Kun Tietoarkisto on käsittelijän roolissa, se pyytää luovuttajaa poistamaan aineistosta henkilötiedot Tietoarkiston ohjeiden mukaisesti. Poikkeus tähän ovat esimerkiksi lehtiaineistot ja aineistot, joihin perustuviin tutkimusjulkaisuihin sisältyvät tutkittavien henkilötiedot (esimerkiksi asiantuntija- ja taiteilijahaastattelut sekä teossuojan alaiset aineistot). Poikkeusperuste nojautuu tietosuoja-asetuksen artiklaan 85 perustuvaan tietosuojalain (1050/2018) 27 §:ään, jossa säädetään henkilötietojen käsittelystä journalistisen, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten.

Tutkijoiden anonyymeiksi arvioimat aineistot sisältävät usein vähintään epäsuoria tunnisteita siinä määrin, että ne katsotaan Tietoarkistossa henkilötietoja sisältäviksi. Tämän vuoksi Tietoarkisto tekee aineistonluovuttajan kanssa arkistointisopimuksen ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon arkistointiedellytysten arviointia varten. Tietoarkisto toimii lähtökohdaisesti henkilötietojen käsittelijän roolissa tutkimusaineiston toimittavan rekisterinpitäjän lukuun. Arkistointisopimuksella varmistetaan molempien sopimusosapuolten EU:n tietosuoja-asetuksen mukainen osoitusvelvollisuus, henkilötietojen vastuullinen käsittely ja aineiston laillinen siirtäminen Tietoarkistoon. Sopimus tehdään aina, vaikka siirrettävä aineisto olisikin aineiston luovuttajan arvion mukaan lähtökohdaisesti anonyymi tai valmiiksi anonymisoitu. Sopimus allekirjoitetaan sähköisesti ja se sisältää tiedot aineiston rekisterinpitäjästä, henkilötietojen tyypeistä ja aineistoon sisältyvistä rekisteröityjen ryhmistä.

Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet aineistojen käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista. Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaihtelu- ja salassapitovelvollisuuksia. Tutkimusaineistoa käsittelevät työntekijät ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaihtelutoumuksen ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.

Kun aineiston soveltuvuus pitkäaikais säilytykseen ja jatkokäyttöön on varmistettu, Tietoarkisto ja aineiston rekisterinpitäjä laativat arkistointisopimuksen. (Ks. liite 1 Arkistointisopimus.). Jos Tietoarkisto poistaa aineistosta tunnisteita, se pyytää aineiston luovuttaneelta rekisterinpitäjältä tai hänen edustajaltaan hyväksynnän tehdyille tunnisteiden poistoille ja muokkauksille. Aineiston käsittelyn päätteeksi Tietoarkisto kehottaa rekisterinpitäjää hävittämään tunnisteita sisältävät aineistoversiot ja oheisdokumentit.

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää (tietosuoja-asetuksen artiklat 12–14). Tietoarkisto huolehtii, että asiakkaat saavat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojen käsittelystä ja rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Tietoarkiston jokaiselta verkkosivulta löytyy linkki tietosuojaselosteeseen. Tietosuojaseloste sisältyy myös rekisteröitymistä vaativiin palveluihin ja tietosuojaselosteen verkkosoite sisällytetään aina sähköisiin asiakaspalvelun viesteihin (ks. liite 2 Tietosuojaseloste).

Tietosuojalaki (1050/2018)

Tietoarkiston henkilöstö noudattaa työssään tietosuojalain 35 § mukaista vaitiolovelvollisuutta. Jokainen työntekijä allekirjoittaa vaitiolosituksen heti työsuhteen alussa.

Erityisryhmiin kuuluvien aineistojen käsittelystä on säädetty tietosuojalain 6 § toisen momentin alla. Tietoarkistossa on käytössä niin henkilötietoja sisältävien kuin muidenkin aineistojen käsittelyssä seuraavat suojatoimet:

- Pääsy henkilötietoja sisältävin asiakastietoihin ja arkistoitaviin tutkimusaineistoihin on rajattu käyttöoikeuksin.
- Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu.
- Tietoarkiston koko henkilökunta saa vuosittain tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen. Aineiston käsittelijät saavat vuosittain lisäksi tutkimusaineistojen anonymisointikoulutuksen.
- Tietoarkistolla on nimetty tietosuojavastaava, joka tekee yhteistyötä Tampereen yliopiston tietosuojavastaavan kanssa.
- Tutkimusaineistojen arkistointiprosessissa aineistoista poistetaan välittömät tunnisteet ja välillisiä tunnisteita muokataan tai poistetaan aineiston rekisterinpitäjän antamalla valtuutuksella ja ohjeilla.
- Tutkimusaineistojen käsittely kirjataan työntekijöiden henkilökohtaisin tunnuksin ja anonymisointitoimet dokumentoidaan.
- Asiakastiedot ja tutkimusaineistot varmuuskopioidaan.
- Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään monitorointityökaluja, jotka automaattisesti varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista.
- Henkilötietoja sisältävien aineistojen siirtoa ja käsittelyä varten Tietoarkistolla on käytössä tietosuoja-asetuksen mukainen sopimus (ks. liite 1).
- Tutkimusaineistot siirretään arkistoitavaksi Tietoarkistoon suojatulla yhteydellä.
- Muut käytössä olevat suojatoimet on kuvattu Tietotilinpäätöksen luvuissa Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet, Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojatoimet sekä Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys.

Penna-aineistoissa Tietoarkisto on yhteisrekisterinpitäjä. Keruuvaiheessa käsittelyperuste on suostumus ja keruun jälkeen aineistoa käsitellään tietoarkistossa yleisen edun mukaiseen arkistointiin tietosuojalain (1050/2018) 4 § 4-kohdan mukaisesti. Tietoarkisto toteuttaa yleisen edun mukaista arkistointia muun muassa käsitellessään, säilyttäessään ja arvioidessaan Penna-aineistoja jatkokäytön kannalta. Rekisteröityjen oikeuksista ei poiketa tietosuojalain 32 §:n perusteella. Erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti yleishyödyllisessä arkistointitarkoituksessa. Rekisterinpitäjän toiminta perustuu julkiseen arkistonmuodostussuunnitelmaan. Käsittelyssä huomiota kiinnitetään tietosuoja-asetuksen 89 artiklan mukaisesti tietojen minimointiin ja mahdollisuuden käsitellä kirjoitukset tunnistettomiksi.

Tietosuoja-asetuksen artiklaan 85 perustuvaan tietosuojalain 27 § sovellusalaan kuuluvia aineistoja käsitellään seuraavasti: Journalistisiin tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja ei muokata Tietoarkistossa (esimerkiksi tutkimusta varten analysoitavaksi kerätyt media-aineistot). Sen sijaan tietosuojalain 27 § mukaisesti akateemisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoituksiin lukeutuvia aineistoja voidaan tarvittaessa muokata poistamalla aineistoista arkistointiin ja jatkokäyttöön nähden tarpeettomia henkilötietoja (tietosuoja-asetus artikla 5, kohta 1 alakohda c ja artikla 25, kohta 2). Tällaisia aineistoja voivat olla esimerkiksi asiantuntija- ja taiteilijahaastattelut, kirjoitusaineistot ja teossuojan alaiset aineistot.

Seulontaperiaatteet

Tietoarkisto kartuttaa aineistokokoelmaansa sekä aktiivisesti että selektiivisesti: Tietoarkisto hankkii aineistoja aktiivisesti, mutta ottaa aineistoja arkistoitavaksi valikoiden seulontaperiaatteita noudattaen. Tietoarkistoon arkistoitaviksi otettavien aineistojen tulee täyttää soveltuvin osin laadulliset, tekniset ja lainsäädännölliset seulontakriteerit.

Laadulliset seulontakriteerit

Arkistoimme ensisijaisesti tutkimustarkoituksiin tuotettuja aineistoja, jotka eivät ole jo saatavilla jossain toisessa palvelussa. Aineiston on sovelluttava jatkokäyttöön, esimerkiksi tutkimukseen, opiskeluun ja opetukseen. Anonyymiksi tarkoitettujen aineistojen tulee olla anonymisoitavissa ilman että sen käytettävyys heikkenee oleellisesti. Lisäksi vähintään yhden seuraavista kriteereistä on täyttyvä:

- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen ajallisena tai sisällöllisenä vertailukohteena
- aineisto on käyttökelpoinen muiden aineistojen rinnalla täydentävänä aineistona
- aineisto on vain osin analysoitu
- aineisto on hyödynnettävissä alkuperäisestä poikkeavalla tavalla (esimerkiksi uudet kysymyksenasettelut/ metodiset painopisteet)
- aineisto on tieteellisesti ja/tai kulttuurisesti ainutkertainen

Tekniset seulontakriteerit

Molempien kriteerien tulee täytyä:

- aineiston tekninen kunto on kohtuullinen eli aineisto on kopioitavissa/prosessoitavissa/konvertoitavissa jatkokäyttöön kohtuullisin kustannuksin
- aineiston tietosisältö on riittävän selkeässä järjestyksessä ja aineistoa kontekstoiva muu materiaali on riittävä jatkokäyttöön tarkoitettujen käyttöaineiston prosessoimiseksi ja metadatan luomiseksi.

Suosittelvat tiedostoformaattit löytyvät arkistonmuodostussuunnitelman erillisestä liitetaulukosta.

Lainsäädännölliset seulontakriteerit

Aineistot tulee voida prosessoida jatkokäyttöön soveltuviksi voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen:

- Aineistoon liittyvät omistus- ja hallintasuhteet ovat riittävän selkeät
- Tutkittavaa on informoitu läpinäkyvästi anonymisoitavaksi tarkoitettujen aineistojen siirrosta Tietoarkistoon, ja aineistojen arkistointi on myös muuten voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen mahdollista.
- Henkilötietoja sisältävien aineistojen arkistointi katsotaan lailliseksi tietosuojalainsäädännön ja muiden normien kannalta ottaen huomioon tutkittavan informointi, tutkimuseettiset periaatteet ja tieteen avoimuus.
- teossuojaa saavat aineistot lukeutuvat Kopioston ja Tietoarkiston välisen sopimuksen alaan tai aineistojen oikeuksien siirrosta on sovittu tekijöiden kanssa
- Lupapäätöksillä määräaikaiseen tutkimuskäyttöön saatujen aineistojen käyttöluvan sisältyy aineistojen arkistointi tunnisteettomana Tietoarkistoon. Esimerkiksi julkisuuslain mukaisina luovutuksina tutkimukseen saatujen aineistojen käyttöluviin ei tavallisesti sisälly oikeutta aineistojen siirtoon Tietoarkistoon. Jos tutkija haluaa luvanvaraisten saamansa aineistojen arkistointia anonyyminä, hänen tulee hankkia arkistointiin erillinen lupapäätös aineistojen luovuttaneelta organisaatiolta.

Muut seulontakriteerit ja täsmennykset

Laadullisten, teknisten ja lainsäädännöllisten seulontakriteerien lisäksi arkistointiin pätee muutama muu periaatteellinen kokoelmapoliittinen kriteeri sekä joukko täsmennyksiä, joista ohjeistetaan yksityiskohtaisesti.

- Tietoarkisto arkistoi suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä aineistoja. Poikkeustapauksissa voimme harkita myös muunkielisten aineistojen arkistointia. Tutkijoiden tulee olla yhteydessä asiakaspalveluun ennen aineiston keruuta.
- Tietoarkisto ei arkistoi tutkimuksessa käytettyjä Kansallisarkiston digitaalisesti saatavilla olevia aineistoja. Tietoarkisto kuitenkin arkistoi tutkijan digitoimat tai digikuvaamat Kansallisarkiston paperiaineistot, kun ne on digitoitu tai kuvattu tutkimuksessa analysoitavaksi ja niitä koskevat viitetiedot ovat riittävät. Myös muiden arkistojen tutkijan digitoimia aineistoja voidaan arkistoida kyseisen arkiston niin salliessa. Mahdolliset luvat hankkii tutkija.
- Tietoarkiston ja Kopioston välisen sopimuksen mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden aloihin lukeutuvat teokset saa arkistoida Tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (esim. lehtiartikkelit ja kuvat). Sopimus kattaa koti- ja ulkomaiset teokset. Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia eikä sävellysteoksia.
- Paperimuodossa olevia kuva- tai tekstiaineistoja muunnetaan sähköisiksi tiedostoiksi osaksi jakelupakettia, jos niitä on käytetty keruustrumenttina (esim. arkistoitavan keskustelun, haastattelun tai lomakekyselyn virikkeenä).
- Tietoarkisto ei arkistoi audiovisuaalisia tallenteita. Niiden pitkäaikaissäilytykseen ja jatkokäytön hallinnointiin on erikoistunut Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Kielipankki.

Henkilötietoja sisältävien aineistojen arkistointi ja jatkokäyttö –sisäiset seulonta- ja käsittelyohjeet

Tietoarkiston päätehtävä on arkistoida anonyymejä tutkimusaineistoja. Sen ohessa arkistomme aineistoja, jotka voivat itsessään sisältää henkilötietoja tai ne tulkitaan tietosuojalainsäädännön määritelmien mukaisesti henkilötietoja sisältäviksi. Alla olevissa Tietoarkiston sisäisissä ohjeissa aineistot on luokiteltu henkilötiedon luonteen ja säilytysajan mukaisesti.

Sananvapauden soveltamisalaan kuuluvat aineistot

Tähän luokkaan kuuluvat kaikki Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvat aineistot. Sopimuksen mukaisesti tutkimuksen analysoitavaksi aineistoksi digitoidut tai valmiiksi sähköisessä muodossa olevat Kopioston edustamien oikeudenhaltijoiden teokset saa arkistoida tietoarkistoon tutkimuskäyttöä varten (C-käyttöoikeus). Tällaisia teoksia ovat esimerkiksi lehdistäaineistot, muut media-aineistot, kirjallisuudesta tehdyt poiminnat, kuvitukset ja sarjakuvat. Sopimus ei koske audiovisuaalisia teoksia, sävellysteoksia, eikä sosiaalisessa mediassa julkaistuja teoksia.

Sananvapausaineistoja ei anonymisoida. Niitä kuitenkin koskee tietosuojan osalta käsittelysopimukset, joiden tietoja tarvitaan arkistointisopimukseen. Tavallisimmin aineiston kerännyt tutkija on rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjä voi olla myös tutkijan organisaatio. Henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät pitää päätellä tutkimuksen otoksesta. Esimerkkinä on kuvitteellinen tutkimus nimeltä ”Ministereistä uutisointi 2021–2022”. Siinä henkilötietojen tyypit olisivat ministereistä kertovien artikkeleiden kirjoittajien nimet, vuosina 2021–2022 toimineiden ministereiden nimet ja vastuualueet. Rekisteröityjen ryhmät olisivat politiikan toimittajat ja 2021–2022 Suomen hallituksessa toimineet ministerit.

Sananvapauden soveltamisalaan voi periaatteessa kuulua myös muita kuin Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvia aineistoja, esimerkiksi asiantuntijoiden tai taiteilijoiden haastattelut, jos tutkimustulokset kirjoitetaan henkilötietoineen. Jotta mainitun kaltaiset aineistot voitaisiin lukea sananvapausaineistoiksi, on tutkijan täytynyt tehdä vastaava tietosuojalainsäädännön soveltamisen ratkaisu jo ennen aineiston keruuta. Korkeakoulujen tietosuojavastaavat eivät toistaiseksi ole opastaneet tutkijoita käyttämään tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain sananvapauspykälää, esimerkiksi ’akateemisen ilmaisun tarkoitusta’ henkilötietojen käsittelyperusteena tutkimuksissa.

- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuville aineistojen tutkittaville ei edellytetä tietosuojailmoitusta, eikä informointia arkistoinnista ja jatkokäytöstä.
- Arkistointisopimukseen kirjataan normaalit käsittelysopimustiedot (rekisterinpitäjä, henkilötietojen tyypit, rekisteröityjen ryhmät).
- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvia aineistoja ei anonymisoida.
- Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvien aineistojen käyttöehto on C.
- Muiden kuin Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvien sanavapausaineistojen käyttöehto määräytyy tutkittaville annetun informaation mukaisesti.

Pitkittäisaineistot (pseudonyymit)

Niin kauan kuin pitkittäistutkimuksen keruut vielä jatkuvat, Tietoarkistoon arkistoidut pitkittäistutkimuksen aineistot ovat pseudonyymejä. Näin on siitä huolimatta, että henkilötietoja ja koodiavainta säilyttäisi rekisterinpitäjä tai tutkimusryhmä.

Tietoarkistossa tarkistetaan, että data itsessään ei sisällä tunnistetietoja. Aineistoa luovutetaan vain rekisterinpitäjän erillisellä luvalla. Rekisterinpitäjä voi arkistointisopimuksessa antaa lisäohjeita luvanvaraisen aineiston käyttöehdoista tai jatkokäytöstä. Kun pitkittäistutkimus päättyy ja rekisterinpitäjä hävittää kaikki henkilötiedot, Tietoarkistoon arkistoiduista aineistoista tulee anonyymejä.

- Pseudonyymien pitkittäisaineistojen käyttöehto on D niin kauan kuin rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. On tarkistettava kuitenkin tietosuojailmoitus. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu mahdollisuus siirtää henkilötietoja komission määrittelemiä riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin.
- Kun rekisterinpitäjä ei enää säilytä henkilötietoja, uusi käyttöehto määritetään tutkittavien saaman informaation mukaan.

Rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja edelleen tutkimuksen päättyttyä (pseudonyymit)

Kun rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja tutkimuksen päättyttyä, Tietoarkistoon arkistoidut aineistot ovat pseudonyymejä ja niihin sovelletaan tietosuojasäädöksiä henkilötietojen säilytyksen ajan.

- Henkilötietojen säilytys voi perustua määräykseen ja olla pysyvää (esim. Arkistolaitoksen määräys Työterveyslaitokselle).
- Henkilötietojen säilytys voi olla määräaikainen tutkimuksen päättyttyä ja säilytysaika on kirjattu tutkimuksen tietosuojailmoitukseen, esim. kun rekisterinpitäjä toivoo saavansa henkilötietojen säilytysajan puitteissa rahoituksen jatkotutkimukselle.
- Henkilötietojen säilytyksen määräaika ei voi ennalta määrittää. Esimerkiksi Åbo Akademin FIRIPO-hankkeen poikkileikkausaineistot perustuvat hankkeen omaan vastaajaneeliin ja poikkileikkauksina tehty arkistoitavat kyselyt ovat pseudonyymejä niin kauan kuin hanke säilyttää paneelin henkilötiedot niin, että ne voi kohtuullisin keinoin yhdistää kuhunkin kyselyyn. Hanke jatkuu niin kauan kuin se saa rahoitusta.

Toimintaperiaatteet näiden aineistojen osalta vastaavat pitkittäistutkimusten aineistoja. Tietoarkistossa tarkistetaan, että data itsessään ei sisällä tunnistetietoja. Aineistoa luovutetaan vain rekisterinpitäjän erillisellä luvalla. Rekisterinpitäjä voi arkistointisopimuksessa antaa lisäohjeita luvanvaraisen aineiston käyttöehdoista tai jatkokäytöstä. Kun rekisterinpitäjä hävittää kaikki henkilötiedot, Tietoarkistoon arkistoiduista aineistoista tulee anonyymejä.

- Pseudonyymien aineistojen käyttöehto on D niin kauan kuin rekisterinpitäjä säilyttää henkilötietoja.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. On tarkistettava kuitenkin tietosuojailmoitus. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu mahdollisuus siirtää henkilötietoja komission määrittelemiä riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin.

- Kun rekisterinpitäjä ei enää säilytä henkilötietoja, uusi käyttöehto määritetään tutkittavien saaman informaation mukaan.
- Jos henkilötietojen säilytys on pysyvää, voidaan uudesta käyttöehdosta neuvotella rekisterinpitäjän kanssa vasta, kun voidaan jokseenkin varmasti olettaa kaikkien aineistoon sisältyvien henkilöiden kuolleen (esim. TTL:n aineistot).

Henkilötietoineen säilytettävät ja jatkokäyttöön toimitettavat aineistot

*Jos aineisto on tarkoitus arkistoida ja toimittaa jatkokäyttöön henkilötietoineen, tulee rekisterinpitäjän olla yhteydessä Tietoarkistoon jo ennen keruun aloitusta. Tutkittaville tulee kertoa peruskuvio, jossa tutkija (rekisterinpitäjä) luovuttaa henkilötietoja Tietoarkistolle (käsittelijä), joka luovuttaa henkilötietoja edelleen jatkokäyttäjälle (uusi rekisterinpitäjä). Asia kerrotaan tietosuojailmoituksen kohdassa, johon kirjataan **Henkilötietojen vastaanottajat/Tietojen vastaanottajat/Tietojen luovutukset ja vastaanottajaryhmät** (otsikko vaihtelee organisaatiokohtaisesti). Esimerkki laadullisesta tutkimuksesta, jonka aineisto säilytetään henkilötietoineen:*

Henkilötietojen vastaanottajat: Tutkimuksen päätyttyä tutkimusaineiston rekisterinpitäjä tarjoaa arkistointiluvan anta-neiden haastateltavien haastatteluista tehdyt tekstitiedostot arkistoitavaksi Tietoarkistoon. Tietoarkisto tarkistaa ja muokkaa aineistoa pitkäaikaissäilytystä ja jatkokäyttöä varten. (Tietoarkisto: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>). Tietoarkiston asiakkaat (tutkijat) voivat tehdä käyttö lupapyyntöjä tutkimusaineistoon. Rekisterinpitäjä harkitsee ja päättää tapauskohtaisesti pyynnön perusteella käyttö lupien myöntämisestä ja epäämisestä. Tietoarkisto luovuttaa aineistoa rekisterinpitäjän puolesta rekisteröityneille asiakkailleen tutkimuskäyttöön Euroopan talousalueelle. Aineisto välitetään Tietoarkiston Aila palveluportaalin kautta.

- Henkilötietoineen arkistoitavat aineistot tulee tietosuoja-asetuksen mukaisesti aina minimoida. Aineiston sisällön ymmärtämisen kannalta tarpeettomat henkilötiedot poistetaan. Myös kolmansia yksityisiä henkilöitä koskevat tiedot poistetaan. Esimerkiksi kvantitatiivisista aineistoista voi arvioida mahdollisuutta poistaa kaikki suorat tunnisteen, vaikka epäsuorat tunnisteen jätettäisiinkin tunnistettavalle tasolle.
- Koska henkilötietojen säilytys on pysyvää, käyttöehto on pysyvästi tai hyvin pitkään D.
- Luvanvaraiset käyttötarkoitukset (tutkimus, opiskelu, opetus) määräytyvät alkuperäisestä tutkittavien saamasta informaatiosta.
- Kolmansiin maihin (EU/ETA-alueen ulkopuolelle) aineistoluovutukset eivät ole tavallisesti ole mahdollisia, joten kolmansista maista tulleita aineistopyyntöjä ei kannata välittää luvanantajalle. On tarkistettava kuitenkin tietosuojailmoitus. Periaatteessa on mahdollista, että tietosuojailmoitukseen on kirjattu siirrot komission määrittelemiini riittävän tietosuojan tason turvaaviin maihin. Toinen mahdollisuus on, että tutkittavat ovat antaneet nimenomaisen suostumuksensa henkilötietojensa siirtämiseen EU:n ulkopuolelle maihin, joissa ei ole turvalliseksi taattua tietosuojan tasoa.
- Uudesta käyttöehdosta voi neuvotella rekisterinpitäjän kanssa vasta, kun voidaan jokseenkin varmasti olettaa kaikkien aineistoon sisältyvien henkilöiden kuolleen.

Seulonasta: Milloin aineisto voidaan arkistoida ja luovuttaa jatkokäyttöön henkilötietoineen?

Kun kyse ei ole pseudonyymistä aineistosta, päätös henkilötietojen arkistoinnista tehdään aineistokohtaisesti. Päätöksen apuna voi käyttää seuraavia seikkoja:

- *Tutkittavien henkilöiden myötävaikutus arkistointiin ja jatkokäyttöön.* Ovatko tutkittavat saaneet aktiivisesti vaikuttaa heitä koskevien henkilötietojen arkistointiin? Laadullisissa aineistoissa voi arkistointiluvan kysyä erikseen. Myös lomakekyselyyn voi sisällyttää kysymyksen arkistoinnista jatkokäyttöä varten, jos tarkoitus on säilyttää aineisto tunnisteenlisena.
- *Tutkittujen henkilöiden julkinen tunnettavuus.* On perustellumpaa sisällyttää henkilötietoja aineistoon ihmisistä, jotka ovat tutkimusaiheen näkökulmasta tunnettuja. Yksityisten ihmisten henkilötietojen säilyttämisessä täytyy käyttää huolellista harkintaa. Julkinen tunnettavuus ei tarkoita, että henkilöt ovat suurimmalle osalle ihmisiä tunnettuja. Jonkin erityisalan pioneerit ja asiantuntijat voivat olla omalla alallaan tunnettuja. Myös poliittista ja muuta valtaa käyttävät katsotaan usein tunnetuiksi henkilöiksi.

- *Henkilötietojen luonne.* Mitä arkaluonteisemmista tiedoista on kyse, sitä varovaisempi pitää olla niiden säilyttämisessä. Myös tietojen yksityinen vs. yleinen luonne vaikuttaa henkilötietojen arkistointipäätökseen. Esimerkiksi yhteiskuntaa, kulttuuria tai työelämää käsittelevien aineistojen arkistointi henkilötietoineen on perustellumpaa kuin tutkittavien yksityistä elämää ja perhehistoriaa sisältävien aineistojen. Myös tekijänoikeudet voivat vaikuttaa henkilötietojen säilyttämiseen, jos aineiston sisältö käsittelee tutkittavien omia teoksia.
- *Julkinen tiedontarve.* Henkilötietojen säilyttämistarve kannattaa aina arvioida suhteessa siihen, miten merkittävää henkilötietojen säilyttäminen on yhteiskunnallisesti, kulttuurisesti, historiallisesti tai tieteellisesti. Esimerkiksi merkittävää sosiaaliturvan uudistamista suunnitelleen työryhmän jäsenten haastatteluihin voi olla perusteltua sisällyttää henkilötiedot. Sen sijaan ei ole perusteltua säilyttää henkilötietoja haastatelluista, jotka kertovat miten sosiaaliturvan uudistus on heidän perheensä elämään konkreettisesti vaikuttanut.
- *Tietojen julkaisemisen seuraukset.* Kun aineistot säilytetään henkilötietoineen, tulee aina arvioida, koituuko tutkittaville haitallisia seurauksia siitä, että heidän tietojaan käytetään tutkimusjulkaisuissa.

Pseudonyymien ja henkilötietoineen arkistoitavien aineistojen jäännösriskin arvioinnin ohjeet

Toimintavuonna laadittiin aiempaa täsmällisemmät ohjeet jäännösriskin arvioinnin toteuttamiseen:

1. Pitkittäistutkimukset, joissa henkilötietoja säilytetään niin kauan kuin tutkimushanke on määritetty kestäväksi

- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään tutkimuksen päättymispäivämäärä (herätteen pvm.).
- Herätteen teksti voi olla esim. seuraavan kaltainen: ”*Jäännösriskin tarkistus: pitkittäistutkimus Lorem Ipsum päättyy dd.mm.yyyy. Lähetä muistutus tietosuojavastaavalle (FSD) ja palvelupäällikölle.*”
- Tietosuojavastaava ja palvelupäällikkö sopivat, kuka tiedustelee luovuttajalta henkilötietojen varman hävittämisaajan.
- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään luovuttajan antaman vastauksen päivämäärä. Lisätiedot kenttään kopioidaan luovuttajalle toimitettu kysymys ja hänen vastauksensa.
- Mikäli henkilötietoja säilytetään edelleen, asetetaan uusi jäännösriskin arvioinnin päivämäärä (heräte) ajankohdtaan, jonka luovuttaja arvioi henkilötietojen hävittämisen ajankohdaksi.
- D-käyttöoikeuden muuttaminen B:ksi tai C:ksi tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys varmasti päättyy.

2. Paneeliin perustuvat poikkileikkaustutkimukset, joissa säilytetään tutkittavien henkilötietoja niin kauan kuin hanke kestää (esim. FIRIPO)

- Toimitaan vastaavalla tavalla kuin pitkittäistutkimuksissa.
- Kun ei ole tiedossa etukäteen määriteltyä tutkimushankkeen päättymispäivää, jäännösriskin tarkistuksen heräte asetetaan viiden (5) vuoden päähän ja tilanne ja sen mahdollinen jatkuminen tarkistetaan luovuttajalta.
- Herätteen teksti voi olla esim. seuraavan kaltainen: ”*Jäännösriskin tarkistus: Paneeliaineisto, jossa luovuttaja säilyttää tutkittavien henkilötiedot. Lähetä tieto tietosuojavastaavalle (FSD) ja palvelupäällikölle.*”
- Jäännösriskin tarkistuksen päivämääräksi merkitään luovuttajan antaman vastauksen päivämäärä. Lisätiedot kenttään kopioidaan luovuttajalle toimitettu kysymys ja hänen vastauksensa.
- D-käyttöoikeuden muuttaminen B:ksi tai C:ksi tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys päättyy.

3. Aineistot, joissa tutkittavien henkilötiedot säilytetään määrääjän tutkimuksen päätyttyä ja arkistoinnin valmistuttua.

- Jäännösriskin arvioinnin heräte asetetaan päivämäärälle, jolloin henkilötiedot on suunniteltu hävitettäväksi.
- Toimitaan kuten kohdassa 1 ja D-käyttöoikeuden muuttaminen tehdään vasta, kun henkilötietojen säilytys päättyy.
- Tarvittaessa herätepäivämäärää siirretään eteenpäin, esimerkiksi jos tutkimusryhmä on saanut uuden rahoituksen ja käyttää samaa kohderyhmää aineistonkeruuseen ja henkilötietojen säilytys jatkuu.

4. Aineistot, joissa kohderyhmä erityisen sensitiivinen ja/tai aineiston sisältö erityisen sensitiivinen

Esimerkiksi vähemmistöistä ja haavoittuvista ryhmistä (vammaiset, lapset) tehdyille aineistoille merkitään jäännösriskin tarkistus. Poikkeuksena tähän ovat aineistot, jotka eivät ole sisällöllisesti lainkaan sensitiivisiä (esim. selvitetään asenteita ja/tai mielipiteitä, ei yksityiskohtaisia tietoja itse tutkittavista). Lisäksi aineistoille merkitään jäännösriskin tarkistus, jos aineiston pääsisältö koskee terveyttä, sairautta, rikoksia tai seksuaalisuutta.

- Tarpeesta jäännösriskin arvioinnin herätteen kirjaamiseen voi keskustella tietosuojavastaavan (FSD) kanssa.
- Jäännösriskin tarkistus merkitään viiden (5) vuoden päähän aineiston valmistumisesta. Heräte lähetetään asiakaspalvelun sähköpostiin.
- Herätteen saatuaan asiakaspäivystäjä lähettää jäännösriskityön aineistojen käsittelystä vastaaville henkilöille delegoitavaksi.
- Käsittelijä tarkistaa aineiston pääpiirteittäin ja googlailee, mitä tietoja kohderyhmistä ja aineiston sisällöistä on sillä hetkellä saatavilla. Aineistoa kannattaa tutkia kuin vasta sisään tullutta 'uutta' aineistoa.
- Tarkistustyön tehnyt käsittelijä merkitsee TIIPII3:een jäännösriskin toteuttamisen valmistuspäivämäärän ja tekijän.
- Lisätiedot kenttään kirjataan arviointi ja kuvaus mahdollisesta lisäanonymisoinnista. Jos lisäanonymisointia on tehty, tieto siitä kerrotaan luovuttajalle.
- Uusi heräte merkitään viiden vuoden päähän. Jos tarkastaja arvioi, ettei uudelle herätteelle ole tarvetta, hän keskustelee kvantitatiivisten aineistojen anonymisoinnista vastaavan ja/tai tietosuojavastaavan kanssa, voiko uuden herätteen jättää tekemättä.

5. Pysyvästi henkilötietoja sisältävän aineiston säilytystarpeen arviointi

Kun aineisto arkistoidaan pysyvästi henkilötietoineen, sen säilytystarvetta tulee arvioida määräajoin. Arvioinnin tekee luovuttaja tai tekijä rekisterinpitäjän edustajana (tekijä tai luovuttaja voi olla myös rekisterinpitäjä). Tärkeintä, että säilytystarvetta tiedustellaan henkilöltä, joka tuntee aineiston sisällön.

- Aineistolle merkitään arkistoinnin valmistumisesta 10 vuoden päähän heräte: ”Lähetä tieto henkilötietoja sisältävän aineiston (FSDnnnn) säilytystarpeen arvioinnista Tietoarkiston tietosuojavastaavalle”.
- Asiakaspäivystäjä lähettää tiedon tietosuojavastaavalle.
- Tietosuojavastaava ottaa yhteyttä aineiston tekijään/luovuttajaan ja kertoo sähköpostissa: ”Tietosuoja-asetuksen vuoksi henkilötietoja sisältävän aineiston säilytystarvetta tulee arvioida määräajoin. Onko FSDnnnn Lorem Ipsum aineiston säilyttäminen edelleen mielestäsi tieteellisesti, historiallisesti tai kulttuurisesti perusteltua?”
- Jos asiakkaan vastaus on Kyllä, tietosuojavastaava merkitsee TIIPII3:een jäännösriskin toteuttamisen valmistuspäivämäärän ja tekijän.
- Lisätiedot kenttään kirjataan luovuttajalle lähetetty viesti ja sen vastaus.
- Jos aineisto on edelleen perusteltua säilyttää, merkitään seuraava arviointi 10 vuoden päähän. Jos aineiston säilyttäminen ei ole perusteltua, se anonymisoidaan tai dearkistoidaan.
- Kun voidaan olettaa, että aineistoon sisältyvät henkilöt ovat edesmenneitä, säilytystarpeen arviointeja ei tarvitse enää tehdä.

Muu jäännösriskin tarkistus

Kun jäännösriskin arviointi tehdään alla luetelluissa tilanteissa, merkitään TIIPII3:seen jäännösriskin toteuttamisen valmistuspäivämäärä ja tekijä. Lisätiedot kenttään kirjataan syy arvioinnin tekoon ja kuvaus mahdollisesta lisäanonymisoinnista.

- Säännöllisessä *laadunvarmistuksessa* ilmenevä jäännösriskin arvioinnin tarve.
- *Koodikatselmuksissa* ilmenevä jäännösriskin arvioinnin tarve.
- *Asiakkaalta tai aineiston tekijöiltä/luovuttajilta tullut huomio/ilmoitus*, jonka perusteella tehtävä jäännösriskin arviointi.

- *Tietoarkiston työntekijän havaitsema epäily aineiston riittämättömästä anonymisoinnista.* Tarve jäännösriskin arvioinnille voi ilmetä erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi kun muuta tehtävää tehdessä tarkastelee jotain aineistoa. Vuosiakin aineiston valmistumisen jälkeen aineistojen kohderyhmästä voidaan julkaista tietoja, jotka voivat muuttaa aineistot tunnisteellisiksi. Esimerkiksi Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen julkaiseminen sai aikaan sen, että piti tehdä jäännösriskin tarkistus ja poistaa/muokata lisää epäsuoria tunnisteita opiskelutietoja sisältävistä aineistoista.

Arkistointiprosessiin sisältyvät suojatoimet

***Aineistojen sisäänotolla** tarkoitetaan prosessia, jossa tutkija, tutkimusryhmä tai tutkimusyksikkö luovuttaa tutkimusaineiston Tietoarkistoon arkistoitavaksi. Ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon luovuttajan kanssa tehdään aineistoa koskeva arkistointisopimus (ks. liite 1).*

Arkistointisopimus mahdollistaa myös henkilötietoja (esimerkiksi epäsuoria tunnisteita) sisältävän aineiston siirtämisen Tietoarkistoon lopullisen arkistointikelpoisuuden arvioimiseksi. Tietoarkisto edellyttää aina arkistointisopimusta ennen aineiston siirtoa, vaikka tutkija olettaisi aineistonsa olevan jo anonyymi.

Tietoturvaratkaisut

Tietoturva aineistojen sisäänotossa

Tehtyään aineistotiedostojen siirtoa koskevan tietosuoja-asetuksen mukaisen arkistointisopimuksen, asiakas siirtää aineistotiedostot Tietoarkiston palvelimelle kirjautumalla palveluportaali Ailaan. Aineistonsiirtoprosessi alkaa, kun asiakas saa Tietoarkiston asiakaspalvelulta aktivointilinkin sähköpostiinsa. Linkki ohjaa kirjautumisen kautta lomakkeelle, johon asiakas voi täyttää luovutuksen tiedot ja siirtää tiedostot. Lähetetty aktivointilinkki toimii vain kerran.

Yhteys Ailaan on suojattu. Asiakas tunnistautuu HAKA-federaatiota käyttäen tai poikkeustapauksessa (asiakkaalla ei ole mahdollisuutta HAKA-tunnistautumiseen) Tietoarkiston omalla identiteettipalvelimella. Yksittäistä luovutusta voivat tarkastella ja muokata asiakas itse sekä ne Tietoarkiston työntekijät, joilla on aineistojen vastaanottoon liittyvä työrooli tai järjestelmän ylläpitoon liittyvä työrooli.

Tietoarkisto poistaa luovutukseen liittyvät tiedot palvelusta, kun luovutus on todettu valmiiksi.

***Aineiston prosessoinnilla** tarkoitetaan vaihetta, jossa Tietoarkisto prosessoi luovutuspaketin sisältämästä materiaalista pitkäaikais säilytettävän käyttöaineiston (jakelupaketti).*

- Aineiston prosessoinnin yhteydessä arvioidaan tutkijoiden toteuttama anonymisointi ja tehdään tarvittaessa lisää poistoja ja muokkauksia.
- Arkistoitavalle aineistolle annetaan pysyvä aineistotunnus.
- Alkuperäinen data tuhoetaan sen jälkeen, kun käyttöaineisto on tuotettu ja aineiston tehnyt tutkija on hyväksynyt aineistoon tehdyt muutokset, lisäykset ja kuvailun (=säilytyksen rajoittaminen).

Tietoturva aineistojen prosessoinnissa

Tietoturva nojautuu rajattuihin ja suojattuihin käyttöoikeuksiin ja yksityiskohtaisiin käsittelyohjeisiin. Arkistoitaviin aineistotiedostoihin on käsittelyoikeus vain henkilöillä, joille on määriteltä tyotehtäväksi datankäsittely.

Aineistojen prosessointi eri vaiheineen kirjataan tietokantaan (TIIPII), jonka palvelimessa myös valmiit aineistot säilytetään. Tietokantaa voi käyttää vain henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla. Jokainen aineiston käsittelyä (muokkaus, tiedostojen nimeäminen, siirrot hakemistojen välillä, tuhoaminen) koskeva merkintä kirjataan tietokantaan käsittelijän tunnuksilla. Kun aineistonkäsittelijä tekee aineistotiedostoihin muutoksia, poistoja tai lisäyksiä, hän kirjaa selityksen tekevänsä muutokselle. Muutoksista jää lokitieto, jossa on muutoksen tekijän nimi.

Kvantitatiivisten aineistojen tunnisteiden poisto

Tietoarkistossa tarkistetaan arkistoitavan aineiston sisältämät tunnistetiedot. Jos alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteiden poisto on puutteellinen, aineistoa muokataan Tietoarkistossa edelleen. Muokkaus suunnitellaan aina aineistokohtaisesti. Anonymisoinnin aluksi kartoitetaan aineiston ominaisuudet (perusjoukko ja otanta; aineiston sisältö; aineiston ikä; vastaajista muualta saatavat tiedot; käytettävyys). Kvantitatiivisten aineistojen anonymisointi tehdään Tietoarkistossa aina tilastomatemaattisen ohjelmiston komentokielellä syntaksissa niin, että datan muutokset pystytään tarvittaessa jälkikäteen jäljittämään. Syntaksitiedostot sisältävät kaiken datan käsittelytyön, josta anonymisointi on vain yksi osa. Jokainen kvantitatiivisen aineiston anonymisointiin liittyvä poisto ja muokkaus kirjataan määrämuotoisesti syntaksin alkuun. Tunnisteita poistetaan seuraavilla tavoilla:

Oheismateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteiden poistaminen datan oheismateriaalista.
- Tiedostot hävitetään lopullisesti, kun on varmistettu, ettei tunnisteita tarvita käyttödatan tunnisteettomien taustamuuttujien tuottamiseen.

Muuttujan poistaminen

- Poistetaan aina muuttujat, joissa on suoria tunnisteita tai vahvoja epäsuoria tunnisteita.
- Voidaan poistaa myös epäsuoria tunnisteita sisältäviä muuttujia, jos niiden yhdistäminen muihin muuttujiin tai ulkopuolelta saataviin tietoihin mahdollistaa tunnistamisen.
- Tarvittaessa poistetaan avomuuttujat, joihin sisältyy tunnistetietoja tai joiden tarkistaminen mahdollisten tunnisteiden poistamiseksi arvioidaan liian työlääksi.

Muuttujan arvojen uudelleen luokittelu

- Esimerkiksi vastaajan koulun nimen tilalle vaihdetaan arvot yläaste, lukio, ammattikoulu jne.
- Arvojen uudelleen luokittelu soveltuu sekä henkilötietoihin (ikä, ammatti, koulutus) että aluemuuttujiin.
- Muuttujamuunnoksissa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokitteluja.

Muuttujan arvojen harkinnanvarainen luokittelu

- Esimerkiksi jos muuttujan jakauma on välillä 1–20 ja suurin osa havainnoista on välillä 1–12, voidaan jättää alle 10 arvot sikseen ja yhdistää isommat arvot esimerkiksi luokkiin 13–15, 16–20.
- Arvojen harkinnanvarainen luokittelu soveltuu myös esimerkiksi ikä- tai tulomuuttujan luokitteluun, kun havaintoja on vähän (hyvin vanhat tai hyvin nuoret) tai tuloja poikkeuksellisen paljon.

Avointen kysymysten vastausten muokkaus

- Jos avomuuttuja jätetään aineistoon, kaikki vastaukset käydään läpi ja anonymisoidaan samoin kuin laadulliset aineistot.

Kohina ja permutaatio

- Kohinan lisäämisellä vähennetään muuttujien arvojen tarkkuutta niin, että syntyy epävarmuus havaintojen oikeellisuudesta. Kohinaa voidaan tehdä esimerkiksi muuttamalla ikä ± 2 vuoden tarkkuudella.
- Permutaatio tarkoittaa epäsuorien tunnistemuuttujien saamien arvojen vaihtamista havaintoyksiköiden välillä. Vaihtamalla arvoja vastaajien välillä muuttujan varianssi ja jakauma eivät muutu, mutta muuttujan ja yksilön muiden muuttujien välinen korrelaatio häviää.

Syntaksin muokkaus

- Tietoarkiston sisäiseen käyttöön jäävästä syntaksitiedostosta poistetaan arkistoaineiston valmistamisen jälkeen avomuuttujien muokkaustoimista jääneet tiedot poistetuista alkuperäisistä tunnisteista.

Tunnisteiden poisto kvalitatiivisista aineistoista

Tietoarkistossa arvioidaan arkistoitavan aineistolle tehdyn anonymisoinnin riittävyys ja mikäli alkuperäisen tutkijan tekemä tunnisteiden poisto on puutteellinen, Tietoarkistossa muokataan aineistoa edelleen. Tunnisteiden poistolle ja muokkaukselle laaditaan erillinen suunnitelma, johon pyydetään hyväksyntä tutkijalta. Kvalitatiivisen aineiston poistot ja muokkaukset kirjataan tietokantaan. Tiedot tunnisteiden poistoista lisätään myös aineistokuvailuihin. Laadullisten aineistojen tunnisteiden poistoon käytetään pääasiassa seuraavia keinoja:

Taustamateriaalien seulonta

- Suorien tunnisteiden (henkilötunnus, koko nimi, osoite) ja vahvojen epäsuorien tunnisteiden poistaminen datan oheismateriaalista välittömästi tai heti, kun niitä ei enää tarvita tunnisteettomien taustatietojen tuottamiseen.

Taustatietojen kategorisointi

- Tutkittavien taustatiedot (esim. ikä, asuinpaikkakunta, koulutus, ammatti, kotitalouden/perheen koostumus, kansallisuus tai etninen tausta) luokitellaan.
- Luokittelussa hyödynnetään Tilastokeskuksen luokituksia.

Henkilönimen vaihtaminen /nimen korvaaminen kategorialla

- Alkuperäisten henkilönimien (niin tutkittavien kuin heidän mainitsemiensa muiden henkilöiden) tilalle vaihdetaan keksitty nimi (Liisa → [Anni]), Veikko → [Jouni] tai nimet kategorisoidaan (Liisa → [vaimo], Veikko → [veli]). Alkuperäiset nimet hävitetään.

Erisnimien kategorisointi

- Tekstin sisällä mainittujen erisnimien (koulut, työpaikat jne.) tilalle vaihdetaan karkeamman tason kategoriat (Muoti-Titaani Oy → [vaatetusliike], Annalan ala-aste → [ala-aste]), Tampereen Dextra → [paikallinen lääkärikeskus]. Alkuperäiset erisnimet hävitetään.

Piilotettujen metatietojen poisto

- Kuva- ja kirjoitusaineistoista poistetaan ohjelman automaattisesti tallentamat metatiedot (tekijä-, paikkatiedot ja vastaavat).

Aineisto-osuuksien poistaminen

- Aineistosta poistetaan kokonaisia osuuksia, jotka sisältävät huomattavan paljon tunnisteellista tietoa.

Minimointi

- Tekijänoikeuslain 8.7.1961/404 ja tietosuojalain 27 § perusteella arkistoitavat aineistot vain minimoidaan, jos nimitietojen säilyttämiseen aineistossa on tutkittavien nimenomainen suostumus. Minimoinnissa poistetaan tutkittavan yhteystiedot ja muut tarpeettomat tunnisteet. Lisäksi aineistosta voidaan poistaa kolmansia osapuolia koskevia tunnisteellisia tietoja.
- Kopiostopimuksen perusteella arkistoitavia aineistoja (lehtikirjoitukset ja vastaavat teokset) ei muokata eikä minimoida.

Datankäsittelijöiden perehdytys, koulutus, työn laadunvarmistus ja jäännösriskin arviointi suoja- toimina

Kaikki aineistoja käsittelevät työntekijät saavat työhönsä kattavan perehdytyksen ja ensimmäiset datat käsitellään aina perehdyttäjän ohjaamana. Datankäsittelyn tukena on käsikirja, jossa on kuvattu yksityiskohtaisesti kaikki aineiston prosessoinnin vaiheet.

Datankäsittelijöille järjestetään koulutusta aineistojen anonymisoinnista. Koulutuksen pitää Tietoarkiston omat asiantuntijat, mutta myös ulkopuolisia kouluttajia voidaan käyttää. Koulutuksessa kuvataan anonymisoinnin keinot molemmille

aineistotyypeille. Lisäksi koulutuksessa käydään läpi esimerkkiaineistoja ja niiden anonymisoinnin toteutusta. Anonymisointikoulutukseen osallistuvat kaikki datan käsittelijät.

Datankäsittelijät laativat kustakin arkistointia varten käsiteltävästä aineistosta anonymisointisuunnitelman. Suunnitelma käydään läpi Tietoarkiston anonymisointiin erikoistuneen asiantuntijan kanssa ennen sen toteutusta. Tunnisteiden poistoon ja aineiston muokkaukseen pyydetään hyväksyntä aineiston tekijöiltä (rekisterinpitäjän edustajat). Tunnisteiden poistot ja muokkaukset kirjataan kvantitatiivisen datan syntaksitiedostoon ja TIIPII tietokantaan. Jos aineistoon ei tiedostojen tarkistuksen perusteella tarvitse tehdä muutoksia, myös se kirjataan ylös.

Kerran kuukaudessa datankäsittelijät pitävät Tietoarkiston palvelupäällikön johdolla niin sanotun Koodikatselmuksen ajankohtaisista datan käsittelyn aiheista. Osa koodikatselmuksista keskittyy valmiiksi käsiteltyjen aineistojen prosessoinnin tarkasteluun ja siihen valitaan noppaa heittämällä viimeisimmistä kuudesta valmistuneesta aineistosta yksi. Valitun aineiston osalta käydään yhdessä läpi datan prosessointi, syntaksi, anonymisointiratkaisut, aineiston kuvailu sekä TIIPII-tietokantaan tehdyt kirjaukset aineistosta. Koodikatselmusten tavoitteita ovat laadunvarmistus, käytäntöjen yhdenmukaisuuden varmistaminen, käytäntöjen kehittäminen ja tiedon jakaminen.

Yksi osa laadunvarmistusta on aineistojen englanninkielisten kuvailujen tekeminen. Kielenkääntäjien tehtävä on tuoda esille, jos datankäsittelijöiden tavoissa käsitellä aineistoja on poikkeamia yhdenmukaisista linjauksista. Laadunvarmistusta tehdään myös kääntäessä kvantitatiivisia datatiedostoja englanniksi. Mikäli kielenkääntäjä epäilee, että anonymisoinnissa on puutteita, hänen tulee keskustella kyseisestä aineistosta Tietoarkiston tietosuojavastaavan kanssa.

Uusien työntekijöiden käsittelemät datat ristiintarkistetaan, jotta voidaan varmistua datan käsittelyn yhdenmukaisesta laadusta. Tarkistuksiin on yksityiskohtaiset ohjeet sisäisessä käsikirjassa.

Harkinnanvaraisesti arvotaan 3–5 valmistunutta aineistoa yksityiskohtaisen laadunvarmistusprosessin kohteeksi. Lisäksi Tietoarkiston tietosuojavastaava tekee tietotilinpäätöstä koostaessaan satunnaisia tarkistuksia valmiiksi prosessoituihin aineistoihin varmistaakseen, että tunnisteiden poistot on tehty asianmukaisesti. Tietosuojavastaava auttaa anonymisoinnin erikoisasiantuntijan kanssa datankäsittelijöitä aina, kun he tarvitsevat apua tai haluavat keskustella suunnittelemissaan anonymisoinnin ratkaisuista.

Kaikki datan käsittelytoimet kirjataan tietokantaan, johon jää myös lokitiedot muutoksista. Tällä varmistetaan jäljitettävyys. Mikäli datankäsittelijän työjäljessä on puutteita tai hänen työkykynsä on ollut heikentynyt, on mahdollista asettaa kyseisen datan käsittelijän prosessoimat aineistot käyttökieltoon ja tarkistaa erikseen valitulta ajanjaksolta kaikki hänen käsittelemänsä aineistot.

Jäännösriskin arvioinnissa tarkastellaan jo valmiiksi muokattujen vanhojen aineistojen mahdollista muutostarvetta. Siinä arvioidaan kertaalleen anonymisoiduista datoista yksittäisten henkilöiden tai ryppäiden paljastumisriskiä niin itse datan kuin ulkopuolisten tietojen valossa. Jäännösriskin arvioinnin tuloksena tehdyt muutokset dokumentoidaan ja tilastoidaan.

Aineistojen ulosluovutuksen ja käytön suojaus

Käyttäjätunnistus ja asiakkaaksi rekisteröityminen

Aineistojen luovutus jatkokäyttöön määräytyy aineistoa koskevan arkistointisopimuksen määrittelemällä tavalla. Aineistot luovutetaan palveluportaali [Ailan](#) kautta.

Ailaan asiakkaaksi kirjautunut lataa aineistot yksitellen aineistokuvailusivulta. Latauksen yhteydessä täytetään käyttölu-pahakemus, johon kirjataan käyttötarkoitus, hankkeen tai tutkimuksen nimi ja lyhyt kuvaus sekä mahdollinen rahoittaja. Lataamalla aineiston asiakas sitoutuu noudattamaan käyttöehtoja.

Aineistoilla on erilaisia käyttöehtoja. Osa aineistoista on (A) vapaasti käytettävissä ilman rekisteröitymistä. Suurin osa aineistoista on saatavissa (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun, ja osa (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäyt-teisiin (esim. pro graduun, lisensiaatin- ja väitöstutkimukseen). Joitakin aineistoja voi saada käyttöönsä (D) vain aineiston luovuttajan erillisellä luvalla. Lupaa haetaan Ailan kautta.

Tietoturva asiakkaaksi rekisteröitymisessä

Aila tukeutuu [HAKA-käyttäjätunnistusjärjestelmään](#). Yliopistojen ja korkeakoulujen henkilökunta ja opiskelijat voivat kirjautua Ailan käyttäjiksi omilla käyttäjätunnuksillaan, jotka he ovat saaneet kotiorganisaatioltaan henkilöllisyytensä todentamisen perusteella. HAKA-tunnuksilla rekisteröityminen Ailan asiakkaaksi hyväksytään välittömästi.

Jos asiakkaalla ei ole HAKA-tunnuksia, hän voi hakea Ailan käyttäjätunnusta Tietoarkiston asiakaspalvelusta. Ensisijai-sesti näitä tunnuksia myönnetään ulkomaisten yliopistojen opiskelijoille ja tutkijoille sekä HAKA-luottamusverkostoon kuulumattomien suomalaisten tutkimusorganisaatioiden jäsenille. Rekisteröitymislomakkeessa kysytään, mihin asiakas tarvitsee Ailan aineistoja. Asiakkaaksi hyväksyminen edellyttää asiakkaan kotiorganisaation mukaista sähköpostiosoit-tetta. Asiakaspalvelu käsittelee rekisteröitymisen noin viikon sisällä. Käyttäjätunnus ja salasana lähetetään sähköpostitse, jos rekisteröityminen on hyväksytty.

Rekisteröityneen käyttäjän tiedoissa on oltava toimiva sähköpostiosoite. Käyttäjän muuttaessa sähköpostiosoitettaan on uusi osoite vahvistettava. Annettuun sähköpostiosoitteeseen lähetetään viesti, jonka linkkiä klikkaamalla uusi osoite päi-vitty käyttäjän tietoihin. Vahvistusviestin voi lähettää uudelleen rekisteröityneen asiakkaan oman profiilisivun kautta.

Asiakkaan sitoumukset

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti (liite 2). Henkilö-tietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan on sitouduttava noudattamaan palveluportaalin käyttöehtoja (liite 3), aineistojen yleisiä käyttöehtoja (liite 4) ja mahdollisia aineistoa koskevia erityisehtoja ennen kuin hän voi ladata tarvitsemansa aineiston.

Aineiston latausoikeus on voimassa kaksi viikkoa. Ladattuaan aineiston asiakas saa sähköpostiviestin. Viestin otsikossa identifioidaan asiakkaan lataama aineisto.

Viestin sisältö:

Hei [asiakkaan nimi]

Kiitos, että latsit aineiston Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston Ailasta.

Hakemus: [linkki käyttölu-pahakemukseen]

Aineisto: [aineiston nimi ja numero]

Latausaika: [päivämäärä, kellonaika]

Lataamalla aineiston olet sitoutunut sen käyttöehtoihin.

- Ailan käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

- aineistojen yleiset käyttöehdot: <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>

Aineisto on käytettävissä [aineistokohtainen käyttöehto]

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti.

Malliviittaustiedot: [aineiston malliviittaus]

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme

asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai 040-1901442.

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

--

Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen:

Asiakas saa käyttää aineistoa ainoastaan ilmoittamaansa käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä. Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttö lupaa.

--

Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle

Aineiston käytön valvonta: asiakaspalvelupäivystys

Vaikka asiakkaat voivat käyttää Ailaa vapaasti ja asiakkaaksi rekisteröidyttyään ladata aineistoja itsenäisesti, Tietoarkisto valvoo Ailassa tehtyjä aineistolatauksia. Tietoarkiston asiakaspalvelun päivystysvuorossa oleva työntekijä vastaa asiakkaiden tietopalvelukysymyksiin ja seuraa Ailasta tehtäviä latauksia. Asiakaspäivystäjä ottaa yhteyttä rekisteröityneeseen asiakkaaseen aina, kun

- asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus on puutteellinen
- ilmoitettu käyttötarkoitus ei vastaa aineistolle asetettuja käyttöehtoja
- asiakkaan täyttämä käyttö lupahakemus on muuten puutteellinen tai epäasiallinen.

Ongelmatilanteet pyritään hoitamaan neuvottelemalla suoraan asiakkaan kanssa, mutta Tietoarkistolla on oikeus peruuttaa aineiston käyttö lupa ja tarvittaessa sulkea asiakkaan käyttötili. Jos kyseessä on selkeä väärinkäyttö, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa tapahtuneesta aineiston tekijälle, asiakkaan taustaorganisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle.

Tietoturva aineistojen käytön valvonnassa: käyttövaltuudet

Aila-palveluportaalin asiakaskohtaisia tietoja ja käyttö lupahakemuksia pääsevät katsomaan henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain Tietoarkiston työntekijät, jotka tarvitsevat tietoja työssään. IT-työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on IT-palvelupäälliköllä ja palveluportaalin tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekevillä. Aineistopalvelun työntekijöistä pääsy asiakastietoihin on palvelupäälliköllä ja asiakaspäivystäjillä. Lisäksi pääsy asiakastietoihin on Tietoarkiston tietosuojavastaavalla.

Aineiston käytön valvonta: automaattinen julkaisukarhu- ja muistutusgeneraattori

Tietoarkiston automaattinen karhu- ja muistutusgeneraattori vastaa julkaisukarhujen ja muistutusten lähettämisestä Ailasta aineistoa ladanneille asiakkaille. Käyttötarkoituksesta riippuu, kuinka usein karhuja lähetetään. Muistutus lähete-

tään, kun hakemuksen saapumisesta on kulunut tietty aika. Asiakkaita kehoitetaan ilmoittamaan julkaisunsa asiakaspalvelun sähköpostiosoitteeseen. Hakemusta koskevien karhujen ja muistutusten lähetykset lopetetaan, kun asiakas on ilmoittanut julkaisunsa ja/tai kertoo lopettaneensa aineiston käytön tai maksimimuistutusaika päättyy (opetusaineistot).

Vaikka karhu- ja muistutusviestit lähtevät automaattisesti, asiakkaiden vastauksia lukee ja niihin tarvittaessa vastaa asiakaspalvelun työntekijä. Karhu- ja muistutusviesteissä muistutetaan asiakkaita käyttöehdoista ja aineiston hävittämisestä seuraavalla tavalla:

Muistathan, että käyttötarkoituksen päätyttyä aineisto ja kaikki siitä otetut kopiot on hävitettävä esimerkiksi tuhoamalla tiedostot koneen kovalevyiltä. Lisätietoja aineiston hävittämisestä löydät Aineistohallinnan käsikirjasta (<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/aineistohallinta/fyysinen-sailytys/havittaminen>). Jos käyttötarkoitus muuttuu, on haettava uutta käyttöilupaa tietoarkistosta.

Kun olet saanut aineiston käyttöösi, olet sitoutunut noudattamaan seuraavia käyttöehtoja:

- Aineistojen yleiset käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/terms-of-use>
- Palvelun käyttöehdot, <https://services.fsd.tuni.fi/docs/eula>

Tarkistathan myös, että yhteystietosi ovat ajan tasalla, <https://services.fsd.tuni.fi/profile>

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluumme:

asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi tai +358 29 452 0411.

Ystävällisin terveisin

Tietoarkiston asiakaspalvelu

Muu henkilöstön perehdytys, koulutus ja vaitiolositoumukset

Tietoarkistossa järjestetään säännöllisesti tietosuojakoulutusta, jossa käsitellään asiakastietojen käsittelyn perusteet ja asiakastietojen hävittämisajat. Koulutuksen alussa kerrataan henkilötietojen käsittelyn lailliset perusperiaatteet.

Kaikki Tietoarkistossa työskentelevät allekirjoittavat vaitiolositoumuksen. Sillä halutaan varmistaa, että jokainen työntekijä noudattaa huolellisuutta, vaitiolovelvollisuutta, Tietoarkiston tietosuojakäytänteitä, tietoturvasuudesta annettua ohjeistusta, hyvää tiedonhallintotapaa ja tietosuojalakia (1050/2018) asiakastietojen käsittelyssä. Uusi työntekijä palauttaa allekirjoitetun sitoumuksen tietosuojavastaavalle. Tietosuojavastaava selittää uudelle työntekijälle tietosuojan merkityksen Tietoarkistossa ja käy työntekijän kanssa läpi Tietoarkiston asiakkaille tarkoitettua tietosuojaselosteen pääkohdat. IT-henkilöstö allekirjoittaa lisäksi yliopiston salassapitositoumuksen.

Jokainen uusi työntekijä perehdytetään tietoturva-asioihin henkilökohtaisesti. Koulutuksesta vastaa Tietoarkiston tietoturvavastaava. Tietoturva-asioiden perehdytys sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- VAHTI – Henkilöstön tietoturvaohje
- Tampereen yliopiston tietoturvaperiaatteet ja ohjeet
- Tietoarkiston tietoturvaohjeet
- tietojärjestelmien käytön säännöt
- henkilökunnan kulunvalvonta
- tietosuojaa vaativien asiakirjojen ja tallenteiden tuhoaminen Tietoarkistossa
- salasanojen ja muiden salaisuuksien turvallinen hallinta

Lisäksi koko henkilökunnalle pidetään vuosittain tietoturvan pääasioiden kertauskoulutus.

Tietojärjestelmät, tietoturva ja pitkäaikaissäilytys 2023

Tietoarkistossa on kaksi keskeistä tietojärjestelmää: Palveluportaali Aila ja Tiipii-tietokanta. Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettujen tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin: Tietojärjestelmäseloste (Aila), liite 5. Tiipii-tietokantaa käytetään kaiken arkistotyön sisäisenä rekisteröintijärjestelmänä: Tietojärjestelmäseloste (Tiipii), liite 6.

Tietoarkistossa on myös muita sisäiseen käyttöön tarkoitettuja tietojärjestelmiä, joihin on pääsy vain Tietoarkiston henkilökunnalla. Pääsy järjestelmiin on rajattu esimerkiksi palomuurien ja kirjautumisen vaatimisen avulla. Kaikki Tietoarkiston käytössä olevat tietojärjestelmät on tallennettu Tampereen yliopiston järjestelmäsalkkuun.

Lisäksi Tietoarkisto hyödyntää kansallista pitkäaikaissäilytyspalvelua, jonka omistaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja toteuttaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy.

Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen yliopiston palvelimilla, jotka sijaitsevat yliopiston palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.

Osaan Tietoarkiston tietoaineistoista on mahdollista päästä myös Tampereen korkeakoulu-yhteisön (Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu) tarjoaman virallisen etäyhteyspalvelun avulla yliopiston tilojen ulkopuolelta. Muita etäyhteyksikäytäntöjä järjestelmiin ei tarjota eikä tueta. Tietoarkiston työntekijät noudattavat etätyöhön erikseen laadittuja tietoturvaohjeita.

Pitkäaikaissäilytyksen päämäärä on säilyttää aineistotiedostot ymmärrettävinä. Tarvittaessa aineistotiedostot migroidaan uuteen tiedostoformaattiin. Tietoarkistossa emulointi ei sisälly aineistotiedostojen ymmärrettävyyden säilytyksen keinovalikoimiin.

Median fyysisen vaurioitumisen (esimerkiksi kiintolevyn vikaantuminen tai tulipalo) varalta Tietoarkiston palvelimilla olevat tietoaineistot varmuuskopioidaan Tampereen korkeakoulu-yhteisön tietohallinnon varmuuskopiointipolitiikan mukaisesti. Tämän lisäksi tietyiltä Tietoarkiston palvelimilta otetaan varmuuskopioita Tietoarkiston omalla varmistusjärjestelmällä. Molemmissa tapauksissa varmuuskopioiden säilytyspaikka on yliopiston konesali. Konesali on lukittu, paloturvallinen ja kulunvalvonnan piirissä. Tietohallinnon tarjoama levypalvelu on korkeakoulu-yhteisön yhteinen.

Hylätyt tallennusmediat (esimerkiksi kiintolevyt) hävitetään toimittamalla ne tuhotavaksi tai tyhjennettäväksi korkeakoulu-yhteisön antamien henkilötietoja sisältävien tallenteiden hävittämistä koskevien määräysten mukaisesti. Tampereen yliopiston tietohallinnon tallennusmediat hävitetään samojen ohjeiden mukaisesti. Hävityksestä huolehtii yliopiston yhteistyökumppani, joka hoitaa hävityksen tai tyhjennyksen sovittujen tietoturvastandardien mukaisesti ja raportoi tehdystä käsittelystä mediakohtaisesti.

Tampereen korkeakoulu-yhteisö vaatii tietojärjestelmien ylläpitäjiltä erillisen vaitiolositoumuksen. Vaatimus koskee sekä Tietoarkiston teknisten palveluiden henkilöstöä että Tampereen korkeakoulu-yhteisön tietohallinnon ylläpitohenkilöstöä.

Tietoarkiston käyttämien työasemien kiintolevyt on salattu. Uudet ohjelmakoodit ja -asennukset katselmoidaan, ennen kuin ne hyväksytään käyttövalmiiksi. Tietoarkistossa käytetään automaattisia monitorointityökaluja, jotka varoittavat tietynlaisista turvallisuuspuutteista. Tietoarkiston tietoturvavastaava seuraa aktiivisesti tietoturvauhkiin liittyvää uutisointia ja tiedotusta sekä järjestelmien ja toimintatapojen tietoturvan kehitystä ja tekee tarvittaessa ehdotukset tietoturvan parantamiseksi. Tekniset palvelut pitävät säännöllisesti iteraationvaihtoja, joissa koko teknisellä tiimillä on mahdollisuus ottaa esille tietoturva-asioita ja jakaa tietoa.

Tietoarkiston arkistoimat tutkimusaineistot siirretään myös Kansalliseen pitkäaikaissäilytyspalveluun (PAS). Säilytystä varten aineistoista muodostetaan digitaalisia säilytyspaketteja, aineistojen tiedostomuodot harmonisoidaan ja pakettiin lisätään säilytyksen vaatimaa teknistä ja provenienssimetatietoa. Siirtotie on salattu. PAS-palvelu on digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen ja tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilyttämiseen erikoistunut, tietoturvallinen palvelukokonaisuus.

Palvelua ylläpitää CSC, jonka kaikki datakeskukset ja ICT-palvelut on ISO 27001 -sertifioitu. PAS-palvelusta aineistot voidaan luovuttaa ainoastaan takaisin Tietoarkistolle. Digitalpreservation.fi -sivulla on julkaistu PAS-palvelun tietosuojaseloste ja paketointi-, tiedostomuoto- ja rajapintamäärittelyt.

Tietosuojatyön organisointi Tietoarkistossa

Koska Tietoarkisto on valtakunnallinen palveluyksikkö Tampereen yliopiston yhteydessä, se vastaa itsenäisesti aineistojen arkistointiin ja asiakaspalveluunsa kuuluvasta tietosuojasta noudattaen yliopiston tietosuojaohjeita ja -periaatteita. Tietoarkiston henkilöstöhallinnon tietosuojasta vastaa Tampereen yliopiston hallinto.

Lainsäädännön soveltamista koskevat päätökset tehdään Tietoarkiston AMS/PAS-työryhmässä, johon kuuluvat Tietoarkiston johtaja, toiminnallisten moduulien johtajat, tietoturvavastaava, tietosuojavastaava, tietoarkkitehti ja IT-palveluasiantuntija. Työryhmä kokoontuu 3–4 kertaa vuodessa. Päätösten valmisteluun pyydetään tarvittaessa ohjausta ja neuvoja yliopiston tietosuojavastaavalta.

Tehtäväkohtaiset vastuut: Tietoteknisestä tietoturvasta, sähköisten aineistojen säilytyksestä ja konvertoinnista ja tarvittaessa tapahtuvasta hävittämisestä vastaa IT-palvelupäällikkö. Aineistojen arkistointiin ja jatkokäyttöön liittyvän paperipohjaisen ja sähköisen sopimusmateriaalin arkistoinnista vastaa palvelupäällikkö. Tutkimusaineistojen henkilötietoja sisältävien osien hävittämisestä vastaa palvelupäällikkö yhdessä IT-palvelupäällikön kanssa. Hävittämisessä noudatetaan valtiovaraministeriön Luokiteltujen tietoaineistojen käsittelyvaatimukset -ohjetta.

Tietoarkiston tietosuojavastaava toimii linjaorganisaatiossa itsenäisenä asiantuntijana, eikä hän ole esimiesasemassa. Tietosuojavastaava on Tietoarkiston yhdyshenkilö tietosuojavaltuutetun toimiston suuntaan ja hän vastaa asiakkaiden tietosuojaa koskeviin tiedusteluihin ja kysymyksiin. Tietoarkiston tietosuojavastaava noudattaa yliopiston tietosuojaohjeita ja tekee yhteistyötä yliopiston tietosuojavastaavan kanssa. Tietoturvavastaavan tehtävää hoitaa järjestelmäsuunnittelija.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjeasiakirjat ja raportointi

- Laatii ja varmistaa yhdessä tietoturvavastaavan kanssa tietoturvaloukkausten käsittely-, dokumentointi- ja ilmoitusmenettelyohjeet.
- Laatii Tietoarkiston tietosuojaseloste(et), jotka käsitellään ja hyväksytään AMS/PAS-työryhmässä.
- Ohjaa tietoteknisiä palveluita ottamaan huomioon tietosuojaperiaatteet teknisten järjestelmien kehitystyössä ja sisäisissä ohjeissaan.
- Tarkistaa anonymisoinnin asiantuntijana työskentelevän tietopalveluasiantuntijan tuottamat anonymisointiohjeet.
- Vastaa asiakkaille suunnatun aineistonhallinnan käsikirjaohjeiden asianmukaisuudesta.
- Laatii vuosittaisen tietotilinpäätöksen.

Tietosuojavastaavan tehtävät: ohjaus ja valvonta

- Laatii ja pitää ajan tasalla sisäisen käsikirjan ohjetta Asiakkaiden eli rekisteröityjen oikeuksien turvaaminen.
- Huolehtii, että asiakkaiden henkilötietojen käsittelyä koskeviin pyyntöihin vastataan mahdollisimman nopeasti.
- Järjestää säännölliset tietosuojakoulutukset koko henkilökunnalle henkilötietojen käsittelystä.
- Keskustelee Tietoarkiston anonymisoinnin asiantuntijan ja datankäsittelijöiden kanssa yksittäisiin aineistoihin liittyvistä tietosuojakysymyksistä.
- Tekee tarkistuksia jo arkistoituihin aineistoihin tietosuojan näkökulmasta.
- Kouluttaa ja antaa ohjeita muiden asiakaspalvelun työntekijöiden kanssa asiakkaille, jotka niitä pyytävät (tutkitavien informointi henkilötietojen käsittelystä, osallistumissuostumuslomakkeet, anonymisointi).
- Seuraa lainsäädännön kehittymistä ja raportoi johdolle ja AMS/PAS-työryhmälle, mikäli muutosten vuoksi on tarkistettava toimintakäytäntöjä.
- Pyytää tarvittaessa ohjausta ja neuvoja työnsä toteuttamiseen yliopiston tietosuojavastaavalta

Arkistoinnin tilastotietoja 2023

Arkistoidut aineistot ja aineistojaan Tietoarkistoon arkistoineet organisaatiot

Vuonna 2023 aineistoja arkistoiitiin yhteensä 134 (2022:119). Tietoarkistoon tutkimusaineistoja arkistoineita asiakasorganisaatioita oli kaikkiaan 35 (2022:25):

Tampereen yliopisto	Suomen Akatemia
Åbo Akademi	Suomen ympäristökeskus
Valtioneuvoston kanslia	Työ- ja elinkeinoministeriö
Jyväskylän yliopisto	Vakaumusten tasa-arvo ry
Turun yliopisto	CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Comprendum Oy
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura	Helsingfors universitet
Itä-Suomen yliopisto	Helsingin yliopisto
Helsingin yliopisto	Kansalliskirjasto
Oulun yliopisto	Kuntien eläkevakuutus
Aalto-yliopisto	Puolustusministeriö
Elinkeinoelämän valtuuskunta	Suomen Punainen Risti
Hanken Svenska handelshögskolan	Terveyden ja hyvinvoinninlaitos
Lapin yliopisto	Tieteen tiedotus ry
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	Tilastokeskus
Luonnonvarakeskus	Valtiovarainministeriö
Taideyliopisto	Vapaa-ajattelijain Liitto ry
Vaasan yliopisto	

Vuonna 2023 valmistui 98 kvantitatiivisen (2022: 62) ja 36 kvalitatiivisen (2022: 23) aineiston arkistointi.

2023 valmistuneet aineistot, joita ei tarvinnut anonymisoida Tietoarkistossa

Media-aineistoja ei tarvitse anonymisoida. Muiden aineistojen osalta Tietoarkisto toivoo tutkijoiden tekemän aineistonsa anonymisoinnin valmiiksi ennen aineiston siirtoa Tietoarkistoon. Vuonna 2023 Tietoarkistossa käsiteltiin valmiiksi 5 kvalitatiivista ja 46 aineistoa, joita ei tarvinnut anonymisoida. Suurimman osan tutkija/tutkimusryhmä oli itse anonymisoinut. (2022: 6 kvalitatiivista ja 22 kvantitatiivista):

FSD3790	Kansalaispulssi 5/2023, kvantitatiivinen
FSD3759	Amatööriutkijat suomalaisten tieteellisten lehtien kirjoittajina 1841–1939, kvantitatiivinen (Media-aineisto sisältäen bibliografisia viitetietoja)
FSD3723	Korona-aiheinen uutisointi Helsingin Sanomissa, Asahi Shimbunissa ja Dagens Nyheterissä 2020, kvalitatiivinen (Media-aineisto)
FSD3735	Suomalaisten nuorten juomatavat 2019–2022, kvalitatiivinen
FSD3659	Brittiläiset pelimusiikkimaiset -kirjoitusaineisto 2021, kvalitatiivinen
FSD3563	18-25 -vuotiaiden kokemuksia kasvomaskien käytöstä COVID-19-pandemian aikana Suomessa 2020–2021, kvalitatiivinen
FSD3826	Kansalaispulssi 8/2023, kvantitatiivinen
FSD3821	Kansalaispulssi 7/2023, kvantitatiivinen
FSD3808	Kansalaispulssi 6/2023, kvantitatiivinen
FSD3790	Kansalaispulssi 5/2023, kvantitatiivinen
FSD3789	Kansalaismielipide: Eduskuntavaalikyselyt 2023, kvantitatiivinen
FSD3788	Julkiseen työnvälitykseen ilmoitettujen avointen työpaikkojen rekisteriaineisto 2022, kvantitatiivinen
FSD3785	Tiedebarometri 2022, kvantitatiivinen
FSD3784	Työolobarometri 2022, kvantitatiivinen

FSD3783	Kansalaispulssi: yhdistetty aineisto 2022, kvantitatiivinen
FSD3782	Kansalaispulssi 4/2023, kvantitatiivinen
FSD3773	Kansalaispulssi 3/2023, kvantitatiivinen
FSD3758	Kansalaispulssi 2/2023, kvantitatiivinen
FSD3757	Kansalaispulssi 1/2023, kvantitatiivinen
FSD3754	Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2022, kvantitatiivinen
FSD3727	Työolobarometri 2021, kvantitatiivinen
FSD3720	Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2021, kvantitatiivinen
FSD3719	Julkisten hankintojen ilmoitustilastoaineisto 2020, kvantitatiivinen
FSD3706	Presidentinvaalien 2018 seuranta, kvantitatiivinen
FSD3687	TE-palvelujärjestelmän toiminta: työnantajakysely 2021, kvantitatiivinen
FSD3679	Julkiseen työnvälitykseen ilmoitettujen avointen työpaikkojen rekisteriaineisto 2021, kvantitatiivinen
FSD3668	Päätöksentekokoe usean kierroksen yhteisvarantopelistä 2020, kvantitatiivinen
FSD3667	Julkisen alan työhyvinvointi 2020, kvantitatiivinen
FSD3666	Julkisen alan työhyvinvointi 2018, kvantitatiivinen
FSD3665	Julkisen alan työhyvinvointi 2016, kvantitatiivinen
FSD3663	Rokotepakkokysely 2021, kvantitatiivinen
FSD3658	Diplomaattien Twitter-kysely 2021, kvantitatiivinen
FSD3643	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2020, kvantitatiivinen
FSD3642	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2019, kvantitatiivinen
FSD3641	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2018, kvantitatiivinen
FSD3640	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2017, kvantitatiivinen
FSD3639	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2016, kvantitatiivinen
FSD3638	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2015, kvantitatiivinen
FSD3637	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2014, kvantitatiivinen
FSD3636	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2013, kvantitatiivinen
FSD3635	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2012, kvantitatiivinen
FSD3634	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2011, kvantitatiivinen
FSD3633	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2010, kvantitatiivinen
FSD3632	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2009, kvantitatiivinen
FSD3631	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2008, kvantitatiivinen
FSD3630	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2007, kvantitatiivinen
FSD3629	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2006, kvantitatiivinen
FSD3628	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2005, kvantitatiivinen
FSD3627	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2004, kvantitatiivinen
FSD3626	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2003, kvantitatiivinen
FSD3625	Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto 2002, kvantitatiivinen
FSD3597	Suomalaisten suojautuminen koronalta 2021, kvantitatiivinen

2023 valmistuneet aineistot, joista Tietoarkistossa poistettiin tunnisteita arkistointiprosessin aikana

Tietoarkisto tarkistaa kaikkien aineistojen mahdolliset tunnistetiedot, vaikka tutkija kertoisi aineiston olevan anonyymi. Tunnisteita poistettiin eri tavoin arkistointiprosessin aikana 83 aineistosta eli anonymisointia tehtiin 62 prosentille aineistoista (2022: 67 %).

Anonymisointitoimenpiteitä edellyttäneet aineistot on listattu alla. Listauksessa on kuvattu tiivistetysti arkistointiprosessin aikana tehdyt toimet aineistoille, joiden Tietoarkisto on havainnut sisältävän tunnistetietoja.

FSD3604 Kuntouttavan työtoiminnan valmennuskeskustelut 2019–2020 (Kvalitatiivinen):

Aineisto on anonymisoitu Tutkimustiellä. Aineistosta on muutettu osallistujien ja toimintaorganisaatioiden nimet peitenimiksi. Epäsuoria tunnisteita, kuten paikkakuntia ja satunnaisten henkilöiden ja organisaatioiden nimiä on karkeistettu tai poistettu. Nämä muutokset on merkitty aineistoon [[tuplahakasulkein]]. Tietoarkistossa poistettiin lisäksi joitakin henkilöhistoriaan ja työpajaan liittyviä epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston merkinnät on tehty [[[trip-lahakasulkein]]].

FSD3755 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisusta: alle kaksivuotiaiden lasten huoltajat 2016–2017 (Kvalitatiivinen):

Aineistoa on anonymisoitu tutkijan toimesta seuraavasti: henkilöiden nimet ja paikkaan viittaavat tiedot on anonymisoitu. Lisäksi työpaikkaan, koulutukseen ja ammattiin liittyvät kohdat on poistettu, jos tiedot ovat lisänneet haastateltavien tunnisteellisuutta. Haastateltujen iät on luokiteltu viiden vuoden välein ja yksivuotiaiden lasten sisarusten iät on ilmaistu karkeammalla tasolla. Myös muita tunnisteellisiä tietoja, kuten päivämääriä, on karkeistettu. Tutkija on poistanut arkistoitavasta aineistosta ne haastattelut, jotka sisälsivät liian paljon yksityiskohtaista tunnistetavaa tietoa. Tietoarkistossa epäsuoria tunnisteita on karkeistettu tutkijan linjauksen mukaisesti muutamassa tiedostossa. Tietoarkiston tekemät anonymisoinnit on merkattu [[tuplahakasulkein]].

FSD3751 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisusta: nelivuotiaiden lasten huoltajat 2019 (Kvalitatiivinen):

Aineistoa on anonymisoitu tutkijan toimesta seuraavasti: henkilöiden nimet ja paikkaan viittaavat tiedot on anonymisoitu. Lisäksi työpaikkaan, koulutukseen ja ammattiin liittyvät kohdat on poistettu, jos tiedot ovat lisänneet haastateltavien tunnisteellisuutta. Haastateltujen iät on luokiteltu viiden vuoden välein. Tutkija on poistanut arkistoitavasta aineistosta ne haastattelut, jotka sisälsivät liian paljon yksityiskohtaista tunnistetavaa tietoa. Tietoarkistossa epäsuoria tunnisteita on karkeistettu tai poistettu tutkijan linjauksen mukaisesti muutamassa tiedostossa. Tietoarkiston tekemät anonymisoinnit on merkattu [[tuplahakasulkein]].

FSD3750 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisusta korona-aikana: alle kouluikäisten lasten huoltajat 2020–2021 (Kvalitatiivinen):

Aineistoa on anonymisoitu tutkijan toimesta seuraavasti: henkilöiden nimet ja paikkaan viittaavat tiedot on anonymisoitu. Lisäksi työpaikkaan, koulutukseen ja ammattiin liittyvät kohdat on poistettu, jos tiedot ovat lisänneet haastateltavien tunnisteellisuutta. Haastateltujen iät on luokiteltu viiden vuoden välein. Tutkija on poistanut arkistoitavasta aineistosta ne haastattelut, jotka sisälsivät liian paljon yksityiskohtaista tunnistetavaa tietoa. Tietoarkistossa epäsuoria tunnisteita on karkeistettu tai poistettu tutkijan linjauksen mukaisesti muutamassa tiedostossa. Tietoarkiston tekemät anonymisoinnit on merkattu [[tuplahakasulkein]].

FSD3747 Haastattelut varhaiskasvatusratkaisusta: monikulttuuristen perheiden huoltajat 2017 (Kvalitatiivinen):

Aineistoa on anonymisoitu tutkijan toimesta seuraavasti: henkilöiden nimet ja paikkaan viittaavat tiedot on anonymisoitu. Lisäksi työpaikkaan, koulutukseen ja ammattiin liittyvät kohdat on poistettu, jos tiedot ovat lisänneet haastateltavien tunnisteellisuutta. Haastateltujen iät on luokiteltu viiden vuoden välein. Tietoarkistossa epäsuoria tunnisteita on karkeistettu tutkijan linjauksen mukaisesti yhdessä tiedostossa. Tietoarkiston tekemät anonymisoinnit on merkattu [[tuplahakasulkein]].

FSD3827 EVAn Arvo- ja asennetutkimus syksy 2023 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3781 EVAn Arvo- ja asennetutkimus kevät 2023 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3780 EVAn Arvo- ja asennetutkimus syksy 2022 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3731 EVAn Arvo- ja asennetutkimus kevät 2022 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3730 EVAn Arvo- ja asennetutkimus syksy 2021 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3729 EVAn Arvo- ja asennetutkimus kevät 2021 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä poistettu kommentti-avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Lisäksi Tietoarkisto poisti kuntamuuttujasta alle 4000 asukkaan kunnat.

FSD3749 Suomalaisten arvot ja arkielämä 2015 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on arkistoinnin yhteydessä tunnisteellisuussyistä top-koodattu kotona asuvien lasten lukumäärää ja kotitalouden kokoa koskevat muuttujat (t_children, t_hhsize) ja poistettu joitakin harvinaisia tietoja ammatti-avomuuttujista.

FSD3737 Eroamisilmoitukset Suomen evankelis-luterilaisesta ja ortodoksisesta kirkosta: eroamissyöt 2022 (Kvalitatiivinen):

Aineistosta on poistettu kaikki eroajaan tai hänen mahdollisesti mainitseisiin yksityisiin kolmansiin henkilöihin liittyvät suorat ja vahvat epäsuorat tunnistetiedot, mukaan lukien asuinpaikkakuntien nimet, jos kyseessä on pieni kunta. Tietoarkiston anonymisoimat kohdat on merkitty hakasulkein.

FSD3615 Kielibarometri 2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on poistettu tarkat syntymävuosi- ja ikämuuttujat tunnisteellisuussyistä.

FSD3684 Viittomakielibarometri 2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa luokiteltu syntymävuosimuuttuja (q1) viiden vuoden välein ja yhdistetty 1944 tai aiemmin syntyneet samaan arvoon. Muuttujassa q18_1 Saako lapsesi (hän/he) koulussa opetusta viittomakielellä? on yhdistetty ruotsinkielistä ja suomenkielistä koulua käyvät samaan arvoon. Avoimia vastauksia on anonymisoitu käyttämällä [hakasulkeita] esimerkiksi poistamalla ja karkeistamalla vastaajiin liittyviä tietoja. Lisäksi Tietoarkistossa on poistettu kaikki muu, mikä -tyyppiset avovastaukset tunnisteellisuussyistä.

FSD3722 Suomenruotsalainen barometri B1_2019 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu kaikki avovastaukset tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa on poistettu kuntamuuttuja ja luokiteltu lasten lukumäärää kuvaavan muuttujan ylimmät arvot. Tutkija on luokitellut asuinpaikkaa kuvaavan muuttujan kuntatasolta maakunta- ja aluetasolle.

FSD3650 Kansalaisuuden kuilut ja kuplat -päättäjäkysely 2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu tunnisteellisuussyistä ammatti-, ministeriö- ja puolue-muuttujat, vanhempien ammattitiedot sisältävät avovastaukset sekä ryhmäjäsenyyteen liittyvä muu mikä-tyyppinen avovastaus. Samasta syystä on luokiteltu syntymävuosi (K17) ja top-koodattu bruttotulot (K21). Lisäksi Tietoarkistossa on yhdistetty kaksi dikotomiaa (kansanedustaja ja muu puolueen edustaja tai poliitikko) yhdeksi uudeksi muuttujaksi (UX_1_3).

FSD3571 Kansalaispaneeli Turun liikennejärjestelyistä: kuntalaiskyselyt 2021 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on Tietoarkistossa tunnisteellisuussyistä poistettu tutkijan luokittelema ikämuuttuja, postinumero sekä joku muu, mikä -tyyppisiä vastauksia sisältäneitä avomuuttujia.

FSD3756 ISSP 2022: perhe, työ ja sukupuoliroolit V: Suomen aineisto (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on tunnisteellisuussyistä luokiteltu Tietoarkistossa aluemuuttuja (nuts2), alaisten lukumäärä (k8_lkm), vanhempien syntymämaat (k66a ja k66b) sekä vastaajan bruttotulot (k63).

FSD3690 Texasin yliopiston Austinin opiskelijakysely käsiasiasta 2019 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on tunnisteellisuussyistä luokiteltu Tietoarkistossa ikä (Q45), tiedekunta (q44) ja asumisvuodet Texasissa (Q46). Samasta syystä etnistä ja rodullista identiteettiä käsittelevään kysymykseen (Q47) "Black" ja "Mixed" vastanneilta on poistettu tiedekuntatieto. Edellä mainitusta syystä aineistosta on poistettu opintovuosi (Q43) ja avovastauksia sisältäneet muuttajat Q19 ja Q20 sekä jokin muu, mikä -tyyppisiä avovastauksia sisältäneet muuttajat.

FSD3649 Kansalaisuuden kuilut ja kuplat -koronakysely 2020 (Kvantitatiivinen):

Aineistosta on tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa poistettu tarkka kuntamuuttuja ja postinumero.

FSD3695 Perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon henkilökunnan kokemuksia potilaiden työkyvyn tukemisesta 2020–2021 (Kvalitatiivinen):

Aineistosta on tutkijoiden toimesta anonymiteetin varmistamiseksi poistettu henkilöiden nimet. Myös työnantajien ja paikkakuntien nimiä on poistettu. Tutkijan tekemät anonymisoinnit on merkitty tekstiin (sulkein) tai [hakasulkein]. Tietoarkistossa on lisäksi anonymiteetin varmistamiseksi poistettu tai karkeistettu paikannimiä sekä paikkaan liittyviä epäsuoria tunnisteita. Lisäksi aineistosta on karkeistettu haastateltavien työnkuvaan liittyviä yksilöiviä tietoja. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3602 Hoitoalan jättäneiden lähihoitajien ja sairaanhoitajien kokemuksia alanvaihdosta 2021 (Kvalitatiivinen):

Aineistosta poistettiin Tietoarkistossa joitakin epäsuoria tunnisteita, kuten kaupunkien, maakuntien, sairaanhoitopiirien, organisaatioiden ja potilastietojärjestelmien nimiä. Nämä tehdyt muutokset ovat merkitty dataan [[tuplahakasulkein]]. Lisäksi Tietoarkistossa poistettiin kahdesta kirjoitusvastauksesta tieto organisaatiosta ja yhdestä linkki. Kyseiset anonymisoinnit on merkitty [hakasulkein].

FSD3752 Turvallisuuspolitiikka- ja maanpuolustustutkimus 2022: syksy (Kvantitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä kuntamuuttuja sekä kotona asuvien lasten lukumäärää koskeva muuttuja (bv11). Lisäksi top-koodattiin ruokakunnan lukumäärä (bv13) ja lasten ikä -dikotomioihin (bv10_1-bv10_18) kirjattiin puuttuvaksi tiedoksi niiden vastaukset, joilla on yli neljä lasta kotona.

FSD3772 Ohipuhumisen kokemukset vammaisen henkilön arjessa 2023 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuussyistä sekä taustatietojen luokittelun yhdenmukaisuuden varmistamiseksi maininnat tarkasta iästä, tarkka vuosi vamman syntyajasta sekä tieto asuinpaikkakunnasta. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3724 Kirjoituksia koirani elämästä 2022 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa kirjoituksista poistettiin niissä mainittuja tunnistetietoja, kuten kirjoittajien ja kolmansien henkilöiden etunimiä sekä paikka- ja ammattitietoja. Lisäksi yhdestä kirjoituksesta poistettiin arkaluontoiseksi katsottu tekstisisältö. Koirien nimet ja rodut on jätetty, koska ne ovat tämän aineiston ymmärtämisen kannalta olennaisia tietoja.

FSD3738 Kokemuksia sijaishuoltopaikasta hatkaamisesta 2022–2023 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa kirjoituksista poistettiin niissä olleita epäsuoria tunnistetietoja, kuten paikkatietoja ja laitoksiin liittyviä tunnisteita.

FSD3619 Elämää aikuisvaippon kanssa -kirjoitusaineisto 2020–2021 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa poistettiin kahdesta kirjoituksesta niissä mainittuja henkilönnimiä. Lisäksi kolmesta kirjoituksesta poistettiin epäsuoria tunnistetietoja. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3644 Vapaaehtoisesti lapsettomien henkilöiden hakeutuminen sterilisaatioon 2021–2022 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa poistettiin sellaiset vahvat epäsuorat tunnisteet, joiden avulla vastaajan henkilöllisyyden olisi voinut yrittää epäsuorasti selvittää (esim. näkyvä sairaus, viittaus mediaan, jossa esiintynyt). Aiheen arkaluontoisuuden takia poistettiin myös pienten kaupunkien nimet. Lisäksi tutkijan pyynnöstä poistettiin muutama yksittäinen epäsuora tunnistetieto.

FSD3603 Yliopisto-opiskelijoiden kirjoituksia tulevaisuuden mielikuvistaan 2021 (Kvalitatiivinen):

Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa poistettiin yhdestä kirjoituksesta siinä mainittu kirjoittajan nimi ja opiskelijanumero.

FSD3648 Kansalaisuuden kuilut ja kuplat -kansalaiskysely 2018 (Kvantitatiivinen):

Avomuuttujista on Tietoarkistossa anonymisoitu asuinpaikkatietoja niin, ettei vastaaja ole tunnistettavissa. Lisäksi ammattiliittoihin liittyvät avomuuttajat K47_1, K47_2, K47_3 sekä K48 ovat poistettu tunnisteellisuuden vuoksi. Tietoarkiston merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3689 Pelaaminen, työ ja terveys -kysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Poistettu seuraavat muuttajat: BG3 (postinumero) ja Q4 (toimiala) + muu, mikä Q4r98oe.

FSD3674 Ikäihmisten hoiva ja palvelut 2015 (Kvantitatiivinen):

Poistettu yhteystietomuuttuja q51.

FSD3732 Nuorten arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoitusaineisto 2022 (Kvalitatiivinen):

Suorat tunnisteet ja tarvittaessa vahvat epäsuorat tunnisteet, kuten yritysten nimet, asuinpaikkakuntien tiedot sekä nimimerkit, on poistettu tunnisteellisuussyistä. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3678 Terveys ja videopelaaminen: pelaajien haastattelut 2021 (Kvalitatiivinen):

Tekijä on anonymisoinut aineistoa poistamalla siitä suoria tunnisteita (esim. nimet) ja epäsuoria tunnisteita (esim. paikkakunnat, tarkat iät, yksityiskohtaisia työ- ja koulutustietoja). Tietoarkistossa anonymisointia tarkennettiin joidenkin haastattelujen kohdalla, sekä lisäksi anonymisoitiin kokonaan yksi haastattelu. Tietoarkiston tekemä anonymisointi on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3685 Terveys ja videopelaaminen: asiantuntijoiden haastattelut 2021 (Kvalitatiivinen):

Tekijä on anonymisoinut aineiston poistamalla siitä suorat tunnisteet (esim. nimet) ja tarpeelliset epäsuorat tunnisteet (esim. paikkakunnat, ammatit ja työpaikat, yksityiskohtaiset opiskelu- ja työhistoriat, tarkat iät). Tietoarkistossa poistettiin arkistoinnin yhteydessä lisäksi yksi epäsuora tunniste. Tietoarkiston tekemä anonymisointi on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3705 Fokusryhmähaastatteluja nuorten työttömyysturvan koulutukseen hakuvelvoitteesta 2021 (Kvalitatiivinen):

Tekijä on anonymisoinut aineiston poistamalla siitä suorat tunnisteet (esim. nimet) ja tarpeelliset epäsuorat tunnisteet (esim. paikkakunnat, oppilaitokset, tarkat iät). Tietoarkistossa poistettiin arkistoinnin yhteydessä lisäksi yksi epäsuora tunniste. Tietoarkiston tekemä anonymisointi on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3726 Nuorten aikuisten kokemuksia sosiaalisen median käytön omaehtoisesta rajoittamisesta 2021 (Kvalitatiivinen):

Tekijä on anonymisoinut aineiston poistamalla siitä suorat tunnisteet (esim. nimet) ja useita epäsuoria tunnisteita (esim. asuinkunnat, opiskeltava ala, ammattitietoja, vaihto-opiskelupaikat, kotikunnat). Tietoarkistossa poistettiin arkistoinnin yhteydessä lisäksi tarkka ikä, joka luokiteltiin vastaamaan tekijän taustatietoihin liittämää ikäluokitusta. Lisäksi erityisesti työpaikkatietoihin tehtyä anonymisointia tarkennettiin muutamilta kohdin. Tietoarkiston tekemät anonymisoinnit on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3798 Terveys ja videopelaaminen: pelaajien seuranta haastattelut 2022 (Kvalitatiivinen):

Tekijä on anonymisoinut aineiston poistamalla siitä suoria tunnisteita (esim. nimet) ja epäsuoria tunnisteita (esim. paikkakunnat, tarkat iät, yksityiskohtaisia työ- ja koulutustietoja). Tietoarkistossa poistettiin lisäksi yksi epäsuora tunniste. Tietoarkiston tekemä anonymisointi on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3681 Yliopistoista vuonna 2016 valmistuneiden työelämään sijoittuminen 2021 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa aineistosta on tunnisteellisuussyistä poistettu avomuuttajat ja työpaikan sijainti (q17). Samoista syistä ikämuuttuja (bv3) on luokiteltu viiden vuoden välein, kotikunta on karkeistettu maakunnaksi (bv10) ja tulojen (q21) 10 000 euroa ylittävät summat on yhdistetty yhteen luokkaan. Lisäksi koulutusalamuuttujasta (bv11_1) on poistettu yksittäisiä tunnisteellisiä vastauksia.

FSD3717 Nuorisorikollisuus 2020 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa luokiteltu suurimmat arvot sisarusten lukumääristä (d2_2b, d2_3b, d2_4b, d2_5b).

FSD3675 eMielipide 2019 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa muu, mikä -tyyppiset avokysymykset poistettiin datasta tunnisteellisuuden vuoksi.

FSD3524 Sinuiksi-palvelun kysymykset ja asiantuntijavastaukset 2014–2015 (Kvalitatiivinen):

Tietoarkistossa on anonymiteetin varmistamiseksi poistettu tekstistä kysymysten lähettäjiä sekä kolmansien osapuolten henkilötietoja ja epäsuoria tunnisteita, kuten nimet, nimimerkit ja yhteystiedot. Lisäksi on karkeistettu tai poistettu tietoja paikkakunnasta, perheestä ja sosiaalisen median käytöstä. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [hakasulkein].

FSD3540 TE-palveluiden maahanmuuttaja-asiakkaiden kielitaito 2018 (Kvantitatiivinen):

Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä luokiteltu muuttajat vastaajan äidinkieli (k7) sekä tehtävänimike (k6).

FSD3601 Kansalaisturvallisuus 2019 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi aineiston asuinkuntamuuttujasta BV2 luokiteltiin suurimmat kaupungit ja muut kunnat yhdistettiin luokkaan "muu". Samasta syystä aineistosta poistettiin jokin muu, mikä -tyyppisiä avovastauksia sisältäneet muuttajat BV10MUU, BV11MUU, BV12MUU ja BV13MUU.

FSD3753 Kirjoituksia lähisuhdeväkivallan kokemuksista 2022–2023 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi aineistosta poistettiin arkistoinnin yhteydessä joitain epäsuoria tunnisteita liittyen esimerkiksi ikään, asuinpaikkaan ja henkilöhistoriaan. Lisäksi joistain datatiedostoista poistettiin arkaluonteista tietoa sekä tietoja työpaikasta ja ammatista. Tietoarkistossa tehdyt poistot on merkitty tekstiin [hakasulkein].

FSD3778 Koko vuosi koronaa - kokemuksia korona-ajasta 2021 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet ja nimimerkit sekä muut suorat tunnisteet. Lisäksi vahvoja epäsuoria tunnisteita on poistettu, kuten yksityiskohtaisia tietoja harrastuksista tai asuinpaikasta. Myös kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on poistettu ja kirjoituksissa esiintyvät nimet on korvattu keksityillä nimillä niiden toistuessa. Aineistossa esiintyviä tunnisteellisiä kuvia on myös poistettu. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

FSD3776 Muistoja autoista ja autoilusta 2022 (Kvalitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi kirjoituksista on Tietoarkistossa poistettu kirjoittajien nimet, tunnisteelliset kuvat sekä muut suorat tunnisteet. Lisäksi syntymäajat on karkeistettu syntymävuosiksi. Kolmansiin henkilöihin viittaavat tunnistetiedot on myös poistettu ja kirjoituksissa esiintyvät nimet on korvattu keksityillä nimillä niiden toistuessa. Tietoarkiston aineistoon tekemät muutokset on merkitty [hakasulkein].

FSD3673 Pelaaminen, työ ja terveys -kysely 2022 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuuden vuoksi Tietoarkistossa on poistettu alkuperäinen postinumero-muuttuja BG3, josta tutkija on muodostanut karkeamman aluemuuttujan.

FSD3661 Rangaistuksen ja perustelujen vaikutus vastavuoroisuuteen luottamuspeleissä 2016 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu opintojen pääainetta kuvaava muuttuja sekä järjestöön ja kirkkokuntaan liittyvät (muu mikä?) -avomuuttajat.

FSD3651 Rahapelaaminen Suomessa 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu Tietoarkistossa vastaajien postinumerot sekä jatkuva ikämuuttuja (T1). Samasta syystä kuntakoodi on muutettu tilastolliseksi kuntaryhmäksi.

FSD3657 Tieteellisten julkaisujen toimituskuntien kysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä aineistosta on poistettu tutkijan pyynnöstä Tietoarkistossa taustamuuttujat, jotka sisälsivät tietoa missä julkaisuissa vastaajat kyseisellä hetkellä toimivat. Samasta syystä aineistosta on poistettu jokin muu, mikä -tyyppisiä vastauksia sisältäneet avomuuttajat. Jätetyistä avomuuttujista poistettiin tunnistamisen mahdollistavat tunnisteet. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3669 Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan jäsenkysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut aineistosta avovastaukset sekä luokitellut uudelleen opintojen aloitusvuoden (q4), opintojen vaiheen (q5), kansainväliset opiskelijat (q10), iän (q13), sukupuolen (q12) ja vähemmistöön kuulumisen kysymyksen (q14_3). Samasta syystä ulkomaalaisilta tutkinto-opiskelijoilta on poistettu Tietoarkistossa tieto opintojen aloitusvuodesta.

FSD3692 Satakunta 2050 -kansalaiskeskustelu 2020 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on luokitellut uudelleen vastaajien äidinkielen, sukupuolen ja syntymävuoden. Lisäksi tutkija on poistanut aineistosta avovastauksia. Samasta syystä Tietoarkistossa aineistosta poistettiin jokin muu, mikä -tyyppisiä avovastauksia sisältäneet muuttujat rs_v10other rs_v11other rs_v18other end_v37other. Jätetyistä avomuuttujista poistettiin tunnistamisen mahdollistavat tunnisteet, kuten vastaukset, jotka sisälsivät tarkempia tietoja vastaajan asuinpaikasta. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3670 Yliopisto-opiskelijoiden toimeentulokysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut aineistosta avovastaukset ja luokitellut uudelleen opintojen vaiheen (q5), kansainväliset opiskelijat (q6), huollettavien lasten määrän (q12), opintojen aloitusvuoden (q4), iän (q7), sukupuolen (q8) ja vähemmistöihin kuulumisen kysymyksen (q13_5). Samasta syystä ulkomaalaisilta tutkinto-opiskelijoilta on Tietoarkistossa poistettu tiedekuntatieto sekä opintojen aloitusvuosi. Lisäksi aineistosta on poistettu muuttuja q10, joka antoi tietoa paikkakunnasta, jolla vastaajan korkeakoulu sijaitsee.

FSD3582 Gallup Ecclesiastica 2019 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut aineistosta kaikki muu, mikä -tyyppiset vastaukset. Samasta syystä aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avomuuttujat K19, K20 ja K21, poistettu tunnistetietoja avomuuttujan 18A vastauksista sekä luokiteltu herätysliikkeisiin kuulumista koskevia muuttujia (K40A_5, K40A_13 ja K40A_21) yhteen.

FSD3580 Seurakuntien työntekijäkysely 2012 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut Tietoarkistoon toimitetusta aineistosta kirkon tulevaisuuteen liittyviä mielipiteitä sisältäneen avomuuttujan. Samasta syystä Tietoarkistossa aineistosta on yhdistetty luokkia työtehtävää (q23) kuvaavassa muuttujassa, TOP-koodattu seurakunnan kokoa koskeva muuttuja (q25) sekä TOP- ja BOTTOM-koodattu syntymävuosi (q21) ja poistettu jokin muu, mikä -tyyppisiä vastauksia sisältäneet muuttujat (q2, q23_1).

FSD3581 Seurakuntien työntekijäkysely 2015 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut Tietoarkistoon toimitetusta aineistosta palautemuuttujan sekä tarkkaa työtehtävää kuvaavan muu, mikä -muuttujan. Samasta syystä Tietoarkistossa aineistosta on poistettu tarkka herätysliike/kristillinen järjestö -muuttuja, yhdistetty luokkia työtehtävää (q23) ja työskentelyseurakunnan kokoa (q25) kuvaavissa muuttujissa sekä TOP- ja BOTTOM-koodattu syntymävuosi (q21).

FSD3499 Arkielämä ja ulkonäkö 2016 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkija on poistanut vastaajan asuinkunnan. Lisäksi samasta syystä Tietoarkistossa on luokiteltu talouden kokoa kuvaavat muuttajat (q07) sekä vastaajan seuraajamäärä sosiaalisen median palvelujen osalta (q24).

FSD3600 Lasten kuritusväkivalta 2021 (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä tutkijan on luokitellut yhteen suurimmat arvot lasten lukumäärää sekä talouden kokoa käsittelevistä muuttujista BV14 ja BV19. Samasta syystä aineistosta on poistettu Tietoarkistossa kuntakoodi (BV10).

FSD3766 Suomi 2019: kulutus ja elämäntapa (Kvantitatiivinen):

Tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa aineistosta on top-koodattu kotitalouden koon (V6_1), lasten lukumäärien (V6_2, V6_3, V6_4), vastaajan tulojen (V38) ja kotitalouden tulojen (V39) harvinaisempia arvoja. Aineistosta poistettiin seuraavien muuttujien muu, mikä -tyyppiset avokysymyskohdat: V9, V10, V15, V12, V22, V27, V28, V29, k37, k38 ja k39. Näiden lisäksi aineiston alkuperäinen id-muuttuja, postinumeromuuttuja (V3), syntymävuosi (V2) sekä palaute (V50) on pudotettu pois. Myös alkuperäiset ammattimuuttajat poistettiin (V11, V14, V17, V18) ja näiden tilalle aineistoon on jätetty ammatit tutkijan luokittamana ammattiluokitus 2010 / ISCO-08 mukaisesti.

FSD3680 Tohtorin tutkinnon vuonna 2018 suorittaneiden työelämään sijoittuminen 2021 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinnin vuoksi poistanut aineistosta kyselylomakkeen kysymykset työpaikan paikkakunta (q3), päätyönantajan nimi (q4) sekä ammattinimike (q5). Aineistosta on tunnisteellisuussyistä Tietoarkistossa luokiteltu ikää (bv3), tuloja (q11) ja koulutusala (bv9) koskevat muuttajat sekä poistettu avomuuttajat.

FSD3696 Liikkuva nuorisotyö: työntekijöiden ja nuorten haastatteluja 2021–2022 (Kvalitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineistoa poistamalla henkilöiden nimet ja paikkakunnat tunnisteellisuussyistä. Anonymisoinnit on merkattu (sulkeilla). Tietoarkistossa luimme tekstit läpi tunnisteettomuuden varmistamiseksi ja teimme tarvittaessa lisäanonymisointia tutkijan laatiman linjan mukaisesti. Tietoarkistossa aineistoa on anonymisoitu tutkijan laatiman linjauksen mukaisesti käyttämällä [[tuplahakasulkeita]] seuraavasti: aineistosta on poistettu tietoja paikkakunnista ja alueista. Aineistosta poistettiin myös henkilöiden nimiä, liikkuvan nuorisotyön toiminnan nimiä, nuorisotilojen ja koulujen nimiä sekä järjestön nimi. Liikkuvan nuorisotyön autojen nimiä on poistettu, jos niiden perusteella on selvinnyt tietoa haastattelupaikkakunnasta.

FSD3593 Kuntien valtuustojen ja hallitusten jäsenet 2017 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineistoa poistamalla luottamushenkilöiden nimitietoja. Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu ammatteihin liittyvä avomuuttuja ja tarkka ikämuuttuja tunnisteellisuussyistä.

FSD3710 Tieteellisten seurojen jäsenkysely 2022 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineistoa poistamalla vastanneiden henkilöiden nimitiedot. Aineistosta on Tietoarkistossa poistettu avomuuttajat (pois lukien kysymys 32) tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa anonymisoitiin aineistoa luokittamalla ikämuuttuja (Q1) ja asuinpaikkaa kuvaava muuttuja (Q5) maakuntatasolta suuralueatasolle sekä poistamalla avomuuttujasta 32 ikään liittyvä tieto. Avovastauksen anonymisointi on tehty [hakasulkein].

FSD3647 Opettajien ja ohjaajien ajatuksia sukupuoli- ja kulttuuritietoisesta ohjauksesta 2020 (Kvalitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineistoa seuraavasti: aineistosta on poistettu henkilöiden ja paikkojen nimet. Työpaikkaa, ammattia ja tutkintoa koskevat tunnisteet on tarvittaessa joko poistettu tai karkeistettu yleisemmälle tasolle. Tutkija on poistanut tarvittaessa yksityiskohtaisia tietoja haastateltavien työpaikoista ja perheistä. Tutkijan tekemät anonymisoinnit on merkattu aineistoon [hakasulkein]. Tietoarkistossa tehtiin tutkijan laatiman anonymisointilinjauksen mukaisesti seuraavat poistot: viisi kaupungin tai kaupunginosan nimeä ja tietoja yhden haastateltavan perheenjäsenestä poistettiin. Tietoarkistossa tehdyt anonymisoinnit on merkattu aineistoon [[tuplahakasulkein]].

FSD3733 Luokanopettajien etäopetuskokemukset 2020 (Kvalitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineiston. Haastatteluista on poistettu viittaukset paikkakuntiin sekä nimiin. Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa aineistosta poistettiin tunnisteellisuuden vuoksi kaksi nimeä. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3734 Syitä olla hakeutumatta luokanopettajakoulutukseen - kirjoitusaineisto 2019 (Kvalitatiivinen):

Tutkija on anonymisoinut aineiston. Vastauksista on poistettu maininnat paikkakunnista, yliopistoista sekä omista aiemmista tarkoista tehtävänimikkeistä. Arkistoinnin yhteydessä Tietoarkistossa aineistosta poistettiin maininta paikkakunnasta sekä ammattinimikkeestä tunnisteellisuuden vuoksi. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3595 Eurooppalaiset tieteelliset seurat 2019 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on poistanut muuttujan liittyen kysymykseen 1 (seuran nimi) tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa on tutkijan laatiman anonymisointilinjauksen mukaisesti poistettu aineiston avomuuttajat ja poistettu seuroihin liittyviä tunnistetietoja muuttujista Q7_1 (seuran budjetti), Q21_1 (seuran jäsenmaksu) ja Q34_1 (seurojen tekemien julkaisuiden kieli).

FSD3596 Tieteelliset seurat Suomessa 2018 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on poistanut muuttujan liittyen kysymykseen 1 (seuran nimi) tunnisteellisuussyistä. Tietoarkistossa on tutkijan laatiman anonymisointilinjauksen mukaisesti poistettu aineiston avomuuttajat ja yhdistetty muuttujien k8 (seuran vuosibudjetti) ja k13 (henkilötyövuosien määrä) ylimmät luokat.

FSD3594 Lasten ja huoltajien sosiaaliset verkostot Turun seudulla 2018 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on poistanut tunnisteellisuussyistä seuraavat muuttajat: muun huoltajan sukupuoli (vanhempien lomakkeen kysymys 2) ja lapsen liittyvät taustatiedot (vanhempien lomakkeen kysymykset 4-6 ja lapsen lomakkeen kysymykset 4-8), jotka sisälsivät tarkkoja nimi- ja koulutietoja. Tietoarkistossa aineistosta on luokiteltu tunnisteellisuussyistä seuraavat muuttajat: p_q9 Miten lapsi asuu?, q24 lasten lukumäärä lapsen vastaamana, q25 aikuisten lukumäärä lapsen vastaamana, p_q11 lasten lukumäärä aikuisen vastaamana, q26a, q26b, p_q12a ja p_q12b kotona puhuttu kieli tai kielet. Tietoarkistossa on poistettu muuttuja Q23 "Jos et asu vanhempiesi kanssa, missä asut?" tunnisteellisuussyistä.

FSD3578 Varhaiskasvatuskysely 2019 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on suunnitellut aineiston anonymisoinnin ja luokitellut seuraavat muuttajat tunnisteellisuussyistä: vastaajan ikä (b2_ika), vastaajan siviilisäätö (B3_3lk), vastaajan (B9M_1k1, b9M_1k2, B10M_1k1, B10M_1k2) ja vastaajan kumppanin elämäntilannetta kuvaava tieto (B9P_1k1, B9p_1k2, B10P_1k1, B10P_1k2), 4-vuotiaan hoitojärjestely (b11_1k1, b11_1k2) ja vastaajan synnyinmaa (b77_2lk). Tietoarkistossa on tutkijan suunnitelmaa noudattaen ja tarkentaen luokiteltu seuraavat muuttajat: lapsen asuin kunta (Kunta), 4-vuotiaan hoitojärjestely (b11_1k1, b11_1k2) ja lapsen asuminen (b7). Tietoarkistossa on tunnisteellisuussyistä poistettu kaikki avovastaukset, tieto sijoitus- tai adoptioliapsista (kysymys 5), lasten lukumäärää iän mukaan kuvaava muuttuja (kysymys 6) ja yksityisen päivähoidon järjestäjään liittyvä muuttuja (kysymys 12).

FSD3577 Varhaiskasvatuskysely 2016 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on suunnitellut aineiston anonymisoinnin ja luokitellut seuraavat muuttajat: vastaajan asuin kunta (K2_Luok5), vastaajan suhde 1-vuotiaaseen lapseen (A2_2lk), vastaajan syntymävuosi (A6), vastaajan (A13_SM1, A13_SM2) ja vastaajan kumppanin (A13_SP1, A13_SP2) elämäntilannetta kuvaava tieto, lapsen ikä (lapsen_ika), lapsen syntymäpaino (a15_4lk) ja lapsen terveydentila (a25 allergia). Tietoarkistossa on tutkijan suunnitelmaa noudattaen ja tarkentaen luokiteltu seuraavat muuttajat: syntymävuosi (A6), vastaajan ikä (A6_ika), siviilisäätö (A7_3lk), lapsen hoitojärjestelyt (a32), perhevapaisiin liittyvät muuttajat (kysymys 43), perheen elämäntilanteisiin liittyvät muuttajat (kysymys 79), asunnon pinta-ala (a87) ja tieto synnyinmaasta (a99). Lisäksi tunnisteellisuussyistä on myös poistettu kaikki avovastaukset (pois lukien a55 toivotut hoitoajat) ja seuraavat muuttajat: lasten lukumäärää kuvaavia muuttujia (kysymys 9), lapsen terveydentilaan liittyvät muuttajat (kysymys 25), adoptioon ja sijoituslapsiin liittyvät tiedot (kysymykset 2, 9 ja 79) ja uskontokuntaa koskeva tieto (kysymys 96).

FSD3691 Terveysteknologian aloilla tutkimus- ja innovaatiotyötä tekevät tohtorinaiset 2018–2020 (Kvalitatiivinen):

Tutkija on tehnyt anonymisoinnin ja poistanut tai kategorisoinut yliopistojen nimet, paikkakunnat, työpaikat, projektien nimet ja tutkimushankkeiden nimet. Täsmälliset vuodet esimerkiksi opintoihin, väitöksiin, työsuhteisiin, tutkimusprojekteihin ja lasten syntymisiin liittyen on luokiteltu. Kolmansien henkilöiden nimet on poistettu. Tietoarkiston

tarkistuksessa on poistettu mm. kaksi paikkakuntatietoa, kaksi projektin nimeen viittaavaa tietoa ja yksi harvinainen harrastus. Tietoarkiston tekemä anonymisointi on merkitty [[tuplahakasulkeilla]].

FSD3568 Sosiaalibarometri 2021 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on tunnisteellisuussyistä poistanut aineistosta avomuuttajat sekä joitain taustamuuttujia, kuten tarkat alue- ja organisaatitiedot. Tietoarkistossa aineistosta on poistettu kaikki vastaajan taustatiedot, kuten koulutustaso, sukupuoli, työkokemusvuodet sekä maakuntatason aluetiedot (paitsi TE-toimistojen vastaajilta). Sosiaali- ja terveysjohtajien vastaukset on poistettu toisesta asukaslukumuuttujasta (asukas3). Yli 50 000 asukkaan kaupungeissa työskenteleviltä sosiaali- ja terveysjohtajilta on poistettu tieto aluehallintoviraston toimialueesta sekä yliopistosairaalan erityisvastuualueesta. Lisäksi on luokiteltu Kelan johdon toiminta-alueet.

FSD3567 Sosiaalibarometri 2020 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on tunnisteellisuussyistä poistanut aineistosta avomuuttajat sekä joitain taustamuuttujia, kuten tarkat alue- ja organisaatitiedot. Tietoarkistossa aineistosta on poistettu kaikki vastaajan taustatiedot, kuten koulutustaso, sukupuoli, työkokemusvuodet sekä maakuntatason aluetiedot (paitsi TE-toimistojen vastaajilta). Lisäksi on luokiteltu Kelan johdon toiminta-alueet.

FSD3622 Kuntavaaliehdokkaat 2021 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on tunnisteellisuussyistä poistanut aineistosta kaikki avomuuttajat, tiedon vastaajan synnyinmaasta, ehdokasnumerosta ja kunnasta sekä luokitellut vastaajien iän. Tietoarkistossa on samasta syystä top-koodattu talouden koko ja lasten lukumäärä.

FSD3586 Seurakuntien tunnettuus- ja mielikuvakysely 2021 (Kvantitatiivinen):

Tutkija on tunnisteellisuussyistä poistanut Tietoarkistoon toimitetusta aineistosta vastaajien palautteet (q19), muu, mikä -tyyppiset vastaukset sekä avovastaukset, joissa vastaajia on pyydetty kertomaan muisto seurakunnasta tai henkilöitä, jotka tulevat mieleen kyseisestä seurakunnasta (q23_2c, q23_1c, q23_2a, q23_10c). Tietoarkistossa on lisäksi poistettu samoista syistä avomuuttajat, joissa vastaaja on kertonut itselleen tärkeitä paikkoja (q23_1b, q23_2b, q23_5c, q23_10a). Avomuuttujista (q4, q23_10b, q23_8c) on karkeistettu tai poistettu tunnisteellisiä tietoja tarvittaessa. Asuinkunnista Turku ja Kaarina on luokiteltu samaan luokkaan. Tietoarkiston merkinnät on tehty [hakasulkein].

FSD3611 Hyvinvointityö ja työyhteisöjen hyvinvointi keskisuomalaisissa kouluissa 2020 (Kvantitatiivinen):

Tutkijaryhmä ja Tietoarkisto ovat muokanneet aineistoa tunnisteellisuussyistä. Tutkijaryhmä on poistanut yksityiskohtaiset taustamuuttajat tai avovastausmuuttajat (kunta, koulunumero, aineenopettajan oppiaine, tiimikuvaukset, harvinaiset koulussa käytössä olevat ohjelmat/toimintamallit/kyselyt/yhteistyötahot, tuen/lisäkoulutuksen tarve, palaute) ja uudelleenluokitellut muuttajat koulutyypin, sukupuoli, koulutus, rooli ja oppilasmäärä. Tutkijaryhmä on myös anonymisoinut aineistoon jätetyt avovastausmuuttajat. Tietoarkisto luokitteli uudelleen opetusryhmän kokoa, erityisen tuen tarpeen oppilaita, resurssiopetusta ja oppimisympäristöä tarkastelevat muuttajat.

FSD3612 Hyvinvointityö ja työyhteisöjen hyvinvointi keskisuomalaisissa kouluissa etäkouluaikana 2020 (Kvantitatiivinen):

Tutkijaryhmä ja Tietoarkisto ovat muokanneet aineistoa tunnisteellisuussyistä. Tutkijaryhmä on poistanut yksityiskohtaiset taustamuuttajat tai avovastausmuuttajat (kunta, koulunumero, työtehtävän kuvaus) ja uudelleenluokitellut muuttajat koulutyypin, sukupuoli ja rooli. Tutkijaryhmä on myös anonymisoinut aineistoon jätetyt avovastausmuuttajat. Tietoarkisto on tehnyt yhden lisäpoiston avovastauksesta.

FSD3697 Perusterveydenhuollon työkykykoordinaattoritoimintaan osallistuneiden asiakkaiden aloitus- ja lopetushaastattelut 2021–2022 (Kvalitatiivinen):

Tutkijat ovat anonymiteetin varmistamiseksi poistaneet aineistosta henkilöiden nimet. Myös työnantajien, paikkakuntien ja kuntoutuskeskusten nimiä on poistettu. Tutkijoiden tekemää anonymisointia ei ole merkitty tekstiin erikseen, vaan nimet on korvattu suoraan tekstiin ennalta määritellyillä karkeistuksilla. Tietoarkistossa on lisäksi anonymiteetin varmistamiseksi poistettu tai karkeistettu paikannimiä, yritysten nimiä sekä paikkaan liittyviä epäsuoria tunnisteita. Lisäksi aineistosta on karkeistettu haastateltavien työnkuvaan liittyviä yksilöiviä tietoja. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [[tuplahakasulkein]].

FSD3453 Liikettä toiselle asteelle: opettajaopiskelijoiden yksilöhaastattelut 2017–2018 (Kvalitatiivinen):

Tutkijat ovat tehneet anonymisointia, mutta Tietoarkistossa on lisäksi anonymiteetin varmistamiseksi poistettu tai karkeistettu epäsuoria työhön, valmennettavaan lajiin ja perheeseen liittyviä tunnisteita. Myös sukupuoli on häivytetty tekstistä. Tietoarkiston aineistoon tekemät anonymisoinnit on merkitty [[[triplahakasulkein]]].

FSD3672 Child-up: maahanmuuttajataustaisten lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten haastattelut 2020–2021 (Kvalitatiivinen):

Tutkijat ovat tunnisteellisuussyistä poistaneet tai karkeistaneet aineistosta suoria ja epäsuoria tietoja. Näitä ovat esimerkiksi nimi, ikä, syntymämaa, asuinpaikka, työpaikka, työtehtävä tarkasti määriteltynä sekä koulutuspaikka. Nämä muutokset on merkitty aineistoon [hakasulkein]. Tietoarkistossa poistettiin tai karkeistettiin lisäksi joitakin paikkaan, työ- ja henkilöhistoriaan liittyviä epäsuoria tunnisteita. Tietoarkiston merkinnät on tehty [[tuplahakasulkein]].

Asiakastilastoja

Aila palveluportaalin asiakastiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä automaattisesti, kun on kulunut kaksi vuotta viimeisimmästä asiakkaan kirjautumisesta Ailaan. Ailaan rekisteröityy uusia asiakkaita ja sieltä poistetaan rekisteröityneiden asiakkaiden tietoja päivittäin.

Rekisteröityneet asiakkaat ja HAKA-tunnistautumisen identiteettiähteet

31.12.2023

Aila palveluportaalissa oli rekisteröityneitä asiakkaita vuoden 2023 lopussa 5489 (2022: 4487 asiakasta). Heistä 5192 oli HAKA-tunnuksilla rekisteröitynyttä asiakasta (2022: 4211 HAKA-asiakasta). Tietoarkiston hyväksymiä muita rekisteröityneitä asiakkaita oli yhteensä 297 (2022: 276).

HAKA-järjestelmän kautta Ailan asiakkaita rekisteröityneiden tunnisteiden toimittajat vuoden 2023 lopussa olivat seuraavat:

http://fs.ymparisto.fi/adfs/services/trust	https://idp.ulapland.fi/idp/shibboleth
http://tunnistaminen.thl.fi/adfs/services/trust	https://idp.uniarts.fi/shibboleth
http://tunnistus.laurea.fi/adfs/services/trust	https://idp.vamk.fi/saml2/idp/metadata.php
https://accounts.fsd.uta.fi/	https://idp1.turkuamk.fi/idp/shibboleth
https://idp.aalto.fi/idp/shibboleth	https://idp2.jamk.fi/idp/shibboleth
https://idp.abo.fi/idp/shibboleth	https://kamidp01.kamit.fi/idp/shibboleth
https://idp.cou.fi/idp/shibboleth	https://login.helsinki.fi/shibboleth
https://idp.csc.fi/idp/shibboleth	https://login.jyu.fi/idp/shibboleth
https://idp.diak.fi/idp/shibboleth	https://login oulu.fi/idp/shibboleth
https://idp.haaga-helia.fi/idp/shibboleth	https://login.uwasa.fi/idp/shibboleth
https://idp.lab.fi/idp/shibboleth	https://rap.humak.fi/idp/shibboleth
https://idp.lapinamk.fi/idp/shibboleth	https://shibbo.hamk.fi/shibboleth
https://idp.lut.fi	https://sipuli.fmi.fi/idp/shibboleth
https://idp.metropolia.fi/idp	https://sso.utu.fi/auth/realms/fed
https://idp.oamk.fi/idp/shibboleth	https://sso.utu.fi/sso-idp
https://idp.pkamk.fi/idp/shibboleth	https://tullbommen.arcada.fi/simplesaml/
https://idp.samk.fi/idp/shibboleth	https://tunnistus.mpkkf.fi/idp/shibboleth
https://idp.savonia.fi/idp/shibboleth	https://tunnistus.pelastusopisto.fi/idp/shibboleth
https://idp.seamk.fi/idp/shibboleth	https://tunnistus.smedu.fi/idp/shibboleth
https://idp.shh.fi/idp/shibboleth	https://tunnistus.thl.fi/idp
https://idp.tuni.fi/idp/shibboleth	https://xidp.xamk.fi/idp/shibboleth
https://idp.uef.fi/idp/shibboleth	https://idp.pkamk.fi/idp/shibboleth

<https://idp.haaga-helia.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.samk.fi/idp/shibboleth>
<https://tunnistus.mpkkf.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.seamk.fi/idp/shibboleth>
<https://tunnistus.thl.fi/idp>
<https://idp.uniarts.fi/shibboleth>

<https://tullbommen.arcada.fi/simplesaml/>
<https://tunnistus.smedu.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.cou.fi/idp/shibboleth>
<https://idp.csc.fi/idp/shibboleth>
<https://sipuli.fmi.fi/idp/shibboleth>
<http://tunnistaminen.thl.fi/adfs/services/trust>

Rekisteröinnin hylkäämiset

Tietoarkisto käsittelee muiden kuin HAKA-tunnistusjärjestelmään kuuluvien rekisteröitymishakemukset tapauskohtaisesti. Pääasiassa asiakkaaksi hyväksytään ulkomaisten ja kotimaisten tutkimusorganisaatioiden ja yliopistojen tutkijat ja opiskelijat. Tällöin edellytetään taustaorganisaation verkkotunnuksen eli domainin mukaista toimivaa sähköpostiosoitetta. Lisäksi asiakkaaksi hyväksytään muissa organisaatioissa tutkimustehtävissä toimivat henkilöt ja itsenäistä tutkimustyötä tekevät henkilöt, jotka pystyvät osoittamaan esimerkiksi tutkimusjulkaisujensa avulla olevansa tutkijoita.

Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä, jos asiakas ei täytä rekisteröitymisen kriteereitä. Esimerkiksi ulkomaisten asiakkaiden hakemukset hylätään, jos asiakas nimeää taustaorganisaatiokseen yliopiston, mutta hänellä ei ole voimassa olevaa mainitsemansa yliopiston sähköpostiosoitetta. Asiakkaaksi rekisteröitymistä ei hyväksytä myöskään, jos rekisteröitymislomake on täytetty puutteellisesti. Keskimäärin rekisteröintejä hylätään vuosittain noin 10–20. Tarkkaa määrää ei ole saatavissa. Kaikki asiakasta koskevat tiedot hävitetään Ailasta, jos asiakas ei anna tarkempia tietoja rekisteröintiä varten viikon kuluessa lisätietojen pyynnöstä.

Tietoarkisto kertoo aina asiakkaaksi haluaville vapaasti käytettävistä Ailan aineistoista, joiden käyttö ei edellytä asiakkaaksi rekisteröitymistä.

2023 loppusyksystä alkoi ilmaantua robottiohjelmistolla tehtyjä rekisteröitymisyrityksiä Ailaan. Yrityksiä tuli vaihdellen useisiin eri maihin rekisteröityjen IP-osoitteiden kautta. Ne hylättiin ja poistettiin. Ongelman jatkumisen varalta tehtiin suunnitelma siitä, miten Ailan rekisteröitymislomakkeelle voisi toteuttaa robottieston. Koska kaikki nämä rekisteröinnit hylättiin, tiedossa ei ole mitä robotit olisivat tehneet palvelussa sinne päästyään.

Hylätyt käyttöluvahakemukset ja asiakastilien sulut 2023

Osalle Ailan aineistoista edellytetään aineiston arkistointien tutkijan erillistä lupaa. Tietoarkisto käsittelee lupahakemukset ja toimittaa ne luvanantajalle. Jos luvanhaltija myöntää hakijalle käyttöluvan, Tietoarkisto toimittaa aineiston asiakkaalle Ailan kautta.

Jos käyttöluvahakemuksessa kerrottu aineiston käyttötarkoitus ei täytä aineiston käytölle asetettuja ehtoja, Tietoarkisto ei toimita hakemusta eteenpäin. Asiakasta opastetaan käyttämään aineistoja, jotka soveltuvat hakijan käyttötarkoitukseen.

- 2023 evättiin yhteensä 52 käyttöluvahakemusta (2022:42). Hylkäyksistä 23 koski käyttöluvaa opiskelutarkoituksiin aineistolle, jota saa käyttää vain tutkimukseen. Saman verran (23) oli tapauksia, joissa aineiston haltija ei hyväksynyt hakemusta (D käyttöoikeuden luvanvaraiset aineistot). Neljä hakemusta hakija itse perui ennen lupapyynnön käsittelyä ja kaksi hakemusta hylättiin, koska ne oli täytetty epäasianmukaisesti.

Tietoarkisto valvoo aineistojen latauksia. Asiakkaat täyttävät rekisteröitymistietonsa ja käyttöluvahakemuksena pääsääntöisesti asianmukaisesti. Aila palveluportaalin käytön valvonta on kuitenkin tarpeen, jotta voidaan puuttua niihin harvoin poikkeustapauksiin, joissa ilmenee tahallista väärinkäyttöä. Vaikka aineistot ovat 99 % tunnisteettomia, Tietoarkisto vastaa siitä, että aineistoja käytetään vain arkistointisopimusten edellyttämällä tavoilla. Siksi yksikään asiakas ei saa päätyä olettamaan, että itsenäisesti käytettävän sähköisen palvelun ja aineistojen käyttöehtoja ei tarvitsisi noudattaa.

Vuonna 2023 Tietoarkisto ei sulkenut yhdeltäkään asiakkaalta asiakastiliä. Aila-palveluportaali on ollut käytössä vuodesta 2014 ja väärinkäytöksiä on ollut tähän asti hyvin vähän.

Henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttö 2022

FSD3126 Kulttuurityöntekijäin liiton aktiivit 2012–2013

- 23.5.2023, pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto

FSD3342 Vihapuheesta tuomittujen Perussuomalaisten poliitikkojen lehtihaastattelut 2016–2017

- 21.11.2023, pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto

FSD3148 WeAll-media-aineisto työelämän ja koulutuksen tasa-arvokysymyksistä 2016

- 19.9.2023 pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto
- 20.9.2023, pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto
- 3.10.2023, pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto
- 5.10.2023, pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto
- 26.10.2023, pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto

FSD2701 Eduskuntavaalit 2011: ehdokkaiden vastaukset Helsingin Sanomien vaalikoneeseen

- 8.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

FSD3024 Eduskuntavaalit 2015: ehdokkaiden vastaukset Helsingin Sanomien vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis
- 6.4.2023, väitöstutkimus, Helsingin yliopisto
- 31.5.2023, tutkimus, Helsingin yliopisto
- 28.6.2023, tutkimus, University of North Carolina at Chapel Hill

FSD2296 Eduskuntavaalit 2007: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

FSD2627 Eduskuntavaalit 2011: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

FSD3018 Eduskuntavaalit 2015: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

FSD1295 Eduskuntavaalit 2003: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

FSD3004 Eduskuntavaalit 2015: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis
- 26.6.2023 Tor Vergatan yliopisto, Rooma

FSD2286 Eduskuntavaalit 2007: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis

- 26.6.2023 Tor Vergatan yliopisto, Rooma

FSD2702 Eduskuntavaalit 2011: ehdokkaiden vastaukset Yleisradion vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis
- 26.6.2023 Tor Vergatan yliopisto, Rooma

FSD3366 Eduskuntavaalit 2019: ehdokkaiden ja vaalikoneen käyttäjien vastaukset Vapaa-ajattelijain liiton vaalikoneeseen

- 9.4.2023, tutkimus, Washington University in St. Louis
- 5.11.2023 kandidaatin tutkielma, Helsingin yliopisto

Lainsäädäntöä ja tietosuojaa koskeva tietopalvelu

Aineistonhallinnan käsikirjan käyttö 2023 ja asiakaspalvelu

Tietoarkisto opastaa tutkijoita ja opiskelijoita tarjoamalla vapaasti käytettävän Aineistonhallinnan käsikirjan (www.fsd.tuni.fi/aineistonhallinta/fi/). Käsikirjassa on kerrottu kattavasti aineistonhallinnan suunnittelusta, tiedostoformaateista, datan käsittelystä, tietoturvasta ja metadatasta. Lisäksi käsikirjassa on kokonaisuudet tekijänoikeuksista ja sopimuksista sekä tutkittavien informoinnista ja aineistojen anonymisoinnista. Käsikirjasta on tarjolla myös englanninkielinen versio Data Management Guidelines (www.fsd.tuni.fi/aineistonhallinta/en/).

Tietoarkisto kerää vuosittain käyttötiedot www.fsd.tuni.fi-sivuistaan. Käyttötilastoista suodatetaan pois suurimmat tunnistetut virhelähteet (esimerkiksi robotit ja Tietoarkiston omaa käyttöä). Tietoarkiston 2023 www.fsd.tuni.fi-sivujen käyttötilastojen mukaan suomenkieliseen aineistonhallinnan käsikirjaan kohdistui noin 56 000 sivupyynnöä ja englanninkieliseen noin 14 000 sivupyynnöä. Edellisvuoteen verrattuna sivupyynnöiden yhteismäärä pysyi käytännössä samana.

Englanninkielistä käsikirjaa käyttävät ulkomaisten tutkijoiden ohella myös suomalaiset tutkijat, koska tutkimusta tehdään usein englanniksi ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Tietoarkisto tallentaa kaikki palveluja koskevat tiedustelut ja tutkimusaineistoja koskevat kysymykset tietokantaan. Kysymykset liittyvät pääosin arkistoaineistojen hankintaan ja arkistointiin, tutkijoiden omien aineistojen arkistointiedellytyksiin sekä eettisiin ja lainsäädännöllisiin teemoihin, projekteihin, aineistojen sisältöihin ja käyttömahdollisuuksiin, käyttäjätunnuksiin, aineistojen hallintaan ja metadataan, vierailuihin, tiedotukseen ja hallintoon.

Yhteydenottoja ja niiden vastauksia kirjattiin 2023 kaikkiaan 2815 (2022: 3043). Lainsäädäntöön, etiikkaan, henkilötietojen käsittelyyn ja tunnisteellisuuteen liittyvien tietopalvelukirjauksien osuus kaikista kirjauksista on ollut jo pitkään noin kaksi kolmasosaa.

Rekisteröityjen oikeuksien toteutuminen 2023

Yksi asiakas pyysi yhteystietojensa poistamista [fsd](http://fsd.fsd.tuni.fi)-uutiskirjeen tilaajalistalta ja tiedot poistettiin välittömästi. Toinen asiakas tiedusteli, mitä tietoja hänestä on Aila aineistoportaalissa ja mikä portaali on kyseessä. Hän halusi näitä tietoja saatuaan automaattisen viestin, jossa kerrottiin, että asiakkaan tiedot poistetaan portaalista, koska hän ei ole sitä käyttänyt kahteen vuoteen. Hänestä ei löytynyt Tietoarkistosta mitään muuta tietoa kuin rekisteröityminen asiakkaaksi. Hänelle välitettiin kaikki rekisteröitymistä koskevat tiedot ja kerrottiin, että ne myös poistetaan, ellei hän halua kirjautua Ailaan ja jatkaa sen käyttöä. Asiakas halusi jatkaa portaalin käyttöä. Kolmas asiakas pyysi, että hänet poistetaan Aila aineistoportaalin asiakasrekisteristä, koska hän jää yliopistosta eläkkeelle. Tietoarkisto poisti hänen tietonsa Ailan asiakasrekisteristä.

Asiakasrekisterit ja niitä koskeva kehitystyö

Tietoarkistolla on kaksi asiakasrekisteriä: Aila-palveluportaalin asiakasrekisteri ja TIIPII-asiakasrekisteri. Ailan asiakastietoihin on käyttövaltuudet henkilökohtaisilla tunnuksillaan vain asiakaspäivystystehtävissä työskentelevillä, Ailan tietoteknistä ylläpitoa ja kehitystyötä tekevillä sekä Tietoarkiston tietosuojavastaavalla. TIIPII-asiakasrekisteriä voivat käyttää henkilökohtaisilla tunnuksillaan kirjautumalla työntekijät, joiden tehtäviin kuuluu asiakaspalvelu, postitukset, järjestelmän tietotekniset ylläpitotehtävät ja kehitystyöt.

TIIPII asiakasrekisterissä on sisäänrakennettu oletusarvoinen tietosuojaja. Aktiivisesta asiakasrekisteristä poistetaan automaattisesti asiakastiedot, joiden käsittelylle ei ole enää perusteita. Jos aineistolla on määräajan erikseen käyttöluvanantaja ja määräaika päättyy, luvanantajan henkilötiedot poistuvat rekisteristä automaattisesti, ellei samalla henkilöllä ole muuta aktiivista roolia toiselle aineistolle. Asiakasrekisterien hallinnointi, tietolähteet, säilytys ja luovutukset kuvataan Tietoarkiston tietosuojaselosteessa (liite 2).

Aila-palveluportaalissa asiakas voi itse hallinnoida henkilötietojaan ja niitä säilytetään vain 24 kuukautta asiakkaan viimeisimmästä palveluun kirjautumisesta. Sen jälkeen tiedot poistetaan asiakasrekisteristä. Aineistojen lataustiedot säilytetään asiakasrekisteristä erillään kaksikymmentä vuotta tilastointitarkoituksiin.

Tietoturvaloukkaukset 2023

Tietoturvaloukkaukset jaetaan tietoturvapoikkeamiin ja tietosuojapoikkeamiin. Toimintavuonna oli teknisiä katkoksia Tietoarkiston www-palveluiden käytössä, mutta ne estivät vain lyhyen ajan asiakkaiden pääsyn omiin tietoihinsa.

Kaikki www-palveluiden ja Tietoarkiston sisäisten ohjelmien ja järjestelmien sujuvuuteen liittyvät ongelmat, katkokset ja poikkeamat ja niiden korjaus kirjataan systemaattisesti Tapaushallinnan järjestelmään. Tietotilinpäätöksessä raportoidaan vain tietosuojapoikkeamat ja tietomurtojen, haittaohjelmien ja www-sivujen luvattomien muutosten aiheuttamat häiriötilanteet palvelujen käytössä.

Vuosi 2023 oli jo toinen perättäinen, jolloin tietosuojapoikkeamaksi katsottavia tietoturvaloukkauksia ei ollut lainkaan. Mutta Aila aineistoportaaliin alkoi tulla syksystä alkaen rekisteröitymisyrityksiä, joissa rekisteröitymislomake oli täytetty yhdenmukaista kaavaa noudattaen aina väärin (esim. organisaatiotietueissa henkilönimi, ei organisaatiota). Rekisteröitymisyritykset pääteltiin robottiohjelmalla tuotetuiksi ja kaikki tällaiset tiedot poistettiin. Tilannetta päätettiin seurata ja ongelman mahdollisesti jatkuessa luodaan robottiesto Ailan rekisteröitymislomakkeelle.

Jäännösriskin arviointi 2023

Jäännösriskin (residual risk) arviointi tarkoittaa henkilötietoja sisältävien tietojen systemaattista arviointia tasaisin aikaväleinä. Siinä arvioidaan kertaalleen anonymisoiduista datoista yksittäisten henkilöiden tai ryppäiden paljastumisriskiä niin itse datan kuin ulkopuolisten tietojen valossa. Jäännösriskin systemaattinen arviointi on Tietoarkistossa aloitettu jo 2017 (ks. aiempien vuosien tietotilinpäätökset).

- FSD3340 Pääkaupunkiseudun yliopisto-opiskelijoiden toimeentuloseelvitys 2018 aineistosta poistettiin ulkomailta opiskelijoilta tiedekuntatieto. Poisto perustui havaintoon, jonka perusteella OKM:n Vipusen tilastoihin aineiston tietoja yhdistämällä voisi olla pieni riski tunnistaa joku tai jotkut aineiston vastaajista.

Jäännösriskin arviointia tehdään myös esimerkiksi tilanteissa, joissa aineistojen käyttöehto muuttuu. Arviointi on tällöin osa tietosuojan laatutyötä, vaikka esimerkiksi aineiston tutkittavien ryhmästä ei olisikaan saatavilla enempää tietoja kuin on ollut aikanaan anonymisointihetkellä.

Aineistojaan Tietoarkistoon arkistoiva SOSTE (Suomen sosiaali ja terveys ry) muutti aineistosarjojensa käyttöehdon salivammaksi ja siksi niille tehtiin samalla Tietoarkistossa jäännösriskin arviointi. Tässä kooste 2023 toteutetuista SOSTE:n aineistojen arvioinnista:

Alueellisen hyvinvoinnin sarja. Alueellisen hyvinvoinnin aineistoissa on osassa aineistoja poikkeuksellisen täsmällisiä aluemuuttujia (esim. asuinkunta; asuinalue; syntymäkunta; kunnat, joissa asunut). Se selittyy aineistosarjan sisällöllisellä luonteella. Toisaalta muut taustamuuttujat ovat pääasiassa hyvin luokiteltuja (ikäryhmä, perhemuoto, koulutus, puolison koulutus), eikä aineistoihin sisälly lainkaan avomuuttujia.

Aineistosarja on käsitelty arkistoinnin aikaan anonyymiksi. Sarjan aineistot on tehty 1998–2001. Aineiston sisältämät tiedot ovat siis 22–25 vuoden takaa. Tuolloin organisaatiot ja yritykset julkaisivat vielä kohtuullisen rajatusti tietojaan verkossa. Pääasiallinen julkisen tiedon lähde oli media (televisio ja lehdet). Myöskään sosiaalista mediaa ei ollut sen kaltaisena kuin olemme siihen tottuneet 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopulta alkaen. Näin ollen ei ole todennäköisesti olemassa ulkopuolisia tietoja, joihin aineiston tietoja voisi kohtuullisin keinoin yhdistää. Aineistoista ei siis voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia kohtuullisen todennäköisin keinoin. Sarjan aineistoihin ei tarvitse tehdä mitään tunnisteiden poistoja.

FSD2385 Alueellinen hyvinvointi: Itä-Helsingin kansalaiskysely 2001
 FSD2386 Alueellinen hyvinvointi: Itä-Lapin kansalaiskysely 2000
 FSD1278 Alueellinen hyvinvointi: Keski-Suomen kansalaiskysely 1999
 FSD1276 Alueellinen hyvinvointi: Koillismaan ja Satakunnan kansalaiskysely 1996
 FSD1275 Alueellinen hyvinvointi: Oulun ja Joensuun kansalaiskysely 1995
 FSD1277 Alueellinen hyvinvointi: Pohjois-Karjalan kansalaiskysely 1998

Verkostokartoitukset. Sarjan aineistoissa ei ole yhtään henkilöön liittyvää tunnistemuuttujaa. Järjestöjä koskevassa aineistossa (FSD1153) ainoa vastaajaa henkilönä epäsuoraan kuvaava muuttuja on Vastaajan asema. Mutta sen saamat arvot eivät yksilöi vastaajia (arvot= toiminnanjohtaja tai vastaava; johtoryhmä tai Toiminnanjohtaja + laajempi ryhmä; johtokunta, hallitus tai puheenjohtaja; muu vastaaja).

Kuntia koskevassa aineistossa (FSD1154) ainoa vastaajia epäsuorasti kuvaava muuttuja on vastaajan virka-asema. Sen saamat vastausarvot ovat sosiaalijohtaja tai vastaava; sosiaali- ja terveysjohtaja; johtaja(t) + muita; muu vastaaja. Mainituista arvoista sosiaali- ja terveysjohtaja voisi olla tunnisteellinen, jos olisi tiedossa vastaajan kunta. Aineistossa ei kuitenkaan ole muuta aluemuuttujaa kuin maakunta.

Kuntien hankkeita koskevan aineiston (FSD1152) kyselylomake on lähetetty manner-Suomen kuntien sosiaalijohtajille, jotka toimittivat sen edelleen kunnan sosiaali- ja terveystoimen hankkeista vastaaville. Aineistossa ei ole yhtään muuttujaa, joka sisältäisi taustatietoa vastaajasta. Aineistossa ei ole myöskään ensimmäistäkään aluemuuttujaa.

Tietoarkiston arvioinnin perusteella kaikki alla listat verkostokartoitusaineistot olivat edelleen anonyymejä, eikä niille tarvinnut tehdä mitään poistoja tai muokkauksia:

FSD1153 Verkostokartoitus 1994: järjestöt
 FSD1154 Verkostokartoitus 1994: kunnat
 FSD1152 Verkostokartoitus 1994: kuntien hankkeet

2023 tutkijat esittivät pyynnön lisätä vanhoihin kunta-aineistoihin kuntamuuttujia, joka oli aikoinaan tietosuojasyistä varmuuden vuoksi poistettu asiakkaille luovutettavista aineistoista. Tietoarkistossa päätettiin tehdä aineistoille jännösriskin arviointi, jotta voitaisiin tehdä päätös siitä, voiko kuntamuuttujan lisätä aineistoihin.

Kunnallisan ilmapuntarit -aineistosarja. Aineistosarja sisältää aineistoja eri kohderyhmistä. Näitä ovat kuntalaiset, kunnanjohtajat ja kuntahallitusten puheenjohtajat, valtuutetut sekä nuoret. Tutkijaryhmä oli erityisesti kiinnostunut kuntalaisia käsittelevistä aineistoista.

Eryteisesti 90-luvun aineistojen ajankohdasta on jo niin kauan, että aineistojen vanhuus itsessään lisää aineistojen anonyymiteettiä. Viimeisin sarjan aineisto on vuodelta 2010, josta siitäkin on arviointihetkellä kulunut 13 vuotta.

Pääosin taustatiedot ovat varsin karkealla tasolla. Tarkimmat tiedot ovat tarkka ikä sekä perheenjäsenten ja eri ikäisten lasten lukumäärä, jos perhe on epätavallisen suuri ja asuu pienellä paikkakunnalla.

Jännösriskin arvioinnissa todettiin, että kuntamuuttujia voidaan lisätä osaan aineistosta tietyin muutoksin. Ikä päätettiin luokitella viiden vuoden välein ja perheenjäsenten lukumäärät top-koodata kaikista kuntalaisaineistoista sekä yhtenäisyyden vuoksi että siksi, että työtä nopeuttaa, kun toimenpiteitä ei yksilöllistetä tämän enempää aineistojen välillä. Näin ei tarvinnut ryhtyä arvioimaan esimerkiksi yksittäisten suurten perheiden tietojen muuttamista tapaus kerrallaan. Muille anonyymisointitoimenpiteille ei nähty tarvetta.

Kuntamuuttuja kuitenkin päätettiin palauttaa vain vanhimpiin kuntalaisia käsittelevään aineistoihin. Valtuutettuja ja kunnanjohtajia käsitteleviin aineistoihin kuntatiedon palauttaminen ei olisi ollut mahdollista ilman, että anonymiteetti kärsisi huomattavasti. Vaikka kaikki muut taustatiedot poistettaisiin, kunnanjohtajat olisivat suoraan tunnistettavissa kuntatiedon perusteella. Kuntatieto palautettiin seuraaviin aineistoihin:

FSD1147 Kunnallisalan ilmapuntari 1992: kuntalaiset
 FSD1188 Kunnallisalan ilmapuntari 1993: kuntalaiset
 FSD1143 Kunnallisalan ilmapuntari 1994: kuntalaiset
 FSD1136 Kunnallisalan ilmapuntari 1995: kuntalaiset
 FSD1120 Kunnallisalan ilmapuntari 1996: kuntalaiset
 FSD1118 Kunnallisalan ilmapuntari 1997: kuntalaiset
 FSD1104 Kunnallisalan ilmapuntari 1998: kuntalaiset

Tietosuojaan liittyvä kehitystyö 2023

Toimintavuotena merkittävin tietosuojaan liittyvä kehitystyö oli uudistetun tietokantajärjestelmä TIIPIn käyttöönotto. Siinä toteutuu automaattinen henkilötietojen poisto asiakasrekisteristä, kun asiakkaalla ei enää ole olemassa mitään voimassa olevaa aineistoihin liittyvää asiakasroolia. Tietokanta helpottaa ja nopeuttaa myös oleellisesti rekisteröityjen tietopyyntöihin vastaamista.

Aineistojen poistot (dearkistointi) 2023

Toimintavuonna poistettiin neljä aineistoa Tietoarkiston tietokannasta. Mikään näistä ei ollut asiakkaiden saatavilla Aila aineistoportaalissa, sillä jokaisessa oli ratkaisemattomia tietosuojaongelmia.

Seuraavat pitkittäistutkimuksen aineistot poistettiin, sillä tutkijoilta ei löytynyt aikaa tuottaa aineistoista versioita, joihin sisältyisi yksinomaan havaintorivit tutkittavista, jotka ovat antaneet tietojensa arkistointiluvan:

- FSD2611 Ikihyvä Päijät-Häme: seurantatutkimus ikääntymisestä ja hyvinvoinnista, 1. vaihe 2002
- FSD2622 Ikihyvä Päijät-Häme: seurantatutkimus ikääntymisestä ja hyvinvoinnista, 2. vaihe 2005
- FSD2631 Ikihyvä Päijät-Häme: seurantatutkimus ikääntymisestä ja hyvinvoinnista, 3. vaihe 2008

Seuraava aineisto poistettiin, sillä tutkijalla ei ollut resursseja hoitaa aineiston anonymisointia, jolle Tietoarkistossa havaittiin tarve jo 2017 tehdyssä jäännösriskin arvioinnissa.

- FSD2409 Ikääntyneet kanadansuomalaiset 2004: teemahaastattelut

Koulutukset

Sisäiset koulutukset

- 6.6.2023 Tietosuoja- ja tietoturvakoulutus koko henkilökunnalle

Ulkoiset koulutukset ja esitykset

Tietoarkiston asiantuntijat pitivät esityksen tai kouluttivat toimintavuonna yhteensä 38:ssä eri tilaisuudessa. Tietosuojaan, etiiikkaan ja aineistojen käyttöehtoihin liittyviä esityksiä tai luentoja oli kuusi.

- 29.3.2023 Arja Kuula-Luumi: Laadullisen haastattelun anonymisointi (Itä-Suomen yliopisto)
- 22.3.2023 Arja Kuula-Luumi: GDPR and Data Archiving. Research Data in Context: Exploring the Intersection of Art and Research -seminar. Uniarts Helsinki.
- 5.4.2023 Arja Kuula-Luumi: Tietosuoja ja tutkimusaineiston arkistointi Tietoarkistoon. Siirtolaisuusinstituutin tutkijaseminaari: Turku.

- 19.4.2023 Henna Juusola ja Arja Kuula-Luumi: Tutkimusaineiston anonymisointi. Datapalvelut: Tampereen yliopisto.
- 9.10.2023 Henna Juusola ja Arja Kuula-Luumi: Tutkimusaineiston anonymisointi. Datapalvelut: Tampereen yliopisto.

Vuoden 2024 kehityskohteet

1. Ratkaisun tuottaminen Aila aineistoportaaliin robottiohjelmilla tuotettujen rekisteröitymisyritysten estämiseksi.
2. Tietosuojan vaikutusten arviointi (DPIA) arkistoitaville aineistoille.

Liitteet

Liite 1: Arkistointisopimus

I Tarkoitus ja yleiset ehdot

Tällä Tietoarkiston ja tutkimusaineiston luovuttajan välisellä sopimuksella sovitaan tutkimusaineiston arkistointiedellytysten arvioimisesta, arkistoisesta ja luovuttamisesta jatkokäyttöä varten.

Tämä sopimus koskee seuraavaa aineistoa/seuraavia aineistoja:

Tutkimusaineiston luovuttaja antaa Tietoarkistolle oikeudet tutkimusaineiston arvioimiseen, arkistointiin ja luovuttamiseen edelleen jatkokäyttöä varten tämän sopimuksen luvussa II yksilöidyin ehdoin. Aineiston tekijät säilyttävät muilta osin oikeutensa tutkimusaineistoon.

Luovuttaja vakuuttaa, että tutkimusaineisto on kerätty jatkokäyttöä varten laillisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla.

Tietoarkisto huolehtii aineiston säilyttämisestä ja käytettävyydestä voimassa olevien arkistointi-, tietosuojaja tietoturvallisuusnormien sekä pitkäaikaissäilytyksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen käsittelyä koskevia yksityiskohtaisia ehtoja ja ohjeita sisältyy liitteisiin 1, 2 ja 3. Liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

Tietoarkistolla on oikeus julkaista ja luovuttaa julkaistavaksi avoimesti saataville aineistoa koskevat kuvailu- ja tekijätiedot suomalaisissa ja kansainvälisissä aineistotietokannoissa ja -luetteloissa.

Sopimukseen kirjatut yhteystiedot tallennetaan Tietoarkiston rekisterinpitäjänä ylläpitämään asiakasrekisteriin. Tämän ja kohdan 6 mukaisia henkilötietoja käsitellään tämän sopimuksen täytäntöönpanon mahdollistamiseksi.

II Arkistointia ja jatkokäyttöön toimittamista koskevat ehdot

Tutkimusaineiston arkistointi ja saattaminen jatkokäyttöön edellyttää, että aineisto soveltuu Tietoarkistoon arkistoitavaksi ja edelleen luovutettavaksi.

Tietoarkisto arvioi siirretyn tutkimusaineiston soveltuvuuden edellä mainittuun tarkoitukseen sopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa olevia seulontaperiaatteitaan soveltaen. Tietoarkiston sivuilta saa lisätietoa käytettävistä [seulontakriteereistä](#).

Tietoarkisto ilmoittaa kirjallisesti luovuttajalle, kun aineiston arkistointiedellytyksiä on pystytty arvioimaan riittävästi. Ilmoitus sisältää tiedon siitä, täyttääkö aineisto Tietoarkiston seulontakriteerit. Jos aineisto täyttää asetetut edellytykset, aineiston käsittelyä arkistoversion luomiseksi jatketaan tämän sopimuksen mukaisesti. Mikäli Tietoarkisto kuitenkin katsoo, että arkistointiedellytykset eivät täyty, katsotaan tämä sopimus irtisanoetuksi kahden (2) viikon kuluessa edellä mainitun kirjallisen ilmoituksen lähettämisestä.

Tietoarkiston asiakkaat voivat saada tutkimusaineiston käyttöönsä seuraavin ehdoin. **Valitse yksi vaihtoehtoista A, B, C tai D.**

Tutkimusaineisto on käytettävissä:

A ilman rekisteröitymistä (CC BY 4.0)

Sopii tutkimusaineistoihin, joiden jatkokäyttö ei ole rajattua lainsäädännöllisillä tai eettisillä perusteilla.

B tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun Ailan rekisteröityneille asiakkaille

C vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esimerkiksi väitöstutkimukseen, pro graduun ja ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyöhön) Ailan rekisteröityneille asiakkaille

D vain erillisellä luvalla Ailan rekisteröityneille asiakkaille

Täytä alla olevat tiedot.

Luvanantaja ja hänen yhteystietonsa

Ilmoita nimi, sähköposti ja puhelinnumero. Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

Varaluvanantaja, kun luvanantajaa ei tavoiteta

(Esimerkiksi silloin, kun yhteystiedot ovat vanhentuneet tai luvanantaja ei itse voi enää antaa lupaa.)
Ilmoita nimi, sähköposti ja puhelinnumero. Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

Jos valitsit kohdan D, on suotavaa, että tutkimusaineistoa voidaan toimittaa jatkokäyttöön ehdon A, B tai C mukaisesti määräajan jälkeen. Määritä ajankohta, josta alkaen lupaa ei tarvitse enää kysyä.

Tutkimusaineisto on käytettävissä ____ / ____ 20____ alkaen

- ilman rekisteröitymistä (CC BY 4.0) (ehto **A**)
- tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun Ailan rekisteröityneille asiakkaille (ehto **B**)
- vain tutkimukseen Ailan rekisteröityneille asiakkaille (ehto **C**).

Aineistoa toimitetaan jatkokäyttöön valitun käyttöehdon mukaisesti heti arkistoinnin valmistuttua. Voit ilmoittaa muun ajankohdan, jolloin aineistoa voi toimittaa jatkokäyttöön vain, jos tutkimus on vielä kesken.

Tutkimusaineiston voi toimittaa jatkokäyttöön vasta ____ / ____ 20____ alkaen.

III Yhteystiedot ja lisätiedot

Tutkimusaineiston luovuttajan/luovuttajien yhteystiedot
(Nimi, organisaatio, sähköposti, puhelinnumero)

Jos sopimuksen allekirjoittaa myös organisaation edustaja, kirjaa tähän myös hänen yhteystietonsa.

Lisätiedot
(Muut aineistoa koskevat lisätiedot)

IV Sopimuksen voimassaolo ja muut ehdot

1. Tämä sopimus tulee voimaan, kun osapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa toistaiseksi, ellei toisin ole erikseen sovittu.
2. Sopijapuolilla on oikeus irtisanoa tämä sopimus kuuden (6) viikon irtisanomisaikaa noudattaen. Irtisanominen tehdään kirjallisella ilmoituksella. Tietoarkisto voi perustellusta syystä keskeyttää aineiston jakelun ennen irtisanomisajan päättymistä. Jakelun keskeyttämisestä ja sen syystä ilmoitetaan ilman aiheutonta viivästystä aineiston luovuttajalle.
3. Sopimuksen päättymisen ei vaikuta sopimuksen perusteella ennen voimassaolon päättymistä tehtyihin toimiin kuten aineistojen käyttöoikeuksien luovutuksiin.
4. Sopimukseen liittyvät erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti sopijapuolten välisin neuvotteluin.
5. Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

V Allekirjoitukset

Aineiston luovuttaja vakuuttaa, että hänellä on riittävät oikeudet ja valtuudet sopia luovutettavaan tutkimusaineistoon kohdistuvista oikeuksista ja henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvista ehdoista.

Tämä sopimus allekirjoitetaan sähköisesti. Allekirjoittajat voivat tallentaa oman sopimuskappaleensa allekirjoituspalvelusta.

Arkistointisopimuksen LIITE 1

Henkilötietojen käsittelyä koskevat yksityiskohtaiset ehdot

1. Tarkoitus ja kohde

- 1.1 Näillä ehdoilla sovitaan Tietoarkiston ja tutkimusaineiston rekisterinpitäjän välisistä oikeuksista ja velvollisuuksista EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679) artiklan 28 edellyttämällä tavalla, kun Tietoarkisto käsittelee rekisterinpitäjän puolesta tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja. Tämän sopimuksen mukaiset käsitteet, kuten ”henkilötieto”, ”rekisterinpitäjä” ja ”käsittelijä”, vastaavat tietosuoja-asetuksen määritelmiä.
- 1.2 Tietoarkisto toimii henkilötietojen käsittelijänä tutkimusaineiston rekisterinpitäjän lukuun.
- 1.3 Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on arvioida aineiston soveltuvuutta arkistoitavaksi Tietoarkistoon sekä tehdä Tietoarkistolle toimitetusta, arkistointiedellytykset täyttävästä, tutkimusaineistosta jatkokäyttöön luovutettava aineistoversio. Tietoarkisto tarkistaa aineistolle tehdyt anonymisointitoimet. Tunnistetietoja poistetaan, muokataan ja luokitellaan tarvittaessa uudelleen.
- 1.4 Tutkimusaineistoon sisältyvien henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät on kuvattu liitteessä 2.
- 1.5 Tietoarkisto ottaa huomioon aineiston käsittelyssä kaikki rekisterinpitäjän kirjallisesti jo toimittamat ohjeet, liitteessä 3 dokumentoidut ohjeet ja myöhemmin käsittelyn kuluessa toimitettavat lisäohjeet. Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja ainoastaan tämän sopimuksen ja annettujen kirjallisten ohjeiden mukaisesti, mukaan lukien ohjeet koskien siirtoja kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, ellei henkilötietojen käsittelyyn sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaadita.
- 1.6 Jos muu lainsäädäntö edellyttää henkilötietoja koskevia toimenpiteitä, Tietoarkisto tiedottaa lakiin perustuvasta vaatimuksesta rekisterinpitäjälle ennen henkilötietojen käsittelyä. Toimenpiteistä ei kuitenkaan tiedoteta, jos se on lain mukaan kiellettyä yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi.
- 1.7 Tutkimusaineiston rekisterinpitäjän/rekisterinpitäjien yhteystiedot (nimi, organisaatio, sähköpostiosoite):

Tietosuojavastaavan/-vastaavien sähköposti, jos aineiston rekisterinpitäjä on organisaatio(t):

- 1.8 Aineiston luovuttaja sitoutuu ilmoittamaan kohdan 1.7 mukaisissa yhteystiedoissa tapahtuvat muutokset kirjallisesti Tietoarkistolle.

2. Käsittelyn turvallisuus ja menettely henkilötietojen tietoturvaloukkauksen perusteella

- 2.1 Tietoarkisto toteuttaa tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Tarpeellisten toimenpiteiden määrittämisessä otetaan huomioon riskiä vastaava turvallisuustaso tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Yleinen kuvaus käsittelyn turvallisuudesta on luettavissa Tietoarkiston verkkosivuilta kohdasta [Tietojärjestelmät ja tietoturva](#). Tietoarkisto antaa pyynnöstä lisätietoja henkilötietojen käsittelyyn sovellettavista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.
- 2.2 Teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden riittävyttä artiklan 32 mukaisen käsittelyn turvallisuuden kannalta arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti. Tietoarkisto ei heikennä käsittelyn turvallisuudesta aiemmin ilmoitettua tasoa ilman rekisterinpitäjän kirjallista hyväksyntää. Jos rekisterinpitäjä kirjallisesti ilmoittaa, että turvallisuutta heikentäviä muutoksia ei hyväksytä, osapuolet ratkaisevat tilanteen ensisijaisesti neuvotteluin. Mikäli osapuolet eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen, on molemmilla osapuolilla oikeus irtisanoa sopimus, jonka liitteenä nämä ehdot ovat, päättymään välittömästi. Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta.

- 2.3 Tutkimusaineistoa käsittelevät Tietoarkiston työntekijät noudattavat soveltuvia lakisääteisiä vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuksia. He ovat lisäksi allekirjoittaneet erillisen vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuden ja saaneet sekä tietosuojaan että tietoturvaan liittyvän asianmukaisen perehdytyksen ja koulutuksen.
- 2.4 Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä tietoonsa tulleesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, joka kohdistuu tämän sopimuksen kohteena olevaan tutkimusaineistoon. Ilmoitus sisältää ainakin seuraavat tiedot:
- 2.4.1. Kuvaus tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
 - 2.4.2. Kuvaus tutkimusaineistolle käsittelysopimuksen perusteella tehdyistä toimenpiteistä
 - 2.4.3. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksen vuoksi toteutetut toimenpiteet
 - 2.4.4. Tietoarkiston tietosuojavastaavan yhteystiedot tai muun yhteyspisteen, josta voi saada lisätietoja tapahtuneesta henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta
- 2.5 Edellisessä kohdassa mainittujen tietojen lisäksi Tietoarkisto antaa pyynnöstä hallussaan olevat ja käsittelyn luonteen kannalta tarpeelliset ja kohtuullisesti toimitettavissa olevat tiedot avustukseen rekisterinpitäjää henkilötietojen tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.

3. Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja yhteistyö eräissä tilanteissa

- 3.1 Tietoarkisto avustaa rekisterinpitäjää mahdollisuuksien mukaan rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa. Jos rekisteröity käyttää tietosuoja-asetuksen III luvun mukaista oikeuttaan koskien tämän sopimuksen kohteena olevia henkilötietoja, Tietoarkisto ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä esitetystä pyynnöstä.
- 3.2 Tietoarkisto ei suorita toimenpiteitä rekisteröidyn esittämän pyynnön perusteella ilman tutkimusaineiston rekisterinpitäjän kirjallista ohjeistusta.
- 3.3 Tietoarkisto avustaa kirjallisesta pyynnöstä kohtuullisesti toteutettavissa olevalla tavalla rekisterinpitäjää tietosuoja-asetuksen tai muun säädöksen edellyttämän tietosuojan vaikutustenarvioinnissa sekä tietosuoja-asetuksen 36 artiklan mukaisessa ennakkokuulemisessa. Tietoarkisto ja rekisterinpitäjä neuvottelevat yhteisymmärryksessä riittävistä toimenpiteistä rekisterinpitäjän esittämän kirjallisen pyynnön perusteella. Asianmukaisia toimenpiteitä arvioitaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyn luonne, saatavilla olevat tiedot, tarpeellisuus ja rekisteröityjen oikeudet.
- 3.4 Sen lisäksi mitä näissä ehdoissa sovitaan rekisterinpitäjän oikeudesta saada tietoja erityisissä tilanteissa, Tietoarkisto asettaa rekisterinpitäjän saataville tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen näyttämiseksi, että tätä käsittelysopimusta noudatetaan. Tietoarkisto sallii rekisterinpitäjän tai tämän valtuuttaman auditoijan suorittamat auditoinnit, kuten tarkastukset, ja osallistuu niihin.
- 3.5 Tietoarkisto ilmoittaa kirjallisesti välittömästi, jos annetun ohjeistuksen havaitaan olevan tietosuoja-asetuksen tai unionin tai jäsenvaltion tietosuojasäännöksen vastainen. Mikäli osapuolet eivät neuvottelujen jälkeen pääse yhteisymmärrykseen, on henkilötietojen käsittelijällä oikeus irtisanoa sopimus, jonka liitteenä nämä henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot ovat, päättymään välittömästi.

4. Alikäsittelijöiden käyttäminen

- 4.1 Rekisterinpitäjä antaa ennakkoluvan Tietoarkistolle käyttää alikäsittelijöitä, kun se on välttämätöntä arkistointisopimuksen tarkoituksen toteuttamiseksi. Tietoarkisto antaa pyynnöstä tiedon sopimuksen solmimishetkellä tiedossa olevista alikäsittelijöistä.
- 4.2 Tietoarkisto tiedottaa rekisterinpitäjälle kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat henkilötietojen alikäsittelijöiden lisäämistä tai vaihtamista. Muutokset tulevat voimaan, jos rekisterinpitäjä ilmoittaa kirjallisesti hyväksyvänsä ne tai rekisterinpitäjä ei vastusta muutoksia kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta.
- 4.3 Alikäsittelijöihin sovelletaan samoja tietosuojavelvoitteita kuin rekisterinpitäjän ja Tietoarkiston välillä. Tietoarkisto antaa pyynnöstä rekisterinpitäjän nähtäväksi alikäsittelijän kanssa tehdyn tai suunnitteilla olevan sopimuksen lukuun ottamatta sopimuksen sellaisia osia, jotka sisältävät luottamuksellista tietoa ja jotka eivät ole merkityksellisiä tietosuojavelvoitteiden arvioimiseksi.

5. Journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia koskevat erityisehdot

- 5.1 Jos tutkimusaineisto kuuluu tietosuoja-asetuksen 85 artiklan soveltamisalaan, otetaan tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsiteltäessä huomioon seuraavat erityisehdot:
- 5.1.1. Tutkimusaineiston yhteys akateemisen, taiteellisen ja kirjallisen ilmaisun tarkoitukseen otetaan huomioon 1.3 kohdan mukaisia käsittelytoimenpiteitä suoritettaessa. Tutkimusaineistosta valmistettu arkistoversio toimitetaan jatkokäyttöön tunnisteellisena, jos tästä on erikseen kirjallisesti sovittu.

5.1.2. Tietoarkiston tämän sopimuksen mukaisia velvollisuuksia tulkittaessa otetaan huomioon henkilötietojen käsittelyä journalistisia tarkoituksia tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevat kansalliset erityissäännökset, Suomessa tietosuojalain (1050/2018) 27 §.

6. Henkilötietojen käsittelyn päättymisen ja muut ehdot

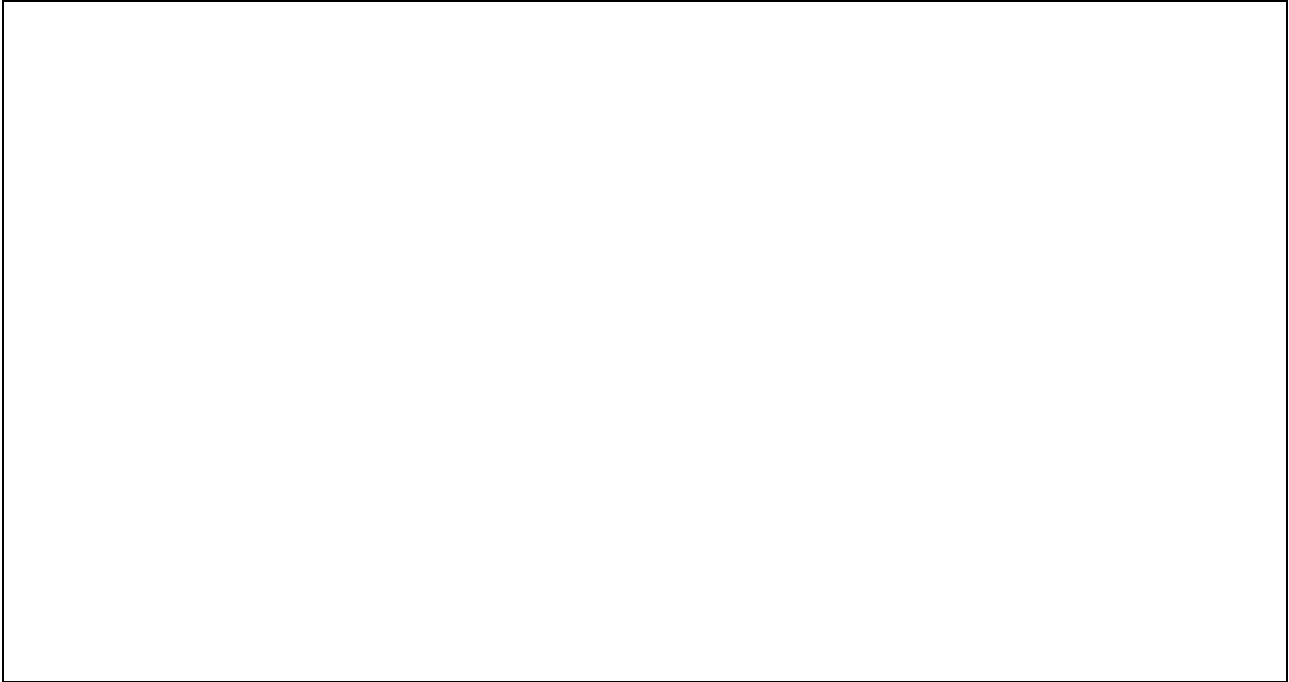
- 6.1 Näiden henkilötietojen käsittelyä koskevien yksityiskohtaisten ehtojen soveltaminen alkaa, kun henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto on toimitettu Tietoarkistolle. Tutkimusaineiston tietoturvalisesta toimitustavasta on annettu erilliset ohjeet. Henkilötietojen käsittely päättyy, kun kohdan 1.3 mukaiset tarkoitukset on toteutettu ja mahdollisten jäljelle jääneiden henkilötietojen säilyttämiselle ei ole enää tarvetta. Henkilötietojen käsittely päättyy myös, jos sopimuksen, jonka liitteenä nämä henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot ovat, voimassaolo päättyy, ellei kirjallisesti ole erikseen muuta sovittu. Henkilötietojen käsittely kuitenkin jatkuu, jos tutkimusaineisto toimitetaan sopimuksen ja rekisterinpitäjän kirjallisten ohjeiden mukaan tunnisteellisena jatkokäyttöön.
- 6.2 Tietoarkisto poistaa toimitettuun aineistoon liittyvät henkilötiedot ja niistä tehdyt jäljennökset henkilötietojen käsittelyn päätyttyä, ellei rekisterinpitäjä ole kirjallisesti pyytänyt aineiston palauttamista tai lainsäädäntö edellytä henkilötietojen säilyttämistä.
- 6.3 Tämän sopimuksen henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot korvaavat mahdollisten aiempien sopimusten henkilötietojen käsittelyä koskevat ehdot.

Arkistointisopimuksen LIITE 2

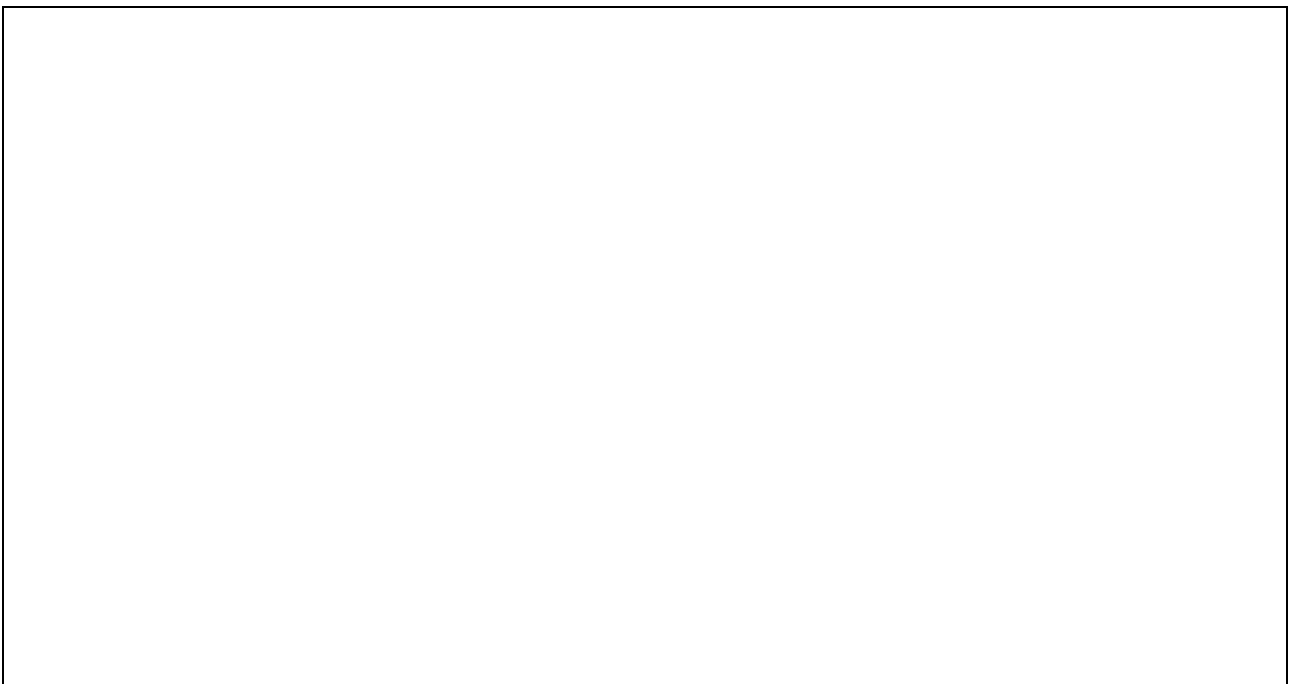
Henkilötietojen tyypit ja rekisteröityjen ryhmät

Tässä liitteessä kuvataan tarkemmin eräitä tietosuojasetuksen 28 artiklan 3 kohdan henkilötietojen käsittelysopimuksesta edellytettäviä tietoja koskien toimitettavan tutkimusaineiston sisältöä.

Tutkimusaineistoon sisältyvät henkilötietojen tyypit

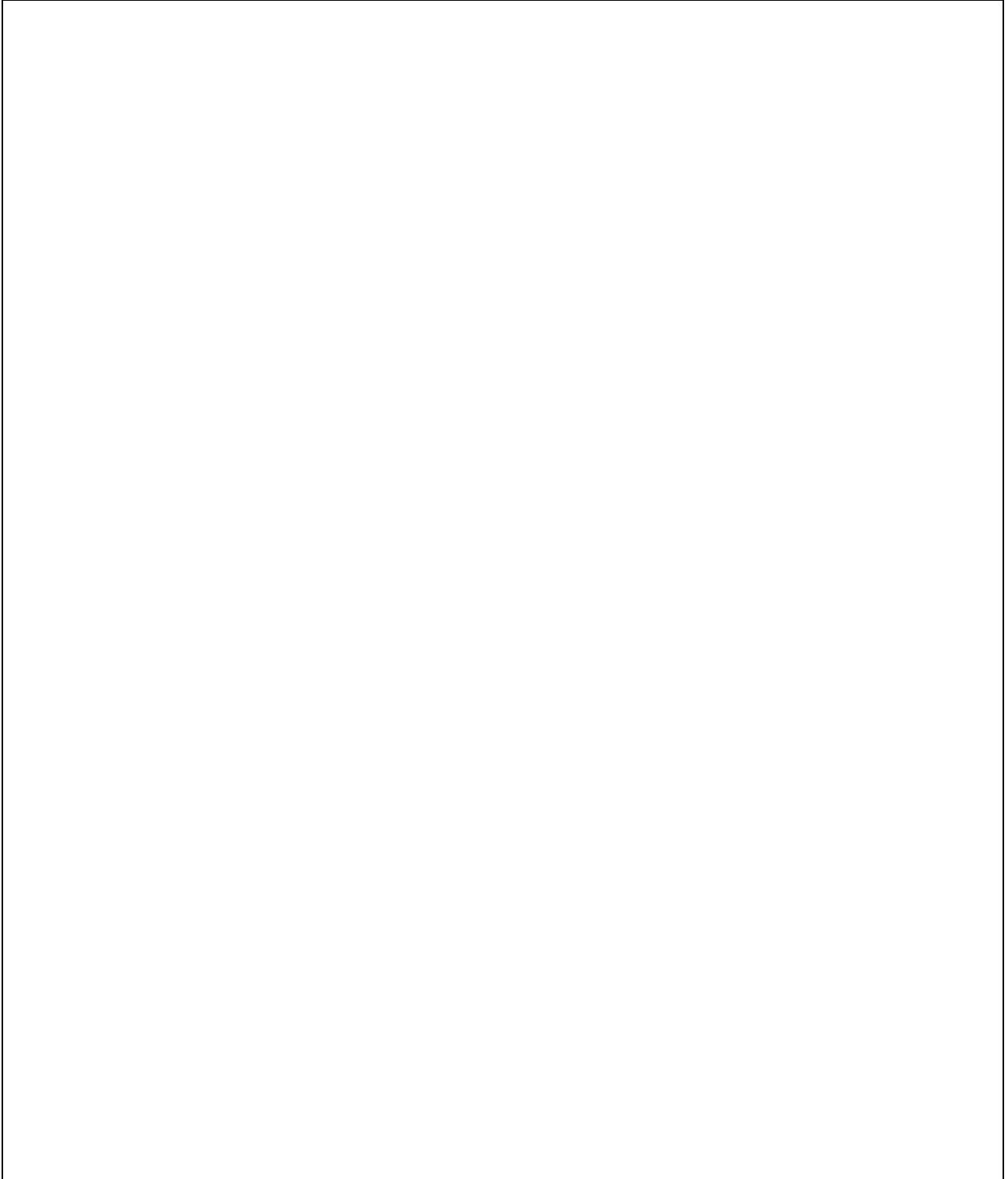
Tutkimusaineistoon sisältyvien rekisteröityjen ryhmät

Arkistointisopimuksen LIITE 3

Henkilötietojen käsittelyä koskevia ehtoja ja ohjeita

Henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan lisäksi seuraavia ehtoja ja ohjeita.

Liite 2: Tietosuojaseloste

Asiakkaiden henkilötietojen luottamuksellinen, läpinäkyvä ja laillinen käsittely on Tietoarkistolle tärkeää. Tämän selosteen tarkoituksena on antaa sinulle tietoja henkilötietojesi käsittelystä.

Käyttäessäsi Tietoarkiston palveluita, ja antaessasi esimerkiksi nimen, sähköpostiosoitteen tai puhelinnumeron, käsittelemme henkilötietojasi. Joissain tilanteissa saamme henkilötietoja myös muulla tavoin kuin suoraan asiakkaalta. Tietoarkiston käsitellessä henkilötietojasi olet rekisteröity ja sinulle kuuluu eräitä EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisia oikeuksia.

Meille on tärkeää, että saat kaiken lainsäädännön edellyttämän tiedon henkilötietojesi käsittelystä ja sinulle kuuluvista oikeuksista. Tämä on yleiskuvaus siitä, miten sinua koskevia henkilötietoja käsitellään. Yleiskuvauksen jälkeen löydät yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä.

1. [Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?](#)
2. [Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?](#)
3. [Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?](#)

Halutessasi voit tutustua suoraan [yksityiskohtaiseen tietosuojaselosteeseen](#), joka sisältää tarkemmin tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklojen mukaisesti rekisteröidylle annettavia tietoja.

Kuka on rekisterinpitäjä ja kehen voin olla tarvittaessa yhteydessä?

Tietoarkisto on hallinnoimiensa asiakasrekisterien *rekisterinpitäjä* ja vastaa henkilötietojesi asianmukaisesta käsittelystä. Vastaamme mielellämme kaikkiin henkilötietojesi käsittelyä koskeviin kysymyksiin. Tietoarkistolla on tietosuojavastaava, johon voit olla myös halutessasi yhteydessä.

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Asiakkaiden henkilötietojen lisäksi Tietoarkistolla on **tutkijoiden toimittamia tutkimusaineistoja**, jotka voivat sisältää tutkittavien henkilötietoja. Näiden tutkimusaineistojen osalta Tietoarkisto ei ole lähtökohtaisesti rekisterinpitäjä, vaan henkilötietojen käsittelijä tutkimusaineiston luovuttajan lukuun sopimuksen perusteella. Jos kysymyksesi koskee henkilötietoja näissä tapauksissa, voit ottaa yhteyttä suoraan tutkimuksen suorittajaan tai vaihtoehtoisesti Tietoarkistoon, joka välittää tarvittaessa pyyntösi tutkimusaineiston rekisterinpitäjälle. Penna-Keruissa Tietoarkisto toimii yhteisrekisterinpitäjänä (ks. tarkemmin kohdasta [Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja](#)).

Miten ja mihin käyttötarkoituksiin henkilötietoja käsitellään?

Palvelujen tarjoamiseksi ja toiminnan mahdollistamiseksi Tietoarkisto kerää, säilyttää ja muulla tavalla käsittelee vain erikseen tarkemmin määriteltujen käyttötarkoitusten kannalta tarpeellisia ja olennaisia henkilötietoja. Henkilötietojen säilyttämisen kestot on määriteltävä, ja henkilötietoja säilytetään vain niin kauan, kuin se on perusteltua käyttötarkoituksen takia. Säilytysajan päätyttyä tiedot joko tuhotaan tai muutetaan muotoon, josta yksittäistä henkilöä ei ole tunnistettavissa. Asiakastietojen käsittelyssä on varmistettu riittävä tietoturvan taso.

Henkilötietojen käsittelytarkoitus vaihtelee Tietoarkistossa sen mukaan, mihin toimintoon tai palveluun henkilötiedot tarkalleen liittyvät. Yleisellä tasolla kaikki henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset liittyvät Tietoarkiston perustehtävien toteuttamiseen. Tietoarkiston perustehtäviä ovat mm. tutkimusaineistojen hankkiminen arkistoitavaksi, aineiston käyttöehdoista sopiminen ja aineistoihin liittyvä tietopalvelu. Palvelujen toteuttamiseksi Tietoarkistolla on käytössä esimerkiksi AILA-palveluportaali. Tietoarkisto ei suorita asiakkaiden profilointia eikä tee automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvia päätöksiä.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada tietää muun muassa henkilötietojen yksilöity käsittelytarkoitus, käsittelyyn liittyvä oikeusperuste, henkilötietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät sekä henkilötietojen säilytysaika. Saadaksesi tarkempaa tietoa henkilötietojen käsittelystä, valitse seuraavasta listasta sinua kuvaava asiakasryhmä. Voit tarvittaessa [ottaa meihin yhteyttä](#) jos tarvitset apua sinua koskevan asiakasryhmän valitsemisessa.

Valitse sinua parhaiten kuvaava asiakasryhmä

- [AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä](#)
- [Sopimus tutkimusaineistosta](#)
- [Tietopalvelu, viestintä ja muu asiakaspalvelu](#)
- [Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja](#)
- [Vaalikoneaineistot](#)
- [Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet](#)
- [Sosiaalisen median kanavat](#)

Mitä oikeuksia minulla on Tietoarkiston asiakkaana?

EU:n yleinen tietosuojasetus takaa sinulle eräitä oikeuksia. Käytettävissä olevat oikeutesi määräytyvät sen mukaan, millä oikeusperusteella henkilötietojasi käsitellään. Saat tämän selville valitsemalla [tilannettasi vastaavan ryhmän](#).

Avustamme sinua parhaamme mukaan oikeuksiesi käyttämisessä. Olemme helpottaneet oikeuksien käyttämistä eräissä tapauksissa mahdollistamalla tietojen tarkastamisen ja muuttamisen käyttöliittymän kautta. Muissa tapauksissa voit olla haluamallasi tavalla [yhteydessä meihin](#). Seuraavassa on yleiskuvaus rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista. Oikeuksien tarkka sisältö määräytyy EU:n tietosuojasetuksen mukaisesti.

Valitus valvontaviranomaiselle. Sinulla on aina oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastoin tietosuojalainsäädäntöä. Valitus voidaan tehdä Tietosuojavaltuutetun toimistolle, joka on Suomessa henkilötietojen käsittelyä valvova viranomainen. Saat ajantasaiset yhteystiedot vierailamalla heidän verkkosivuillaan.

Jos vakituinen asuinpaikkasi tai työpaikkasi sijaitsee toisessa EU:n jäsenvaltiossa, tai epäilty rikkomus on tapahtunut toisessa jäsenvaltiossa, voi asiaa harkittuasi olla käytännöllisempää tehdä valitus tämän toisen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle.

Valituksen tekeminen tietosuojaviranomaiselle ei estä sinua käyttämästä muita hallinnollisia muutoksenhakukeinoja tai toisia oikeussuojakeinoja.

Tietojen tarkastusoikeus ja oikaiseminen. Sinulla on oikeus saada tietää, käsitelläänkö sinua koskevia henkilötietoja. Jos sinua koskevia henkilötietoja käsitellään, on sinulla oikeus saada pääsy niihin ja saada eräitä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä tietoja. Sinulla on myös oikeus saada jäljennös henkilötiedoista, jos jäljennöksen antaminen ei vaikuta haitallisesti muiden oikeuksiin tai vapauksiin.

Sinulla on rekisteröitynä oikeus pyytää, että virheelliset ja epätarkat tiedot korjataan ilman aiheetonta viivästystä. Lisäksi sinulla on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, jos se on henkilötietojen käsittelyn kannalta tarpeellista.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen. Rekisteröitynä voit pyytää henkilötietojen käsittelyn rajoittamista tietyissä tietosuojasetuksen artiklassa 18 tarkemmin määritellyissä tilanteissa. Nämä liittyvät esimerkiksi tilanteisiin, joissa pidät henkilötietoja virheellisinä tai rekisteröitynä vastustat henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun.

Oikeus tietojen poistamiseen ("oikeus tulla unohdetuksi"). Sinulla on oikeus saada henkilötietosi pyynnöstä poistettua tiettyjen edellytysten täytyessä. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi seuraavat: henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti, henkilötietoja on käsitelty suostumuksellasi ja olet peruuttanut suostumuksen, henkilötietoja ei enää tarvita käsittelytarkoitusta varten tai olet käyttänyt vastustamisoikeuttasi, eikä henkilötietojen käsittelyyn ole perusteltua syytä.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen. Sinulla on rekisteröitynä oikeus saada Tietoarkistolle toimittamasi tiedot siirrettyä jäsennellyssä, yleisesti käytettävissä olevassa ja koneellisesti luettavassa muodossa ja oikeus siirtää nämä tiedot toiselle rekisterinpitäjälle. Oikeus koskee niitä henkilötietoja, joita käsitellään antamasi suostumuksen perusteella tai sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Jos se on teknisesti mahdollista, sinulla on myös oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan toiselle rekisterinpitäjälle.

Vastustamisoikeus. Rekisteröitynä sinulla on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseen liittyvällä syyllä milloin tahansa vastustaa henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu rekisterinpitäjän oikeutettuun etuun tai tarpeeseen käsitellä henkilötietoja yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Henkilötietoja ei tällöin enää käsitellä, ellei Tietoarkisto osoita, että henkilötietojen käsittelyyn on huomattavan tärkeä ja perusteltu syy.

Yksityiskohtaiset tiedot henkilötietojen käsittelystä

AILA-palveluportaalin rekisteröitynyt käyttäjä

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

AILA-palveluportaalin toimintojen, kuten aineistojen luovuttamisen, lataamisen ja käyttöluvahakemusten käsittelyn mahdollistaminen sekä rekisteröityjen käyttäjien lataamistaan aineistoista tuottamien julkaisujen tietojen kirjaaminen ja julkaiseminen.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuojasetus 6 artiklan 1 kohdan b alakohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

1. **Aineiston luovuttaja, kun aineiston lataaminen on luvanvaraista.** Asiakkaan tehdessä käyttöluvahakemuksen tutkimusaineistoon, jonka lataaminen edellyttää aineiston luovuttajan hyväksyntää, toimitetaan aineiston luovuttajalle suunnitellun käyttötarkoituksen lisäksi eräitä muita asiakkaan henkilötietoja.

2. **Kopiosto.** Jos asiakkaan lataama aineisto sisältää Tietoarkiston ja Kopioston (www.kopiosto.fi) välillä solmittuun sopimukseen liittyvää materiaalia (lehtiartikkeleita ja valokuvia), luovuttaa Tietoarkisto Kopiostolle asiakkaaseen liittyviä tietoja.
3. **Aineiston luovuttaja, kotiorganisaatio, tutkimusrahoittaja ja Kopiosto väärinkäytöstilanteissa.** Jos asiakas käyttää tutkimusaineistoa käyttöehtojen tai ilmoitetun käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkisto ilmoittaa tarvittaessa väärinkäytöksestä ja luovuttaa asian selvittämiseksi tarpeelliset henkilötiedot.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Henkilötietoja säilytetään Aila-palveluportaaliin kaksi vuotta viimeisestä kirjautumisesta palveluun.

Aineiston lataustiedot säilytetään erillään 20 vuotta aineiston lataamisesta.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. AILA-palveluportaali tarjoaa tutkimusaineistoja tutkimuksen, opetuksen ja opiskelun käyttöön tarkemmin määritellyin ehdoin. Tutkimusaineiston luovuttajien kanssa on sovittu aineiston luovuttamisen ehdoista Tietoarkiston asiakkaille. Henkilötietojen antaminen on edellytyksenä sille, että voimme asianmukaisesti arvioida, voidaanko tutkimusaineisto luovuttaa asiakkaalle.

AILA-palveluportaalin käyttöehtojen hyväksymisen ja palveluun rekisteröitymisen kannalta edellytyksenä on, että asiakas luovuttaa rekisteröityessään vähintään pakolliseksi merkityt tiedot.

Henkilötietojen antamatta jättämisen seurauksena asiakas ei pääse käyttämään rekisteröityneille asiakkaille käytössä olevia toimintoja. Niiden AILA:n palvelujen käyttäminen, jotka eivät edellytä kirjautumista, kuten aineistojen selaaminen, on silti mahdollista.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

AILA-palveluportaalia koskevat seuraavat rekisteröidyn oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit tarkastella ja muuttaa tietojasi omatoimisesti kirjautumalla AILA-palveluportaaliin, menemällä profiiliisi ja valitsemalla "muokkaa profiilia". Voit samalla selata tekemiäsi latauksia ja hakemuksia.

Voit lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Jos käytät rekisteröitymisessä HAKA-tunnistautumista, välittyvät alla kuvatut tiedot HAKA-luottamusverkoston kautta Tietoarkistolle rekisteröitymisen yhteydessä.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

Nimi ja sukunimi, sähköposti, kotiorganisaatio, kotiorganisaation tyyppi, yksilöivä tunniste (eppn), yksilöivän tunnisteiden luomispäivä, yksilöivän tunnisteiden toimittaja (IdP).

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen lähde

Kotiorganisaatio HAKA-luottamusverkoston kautta. Tietoja ei ole saatu yleisesti saatavilla olevasta lähteestä.

Jos havaitset virheitä HAKA-tunnukseesi liittyvissä tiedoissa, ole yhteydessä kotiorganisaatioosi niiden korjaamiseksi.

Sopimus tutkimusaineistosta**Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot**

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Sopimukseen kirjattujen yhteystietojen käyttötarkoituksena on tutkimusaineiston luovuttamista ja arkistointia koskevien sopimusten täytäntöönpano mahdollistamalla yhteydenpidon osapuolten välillä, käyttöluupien hallinnoinnin, vuosiraporttien ja muiden raporttien toimittaminen sekä tekijätietojen julkaisemisen aineistoluettelossa.

Rekisterinpitäjän, tietosuojavastaavan ja muun sopimuksen mukaisen ilmoituksia vastaanottavan yhteys henkilön henkilötietoja käsitellään sopimukseen sisältyvien, EU:n tietosuojasetukseen perustuvien, henkilötietojen käsittelyä koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi (tietosuojasetus 6 artiklan 1 kohdan b alakohta).

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Sopimukseen kirjatut yhteystiedot annetaan pyynnöstä luovuttajan organisaation rekisterinpitäjälle ja tietosuojavastavalle.

Kopiosto-sopimuksen alaan lukeutuvista aineistoista ja niiden luovuttajista toimitetaan raportti Kopiostolle.

Tietoaarkiston arkistoimat tutkimusaineistot siirretään kansalliseen pitkäaikaissäilytyspalveluun, jonka omistaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja toteuttaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy. Aineistojen tekijätietojen lisäksi palveluun siirtyy myös muita henkilötietoja, jos arkistoitava aineisto on määrääjän pseudonyymi tai se sisältää itsessään henkilötietoja.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistonluovuttajan (allekirjoittajan), luvanantajan, varaluvanantajan, raportinsaajan ja aineiston yhteyshenkilön nimi, organisaatiotieto ja rooli luovutushetkellä säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Sopimukseen liittyvät tiedot rekisterinpitäjästä, tietosuojavastaavasta ja erillisestä henkilötietoja koskevasta ilmoituksen vastaanottajan nimestä, organisaatiosta ja roolista säilytetään pysyvästi aineiston luovutushistoriassa.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antaminen on sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus. Sopimuksen solmiminen ei ole mahdollista ilman riittäviä tietoja.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osaa henkilötiedoista ei kerätä suoraan rekisteröidyltä. Tapauksesta riippuen esimerkiksi tietosuojavastaavaa koskevia yhteystietoja antaa aineiston luovuttaja tai ne kerätään yleisesti saatavilla olevista lähteistä.

Muualta kuin rekisteröidyltä saatujen henkilötietojen ryhmät

- (jos luonnollinen henkilö) rekisterinpitäjän yhteystiedot
- tietosuojavastaavan yhteystiedot
- muun henkilötietoja koskevan ilmoituksen vastaanottajan yhteystiedot
- arkistointisopimuksen allekirjoittajan tiedot

Henkilötietojen lähde

Aineistonluovuttaja tai organisaatioiden julkisesti saatavilla olevat tiedot.

Tietopalvelu, tapahtumat, viestintä ja muu asiakaspalvelu

Rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Henkilötietoja käytetään tietopalvelupyyntöihin vastaamiseen, muihin asiakas- ja tietopalvelun kannalta tarpeellisiin yhteydenottoihin, tutkimusaineistojen paikallistamiseen ja hankkimiseen ja toiminnasta tiedottamiseen sähköpostitse. Tapahtumia varten henkilötietoja käsitellään tilaisuudesta informoimiseen, erityistarpeiden huomioimiseen, rekisteröitymisvahvistuksen ja osallistumislinkin lähettämiseen sekä tilaisuuden jälkeen esitysten ja mahdollisen palautekyselyn toimitamiseen osallistujille.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Tietoarkisto on Tampereen yliopiston erillisyksikkö. Yliopistolain (558/2009) 2 §:ssä säädetään yliopiston tehtävistä. Lainkohdan mukaan yliopiston tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta ja tehtäviä hoitaessaan muun muassa toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa. Tietoarkisto käsittelee tietopalvelun asiakastietoja ja tapahtumien osallistujatietoja edellä mainitun yleisen edun mukaisen tehtävän toteuttamiseksi.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät

Henkilötietoja ei luovuteta ulkopuolisille.

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Aineistoyhteishenkilön, joka esimerkiksi avustaa luovutusprosessissa hallinnollisesti, henkilötietoja säilytetään kolme vuotta.

Tietoarkiston valtakunnallisen neuvottelukunnan jäsenten ja varajäsenten yhteystiedot säilytetään toimikauden loppuun asti.

Aineistojen hankintaan ja paikallistamiseen kerättyjä tietoja (tutkimuksen tekijän nimi, organisaatio, aineiston nimi) säilytetään siihen saakka, kun arkistointimahdollisuutta ei tarvitse enää selvittää.

Tietopalvelun, viestinnän ja projektien yhteydenottojen tiedot (yhteydenottajan nimi, yhteydenoton asiasisältö) säilytetään 10 vuotta.

Tapahtumien järjestämistä varten kerätyt henkilötiedot hävitetään, kun osallistujille on toimitettu tiedot esityksistä ja mahdollinen palautekysely on tehty.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Sinulla on seuraavat oikeudet henkilötietojen käsittelyssä edellä mainittua käyttötarkoitusta varten:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Osa henkilötiedoista saadaan muulla tavalla kuin rekisteröidyltä itseltään.

Muualta kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen ryhmät

Tapauksesta riippuen seuraavat tarpeelliset yhteystiedot: nimi, sähköposti, organisaatio, puhelinnumero

Muiden kuin rekisteröidyltä suoraan saatujen henkilötietojen lähde

Julkisesti saatavilla olevat lähteet, kuten organisaatioiden verkkosivut, tutkimustiedotteet ja tiedejulkaisut.

Penna-palvelun kirjoituskutsuun vastaaja

Penna-palvelulla kerättävien kirjoitusten toinen rekisterinpitäjä on aina Tietoarkisto.

Tietoarkiston yhteystiedot

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto
puh. +358 29 452 0411
asiakaspalvelu.fsd@tuni.fi

Käyntiosoite Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs.

Tietosuojavastaava

Arja Kuula-Luumi
dpo.fsd@tuni.fi
puh. +358 40 190 1438

Keruu toinen rekisterinpitäjä (yhteistyökumppani) ja yhteystiedot kerrotaan keruukutsussa.

Henkilötietojen käyttötarkoitus

Käyttötarkoituksena on kirjoitusaineiston keruun toteuttaminen yhteistyössä aineistonkeruun järjestävän yhteistyökumppanin kanssa keruukutsussa tarkemmin määritellyn hankkeeseen. Hanke, johon keruu liittyy, on yksilöity nimenomaisesti keruukutsun yhteydessä. Aineistokeruussa kirjoittajat (rekisteröidyt) lähettävät tietoarkiston Penna-palveluun kirjoituksiaan, jotka siirretään keruun päätyttyä myös yhteisrekisterinpitäjänä toimivalle yhteistyökumppanille.

Keruuun jälkeen aineistoa käsitellään Tietoarkistossa yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa. Käsittelyssä huomiota kiinnitetään tietosuojasetuksen 89 artiklan mukaisesti tietojen minimointiin ja mahdollisuuteen käsitellä kirjoitukset tunnisteettomiksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Keruun aikana Tietoarkisto käsittelee henkilötietoja rekisteröidyn antaman suostumuksen (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohta) perusteella. Erityisiä henkilötietoryhmien käsittelyn kiellosta poikkeusperusteena on rekisteröidyn antama nimenomainen suostumus (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohta).

Voit peruuttaa suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn milloin tahansa keruun aikana. Helpoin tapa perua antamasi suostumus keruun aikana on käyttää sinulle annettua yksilöllistä linkkiä. Halutessasi Tietoarkistolle antamasi suostumuksen voit peruuttaa ottamalla yhteyttä Tietoarkistoon tai Tietoarkiston tietosuojavastaavaan. Suostumuksen peruuttamisella ei ole vaikutusta ennen peruuttamista tapahtuneeseen henkilötietojen käsittelyn laillisuuteen.

Keruun päätyttyä henkilötietoja käsitellään tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella (arkistointitarkoitus). Tietoarkisto toteuttaa yleisen edun mukaista arkistointia muun muassa käsitellessään, säilyttäessään ja arvioidessaan tutkimusaineistoja jatkokäytön kannalta. Rekisteröityjen oikeuksista ei poiketa tietosuojalain 32 §:n perusteella. Erityisiä henkilötietoryhmiä käsitellään tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti yleishyödyllisessä arkistointitarkoituksessa. Rekisterinpitäjän toiminta perustuu julkiseen arkistonmuodostussuunnitelmaan.

Vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmä

Tietoarkisto siirtää keruun päätyttyä kirjoitusaineistot keruukutsussa mainitulle yhteisrekisterinpitäjälle (keruun yhteistyökumppani).

Henkilötietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä EU/ETA-alueen ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytysajat

Tietoarkisto säilyttää henkilötietoja aineistokeruun keston ajan. Tämän jälkeen kirjoitusaineistoja säilytetään tunnisteellisessa muodossa niin kauan, kunnes niistä on käsitelty arkistoitavat versiot, tai aineisto on arkistoinnin soveltuvuuden arvioinnin jälkeen todettu poistettavaksi.

Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus ja tietojen antamatta jättämisen seuraamukset

Henkilötietojen antamiseen ei ole lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta.

Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Tietoarkisto ei käytä henkilötietoja automaattiseen päätöksentekoon tai profilointiin.

Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät oikeudet

Kun käsittelyperusteena on suostumus, sinulla on oikeus peruuttaa suostumus milloin haluat. Tämän lisäksi sinulla on seuraavat oikeudet:

- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy tietoihin)
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
- Oikeus tietojen poistamiseen
- Oikeus käsittelyn rajoittamisen
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- Oikeus vastustaa tietojen käsittelyä

Käsittelyn perustuesa tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 4 kohtaan tai 6 §:n 1 momentin 8 kohtaan sinulle kuuluu muun muassa oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, tietojen tarkastusoikeus ja oikeus tietojen oikaisemiseen, oikeus käsittelyn rajoittamiseen ja oikeus vastustaa tietojen käsittelyä. Voit kysyä tarvittaessa lisätietoja tietosuojavastaavalta.

Voit halutessasi lukea [yleisen kuvauksen oikeuksista ja niiden käyttämisestä](#).

Vaalikoneaineistot

Media tuottaa vaalikoneaineistot journalistisiin tarkoituksiin (tietosuojalain 27 §) avaten ne ehdokkaiden hyväksymänä kaikkien käytettäviksi. Tietoarkisto arkistoi eduskunta-, europarlamentti- ja presidentinvaalien vaalikoneaineistoja tutkimuskäyttöön luovutettaviksi. Tietoarkistoon arkistoitavista vaalikoneaineistoista poistetaan poliittisten ehdokkaiden perheenjäseniä koskevat muuttujat ja ulkoisiin lähteisiin (blogit, sosiaalisen median tilit ym.) viittaavat muuttujat. Arkistoituihin vaalikoneaineistoihin sisältyvät ehdokkaan edustama poliittinen puolue, henkilön nimi ja muita heidän itsensä vastauksissaan ilmoittamia taustatietoja. Aineistoihin ei lisätä muualta saatavia tietoja.

Verkkosivuston käyttöön liittyvät tiedot, kuten evästeet

Evästeiden käyttö Tietoarkiston verkkosivuilla

Käytämme evästeitä varmistaaksemme parhaan käyttökokemuksen sivustomme kävijöille. Evästeiden avulla keräämme tilastotietoa sivukäynneistä parantaaksemme sivustomme toimivuutta ja sisältöä.

Eväste (cookie) on pieni, palvelusta käyttäjän tietokoneelle lähetettävä ja käyttäjän koneella säilytettävä tekstitiedosto. Evästeet eivät vahingoita käyttäjän tietokonetta tai tiedostoja, eikä Tietoarkisto koskaan käytä evästeitä yksilönsuojaa rikkovalla tavalla.

Selainohjelmat mahdollistavat evästeiden poiskytkemisen. Selainkohtaisia ohjeita löytyy verkosta ja valmistajien kotisivuilta. Jos jatkat muuttamatta asetuksiasi, oletamme, että hyväksyt evästeiden käytön Tietoarkiston sivustolla.

On hyvä huomioida, että suuri osa evästeistä on tarpeellisia sivuston tarjoamien palveluiden asianmukaiselle toiminnalle. Esimerkiksi oletuskielivalinnat, hakutulosten esitys tai sisäänkirjautuminen palveluihin tai vastaavat eivät välttämättä toimi, jos evästeet eivät ole sallittuja.

Käyttäjäanalytiikka

Käytämme julkisilla www-sivuillamme (www.fsd.tuni.fi) kolmannen osapuolen palvelua kerätäksemme tavallisia internetin lokitietoja sekä perustietoja käyttäjien liikkumisesta sivustollamme. Tähän käytämme Google Analytics -palvelua. Tämä ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.tuni.fi -osoitteessa olevia palveluita. Haluamme tällä varmistaa, että sivustomme käyttökokemus on asiakkaillemme paras mahdollinen. Keräämme koostettua tietoa siitä, miten sivustomme eri osia käytetään ja miten käyttö kehittyy, ja onko sivustollamme ongelmakohtia. Raportoimme näistä esim. vuosikertomukssamme. Tätä tietoa käsitellään ainoastaan siten, ettei yksiköitä tunnisteta. Vain rajatulla määrällä henkilöitä on pääsy lokidataan. Käyttäjä- ja tapahtumadataa säilytetään 26 kuukautta raportointitarkoituksiin.

Hakukone

Käytämme julkisilla www-sivuillamme Googlen kustomoitua hakua. Haku kohdistuu verkkosivujemme eri osioihin, mutta ei koske Ailaa, tai muita services.fsd.tuni.fi -osoitteessa olevia palveluita. Hakutermit tallennetaan lokitietona, jotta voimme parantaa verkkopalvelujamme sekä niiden hakutoiminnallisuuksia.

Sosiaalisen median kanavat

Tietoarkisto käyttää sosiaalisen median palveluita, jotta viestintä tavoittaisi mahdollisimman monia asiakkaita. Kullakin palvelulla on omat tietosuojakäytäntönsä. Tietoarkiston käytössä ovat alla luetellut sosiaalisen median palvelut. Linkeistä pääsee suoraan palvelun tietosuojaa kuvailevaan sisältöön.

- [Twitter](#)
- [Facebook](#)
- [Instagram](#)
- [YouTube](#)
- [LinkedIn](#)

Liite 3: Ailan yleiset käyttöehdot

Versio 3.0 (10.12.2020)

Tietoarkisto

Tietoarkisto on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluinfrastruktuuri. Se arkistoi ja välittää koti- ja ulkomaisia sähköisiä tutkimusaineistoja. Yksikkö toimii Tampereen yliopiston yhteydessä.

Aila

Aila on Tietoarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettujen tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. tietosuojaseloste).

Aineistoluettelo koostuu aineistokuvauksista sekä selaus- ja hakutoiminnoista. Luetteloa voi käyttää ilman käyttäjäksi rekisteröitymistä. Ailasta voi tilata ja ladata aineistoja käyttöönsä. Suurin osa aineistoista on saatavissa vain palvelun asiakkaaksi rekisteröityneille.

Vapaasti käytettävät CC BY 4.0 lisensoidut aineistot eivät edellytä asiakkaaksi rekisteröitymistä. Aineistoihin tulee viitata julkaisuissa ja esityksissä.

Ailan käyttöehdot rekisteröityneille asiakkaille

Asiakkaaksi rekisteröityminen

Suomalaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa työskentelevät ja opiskelevat rekisteröityvät Ailan asiakkaaksi kotiorganisaationsa käyttäjätunnuksilla käyttämällä Haka-tunnistautumista. Henkilötietojen varmentamisesta huolehtii tällöin kotioorganisaatio. Haka-luottamusverkostossa valvotaan käyttäjien henkilötietojen käyttöä ja varmistetaan, että niitä käytetään vastuullisesti ja laillisesti.

Suomalaisten yliopistojen ja korkeakoulujen ulkopuoliset asiakkaat täyttävät henkilötietolomakkeen. Kun lomakkeen tiedot on tarkistettu Tietoarkistossa, asiakas saa hyväksynnän rekisteröitymisestään ja käyttäjätunnuksen antamaansa sähköpostiosoitteeseen.

Tietojen tarkistus- ja poisto-oikeus

Ailaan kirjautuva voi tarkistaa omat henkilötietonsa ennen niiden varsinaista luovuttamista Ailan asiakasrekisteriin. Asiakkaat voivat tarkistaa ja korjata yhteystietojansa myös myöhemmin kirjautumalla omilla tunnuksillaan Ailaan.

Asiakkaaksi kirjautumisen yhteydessä annettava hyväksyntä yhteystietojen ylläpitoon asiakasrekisterissä on voimassa 24 kuukautta asiakkaan viimeisestä palveluun kirjautumisesta. Sen jälkeen yhteystiedot poistetaan aktiivisesta asiakasrekisteristä. Käyttäjä voi pyytää yhteystietojensa poistamista myös aiemmin Tietoarkiston asiakasrekisteristä. Asiakkaan aineistolatauksia koskevat tiedot kuitenkin säilytetään 20 vuotta Tietoarkiston arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.

Rekisteröitynyt asiakas voi kieltäytyä ottamasta vastaan Tietoarkiston markkinointimateriaalia.

Henkilötietojen käsittely ja luovutus

Asiakkaan henkilötietoja käsitellään käyttöehtojen ja sen nojalla tehdyn tietosuojaselosteen mukaisesti. Henkilötietoja käsitellään sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Asiakkaan aineistolatausten tiedot säilytetään 20 vuotta. Aineistolataustiedot ovat asiakkaan yksilöinti- ja yhteystiedot, hänen lataamansa aineistot ja latausajankohdat sekä hänen ilmoittamansa aineistojen käyttötarkoitukset.

Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa aineistonsa arkistoineille tiedot heidän aineistojensa käyttäjistä ja käyttäjien ilmoittamista aineistojen käyttötarkoituksista. Tällöin heille voidaan luovuttaa asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Kun aineisto sisältää Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia (esimerkiksi lehtiartikkeleita ja valokuvia), Tietoarkistolla on oikeus luovuttaa Kopiostolle asiakkaan etunimi, sukunimi, taustaorganisaatio ja tieto asiakkaan ilmoittamasta aineiston käyttötarkoituksesta.

Mikäli asiakas käyttää aineistoa käyttöehtojen tai ilmoittamansa aineiston käyttötarkoituksen vastaisesti, Tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa väärinkäytöstä aineiston tekijöille, asiakkaan organisaatiolle ja tutkimusrahoittajalle. Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävien aineistojen väärinkäytöstä tietoarkistolla on oikeus ilmoittaa myös Kopiostolle.

Väärinkäytön selvitykseen Tietoarkisto voi luovuttaa aineistonsa arkistoineille ja asiakkaan organisaatiolle kaikki aineiston käyttöä yksilöivät tiedot (asiakkaan etunimi ja sukunimi, taustaorganisaatio, sähköpostiosoite, postiosoite, puhelinnumero, ladatut aineistot, latausten ajankohta, ja asiakkaan ilmoittama käyttötarkoitus). Jos väärinkäyttö koskee Kopioston edustamien järjestöjen alaisia teoksia sisältävää aineistoa, Tietoarkisto voi luovuttaa vastaavat aineiston käyttöä yksilöivät tiedot myös Kopiostolle.

Asiakkaan vastuu

Asiakkaalle myönnetty käyttäjätunnus ja salasana ovat henkilökohtaisia. Asiakas ei saa luovuttaa käyttäjätunnusta ja salasanaa kenellekään ja hänen on vastattava siitä, etteivät käyttäjätunnus ja salasana joudu ulkopuolisten tietoon. Asiakas hyväksyy itseään sitoviksi kaikki toimenpiteet, jotka hänen tunnuksillaan on tehty. Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan käyttäjätili.

Aineistojen lataaminen

Asiakas voi ladata aineistoja käyttöönsä aineistokohtaisten käyttöehtojen mukaisesti:

1. Vapaasti käytettävät aineistot: aineistot on lisensoitu CC BY 4.0 ja niiden lataaminen ei edellytä Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä. Aineistoihin tulee viitata julkaisuissa ja esityksissä.
2. Tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin.
3. Tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin käytettävät aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin.
4. Luvanvaraiset aineistot: lataaminen edellyttää Ailan asiakkaaksi rekisteröitymistä ja luvan saamista aineiston tekijöiltä ja sitoutumista aineistojen käyttöehtoihin. Tietoarkiston asiakaspalvelu hoitaa lupapyyntöjen käsittelyn.

Mahdolliset aineiston erityisehdot näkyvät asiakkaalle ennen aineiston lataamista ja käyttäjän tulee sitoutua niihin.

Liite 4: Aineistojen yleiset käyttöehdot

1. Käyttöehtojen soveltamisala

Aineistojen yleiset käyttöehdot koskevat Ailan aineistoja, joiden lataaminen edellyttää asiakkaaksi rekisteröitymistä ja palveluun kirjautumista. Käyttöehdot eivät koske CC BY 4.0 lisensoituja aineistoja.

2. Käyttöehtojen sitovuus

Aineistoja koskevia käyttöehtoja on noudatettava. Käyttölupa on henkilökohtainen. Jokaisen aineiston käyttäjän on erikseen hyväksyttävä käyttöehdot ja sitouduttava noudattamaan niitä.

Tietoarkistolla on oikeus sulkea käyttöehtoja rikkoneen asiakkaan asiakastili ja ilmoittaa käyttöehtojen rikkomisesta asiakkaan taustaorganisaatioon ja tutkimusrahoittajalle.

3. Asiakasrekisteri

Tietoarkiston asiakkaiden yhteystiedot tallennetaan tietoarkiston asiakasrekisteriin (ks. tietosuojaseloste). Aineiston alkuperäisiä tekijöitä voidaan informoida aineiston käyttäjistä.

4. Käyttötarkoitus ja aineiston hävittäminen

Aineistoa saa käyttää vain ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, minkä jälkeen aineisto on hävitettävä.

Jos asiakas haluaa käyttää aineistoa toiseen käyttötarkoitukseen, pitää uutta käyttölupaa pyytää tietoarkiston asiakaspalvelusta.

5. Tietoturvallisuus

Aineiston säilyttämisessä, käytössä ja siirrossa on huolehdittava riittävästä tietoturvallisuudesta, eikä aineisto saa olla ulkopuolisten ulottuvilla.

6. Tietosuoja ja etiikka

Aineiston tietoihin liittyvien henkilöiden tai tahojen yksityisyyden suojaa ei saa vaarantaa aineiston käytössä. Tietosuojanäkökohdat on huomioitava aina myös tutkimusjulkaisuissa.

Mahdollisia aineistokohtaisia käyttörajoituksia on aina noudatettava. Aineiston käytössä on noudatettava tutkimuseettisen neuvottelukunnan www.tenk.fi laatimia eettisiä periaatteita.

7. Tekijänoikeudet ja aineistoon viittaaminen

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Aineiston tekijänoikeudet kuuluvat aineiston alkuperäisille tekijöille.

8. Aineistoon liittyvät virheet, puutteet ja vastuut

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston mahdollisista puutteista. Aineiston mahdollisista puutteista tulee informoida tietoarkistoa.

Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

9. Julkaisuista tiedottaminen

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa.

Liite 5: Tietojärjestelmäseloste (Aila)

Tietojärjestelmän nimi	Aila-palveluportaali
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aila on Tietoaarkiston sähköinen palvelukokonaisuus, joka sisältää aineistoluettelon, aineistojen tilaus- ja toimitusjärjestelmän sekä aineistojen arkistointiin tarkoitettujen tiedostojen siirtopalvelun. Lisäksi Aila sisältää rekisteröityneistä käyttäjistä muodostetun asiakasrekisterin (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen käsittelystä).
Tietojärjestelmän tietosisältö	<ul style="list-style-type: none"> • palveluportaalin asiakkaan tiedot (nimi, asiointikieli, yhteystiedot, käyttäjätunnus, tieto markkinoinnin sallimisesta tai estämisestä ja tieto käyttöehtoihin sitoutumisesta) • tiedot aineistotoimituksista • aineistot ja niiden kuvailutiedot
Tietojärjestelmän hakutekijät	<ul style="list-style-type: none"> • aineistojen tiedot haettavissa avoimesti useilla eri hakutekijöillä: Tarkennettu haku: Aineistot • aineistotoimitusten tiedot haettavissa aineistonumeron, aineiston nimen ja käyttöluvan hakijan nimen ja organisaatitiedon perusteella (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). • asiakastilien tiedot haettavissa asiakkaan nimellä (ei avoimesti saatavilla oleva hakumahdollisuus, toteutetaan Tietoaarkistossa). Rekisteröitynyt asiakas voi tarkastella itse omia tietojaan palvelussa.
Tietojärjestelmän tietolähteet	<ul style="list-style-type: none"> • Tiipii-tietokanta • Haka-luottamusverkosto • palveluportaalin asiakkaat • Tietoaarkiston aineistopalvelu (aineistojen metatietojen tuottaminen)
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakoulu-yhteisön palvelimilla, jotka sijaitsevat korkeakoulu-yhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoaarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon. Asiakkaat voivat nähdä ja päivittää vain omia henkilötietojaan kirjaututtuaan palveluun omalla käyttäjätunnuksellaan.
Kertymä alkaen	Vuodesta 2014
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin

Tietojen julkisuus	Sisältää sekä julkisia että ei-julkisia tietoja. Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot ja jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot). Toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa. Asiakastiedot eivät ole julkisia (ks. tietosuojaseloste).
Tietojärjestelmän julkinen osoite (avoin saatavuus)	https://services.fsd.tuni.fi/

Liite 6: Tietojärjestelmäseloste (TIIPII)

Tietojärjestelmän nimi	Tiipii-tietokanta
Tietojärjestelmän vastuutaho	Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 29 452 0411
Tietojärjestelmän vastuuhenkilö	Matti Heinonen Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto 33014 Tampereen yliopisto p. +358 40 190 1435
Tietojärjestelmän käyttötarkoitus	Aineistojen sisäänoton, prosessoinnin ja jatkokäyttöoikeuksien rekisteröintijärjestelmä, asiakasrekisteri (ks. erikseen tietosuojaseloste henkilötietojen käsittelystä).
Tietojärjestelmän tietosisältö	<ul style="list-style-type: none"> asiakkaiden nimi, osoite- ja yhteystiedot sekä yhteydenotot Tietoaarkistoon ja Tietoaarkistosta lehdistä ja tieteellisistä julkaisuista paikallistettujen tutkimusaineistojen perustiedot arkistoitujen tutkimusaineistojen säilytys- ja paketoititiedot sekä muut tiedot (tiedostot ja niiden historia- ja muokkaustiedot, versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot) perustiedot arkistointisopimuksista käyttölupahakemukset ja käyttöehtositoumukset (kertymä 1999-maaliskuu 2014) tutkimusmenetelmien verkkokäsikirjan ja menetelmäopetuksen tietovarannon (MOTV) käyttöilmoitustiedot
Tietojärjestelmän tietolähteet	<ul style="list-style-type: none"> arkistointisopimukset ja itse tutkimusaineistot aineistojen jatkokäyttöön toimituksen asiakirjat (kertymä 1999-maaliskuu 2014) asiakkaiden omat ilmoitukset neuvottelut asiakkaiden kanssa (aineistojen käytön neuvonta ja muu tietopalvelu) tieteelliset aikakauskirjat ja lehdet
Tietojärjestelmän hakutekijät	Tietoja voi hakea lukuisilla eri tavoilla, joista tyypillisimmät ovat nimitiedot, tyyppid, organisaatitiedot, käsittelijätiedot, päivämäärä/aikaväli ja asiasisältöjen sanahaut. Jokaiselle sisältötyypille on määritelty omat hakutekijät (3–15). Sisältötyypit: arkistoidut aineistot, hankinta-aineistot, paikallistetut aineistot, aineistoimitukset, asiakasrekisteri, tietopalvelu, tapahtumat, mapit, organisaatio-osoitteet ja aineistoista tehdyt julkaisut.
Rekisterin suojauksen periaatteet	Sähköisiä tietoaineistoja säilytetään Tampereen korkeakoulu-yhteisön palvelimilla, jotka sijaitsevat korkeakoulu-yhteisön palvelintiloissa. Palvelintiloihin on pääsy vain henkilöillä, jotka sitä työroolinsa vuoksi tarvitsevat. Sähköinen yhteys tietoaineistoihin on rajoitettu käyttöoikeuksin niin, että niihin pääsevät käsiksi vain palvelinten ylläpitäjät ja Tietoaarkiston työntekijät, joiden työrooli edellyttää pääsyä kyseiseen tietoon.

Kertymä alkaen	Vuodesta 1999
Tietojen päivitystiheys	Päivittäin
Tietojen julkisuus (avoin saata- vuus)	<ul style="list-style-type: none">• Julkisia tietoja ovat arkistoitujen tutkimusaineistojen kuvailutiedot sekä jatkokäyttöä määrittävät tiedot (tiedostot ja niiden versiotiedot, sarjatiedot, jatkokäytön ehdot ja aineistoista tehdyt julkaisut). Ks. Aila.• Järjestelmästä tuotettavat toimintatilastot julkaistaan vuosittain toimintakertomuksessa.• Muut järjestelmän tiedot eivät ole avoimesti saatavilla.

Tietoarkiston tietotilinpäätös sisältää tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäyttöönluovutuksen peruseriaatteet, aineistonkäsittelyn tekniset ja organisatoriset suojatoimet ja keskeisimmät tilastotiedot.

TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD
33014 Tampereen yliopisto

Sähköposti: fsd@tuni.fi
Internet: www.fsd.tuni.fi